

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการที่มีคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ และนักวิจัยที่ต้องการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการทั้งภายในและภายนอก
2. เป็นสื่อกลางในการนำเสนอความก้าวหน้าทางการวิจัยของนิสิต อาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการภายนอกได้สร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานวิชาการ
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยให้มีความก้าวหน้าและนำไปสู่การเพิ่มพูนตำแหน่งทางวิชาการ

ขอบเขตของวารสาร

1. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มุ่งเน้นเป็นสื่อกลางในการสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่บทความวิชาการและผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ ในสาขาต่างๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ / บริหารธุรกิจและการจัดการ รัฐศาสตร์/รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ประชากรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ภาษาศาสตร์ สหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
2. เนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของบทความวิชาการหรือบทความวิจัยที่ส่งมาขอตีพิมพ์จะต้องไม่อยู่ในระหว่างการ ขอตีพิมพ์หรือเคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนในวารสารอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. การส่งบทความวิชาการและบทความวิจัยนั้น สามารถส่งโดยตรงไปที่กองบรรณาธิการวารสารผ่านระบบ online Submission ที่เว็บไซต์ บทความทั้ง 2 ประเภท ซึ่งบทความที่ส่งมานั้นจะถูกส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทำการประเมินแบบ Double-Blinded Review ก่อนที่จะพิจารณาจัดพิมพ์ในขั้นต่อไป
4. การรับบทความของวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะเป็นบทความที่มุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ๆ ช่วยขยายองค์ความรู้ในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ในวงวิชาการที่กว้าง และมีประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.จรัสศักดิ์	จियะจันท์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
รองศาสตราจารย์ ดร.จิรพล	จियะจันท์	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา	มุสิกานนท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
--------------------------	------------	----------------------

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณ	อินหว่าง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
--------------------------	----------	----------------------

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อนันต์	เกตุวงศ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์	โรจนแสง	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	วิหคโต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์	จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา	พวงดาวเรือง	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเศษ	ชัยดิเรก	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนฤดี	สุวรรณพันธุ์	มหาวิทยาลัยเซนจอนห์น
ดร.กฤษฎา	ต้นเปาว์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ดร.กฤษฎา	เชียรวัดนสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.กฤษ	จรินโท	มหาวิทยาลัยบูรพา
ดร.วิลาสินี	ยนต์วิภัย	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ดร.รวงทอง	ถาพันธุ์	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
ดร.กิตติกร	ดาวพิเศษ	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (PEER REVIEW COMMITTEE)

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ	ศิริพิพัฒน์กุล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์	กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.دنุพล	อริยสัจจากร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์	วิทอนันต์	มหาวิทยาลัยบูรพา
หม่อมหลวง ดร.สรสิริ	วรวรรณ ณ อยุธยา	สถาบันปัญญาภิวัฒน์
พลตรี ดร.สิทธิเดช	วงศ์ปรัชญา	วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
ดร.พฤทธ์สรศักดิ์	สุทธิไชยเมธี	มหาวิทยาลัยบูรพา
Dr. Marc	Voelker	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.อภิเทพ	แซ่ไคว้	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
ดร.ธนิษฐ์	รัตนโอฬาร	มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าลาดกระบัง
ดร.แสงแข	บุญศิริ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ดร.นิพัทธ์พนธ์	สนิหเหลือ	สถาบันเทคโนโลยีสุรนารี
ดร.อัสมน	ลิ้มสกุล	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
ดร.ธนากร	ศรีสุขใส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.ภาคภูมิ	อินทวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ดร.สีบพงศ์	สุขสม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ดร.รัชฎา	ฤาแรง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

กำหนดการตีพิมพ์เผยแพร่ : วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิมพ์เผยแพร่ 3 ฉบับต่อปี ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

บทความทุกเรื่องที่ดีพิมพ์ได้จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน ทศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ของการจัดทำวารสาร ซึ่งเป็นฉบับที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2559 เนื้อหาบทความให้ความสำคัญกับการพัฒนาในด้านและการศึกษา ประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 6 เรื่อง โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่อง 1.การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การพูดในงานอาชีพบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2. กลยุทธ์ทางการตลาด สำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทย 3. การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง “การคูณ” โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน อำนวยวิทย์นครปฐม 4. การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัด สถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5. แนวทางการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน พื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 6. การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และจำนวนบทความวิชาการ 5 เรื่อง 1.ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก : SMEs 2. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต ภาคเหนือตอนล่างภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : พื้นที่จังหวัดพิจิตร 3.ข้อเสนอการตีความของ คำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยตามกฎหมายไทยเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล : ศึกษากรณีประกันภัย 4. ข้อควรระวังผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์การภาครัฐระดับท้องถิ่น 5. กระบวนการการเรียนรู้วิชานิติศาสตร์ผ่าน กระบวนการการจัดกิจกรรมนักศึกษา : กรณีศึกษา ปัญหาคนไร้สัญชาติ ชุมชนบ้านแอกโก-แสนคำลือ ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กองบรรณาธิการวารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ร่วมให้ข้อคิด และพัฒนาบทความจนเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเผยแพร่ รวมทั้งขอขอบคุณทุกท่านที่ส่งบทความวิชาการและบทความวิจัยมาเพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้

รองศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา มุสิกานนท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ Developing learning module Integration of Oral Communication for Professionals with Philosophy of Sufficiency Economy for vocational certificate level ชมพูปราว มิ่งมงคล	1
กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทย Marketing Strategies for Healthy Whey Protein Drink in the Central Region of Thailand ญดาณัฐ โชติวิจิตร	11
การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง “การคูณ” โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอานวยวิทยาคารปฐม The Learning Development on Topic of Multiplication by Team-Assisted Individualization (TAI) Instructional Model for Prathomsuksa 4 Students Amnuayvit Nakornpathom School นภาภรณ์ ธีัญญา	22
การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ The Development of Leadership Model for Administrators In North Eastern College Under Praboromarajchanok Institue นภัทร บุญเทียม	29
แนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร Guidelines for the Prevention of Drug Problems in the Community of Nongkham District Office, Bangkok เพ็ญศรี ฉิรินัง	39

สารบัญ

	หน้า
การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา Developing a Self-Discipline Checklist for Vocational Certificate Students Under The office of Vocational Education Commission ธันวา เพ็งเพชร	50
บทความวิชาการ	
ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก : SMEs The Key Success Factors in Small and Medium Enterprise: SMEs) พีรญา กัณทุบุตร	59
การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนล่าง ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : พื้นที่จังหวัดพิจิตร Environmental Management of Sub-district Administration Organization In Northern Region (Lower Zone) under the Philosophy of Sufficiency Economy Case Study: Pichit Province เทอดศักดิ์ จันทร์อรุณ	77
ข้อเสนอการตีความของคำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยตามกฎหมายไทยเพื่อให้สอดคล้อง กับหลักสากล : ศึกษากรณีประกันภัย Proposals for The Interpretation Of The Definition of “Force Majeure” Under Thai Law In Conformity With International Principles : Insurance ณัฐรัชชา วจโรดมอริพัฒน์	89
ข้อควรระวังผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์การภาครัฐระดับท้องถิ่น Pre-caution to Conflict of Interest in the Local Government organizations รัตนา เถลิงพล	99

สารบัญ

	หน้า
กระบวนการการเรียนรู้วิชานิติศาสตร์ผ่านกระบวนการการจัดกิจกรรมนักศึกษา : กรณีศึกษา ปัญหาคนไร้สัญชาติ ชุมชนบ้านแอกโก-แสนคำลือ ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน The learning processes concerning legal knowledge though the arrangement of the students' activity. With respect to the issues regarding the statelessness of Baan Air Ko-San Kam Luae Community, Tam Lord Sub-District, Pang Mapha District, Maehongson วิไลลักษณ์ ไกรลาศ	111
บทปริทัศน์ Without and Within: Questions and Answers on the Teachings of Theravada Buddhism ดร. กฤษฎา ตันเปาว์	120

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
Developing learning module Integration of Oral Communication for Professionals with Philosophy of Sufficiency Economy for vocational certificate level

ชมพูนุตรา มิ่งมงคล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80/80 2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนตามหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัย 1 คน ครู 2 คน และนักเรียนจำนวน 25 คน ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ มีดังนี้ 1) เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 9 ชั่วโมง 2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน และ 3) แบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 3.1) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 3.2) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดย ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้ (80/80) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ได้หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 1.00 เกณฑ์ประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.66/82.00 2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนตามหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56

คำสำคัญ : หน่วยการเรียนรู้, เรื่องการพูดในงานอาชีพ, บูรณาการ, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

¹ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

The purposes of this research were 1) to enhance the efficiency value E1/E2 of learning module “Integration of Oral Communication for Professionals with Philosophy of Sufficiency Economy” to 80/80 2) to compare the learners’ performance prior and post the application of the module and 3) to evaluate the learners’ satisfaction towards the module. The population of the research included 1 executive, 2 teachers and 25 learners. For this qualitative research, the following instruments were used: 1) Management tools for learning module “Integration of Oral Communication for Professionals with Philosophy of Sufficiency Economy” and 3 lesson plans, amounted to 9 hours 2) learners’ group work behavioral observation form 3) post-lesson performance record form for teacher. Tools for data collection 1) 30-multiple choice achievement test to assess learners on integrated learning at the end of the lesson 2) 5-point scale evaluation form to evaluate student’s satisfaction towards the module. Data analysis was conducted by the researcher using the efficiency criteria E1/E2=80/80 percentage, mean (\bar{x}), deviation (S.D.) and t-test. Research findings indicated as follows: 1) The developing of the module “Integration of Oral Communication for Professionals at with Philosophy of Sufficiency Economy” for vocational certificate level had the met the IOC value of 1.00 and the efficiency criteria value E1/E2 of the module was 80/80. 2) Learners’ post-learning performance higher than that of the pre-learning at the significance level of .05 3) Learners’ satisfaction towards the module was overall at higher satisfaction (\bar{x} =4.56)

Keywords : learning module, Oral Communication for Professionals, Integration, Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

โลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ยุคสมัยมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านอุตสาหกรรม ธุรกิจ และการประกอบการในหลายๆ ด้าน จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จเหล่านั้น คือคนหรือทรัพยากรมนุษย์ที่เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและดำเนินการจนทำให้การประกอบการด้านต่างๆ ประสบความสำเร็จแต่การที่มนุษย์จะมีความรู้ความสามารถมากเพียงพอที่จะเข้ามาดำเนินการในด้านต่างๆ หรือการทำงานได้นั้น มนุษย์จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์และความสามารถต่างๆ ถึงจะสามารถเข้ามาทำงานและทำให้ธุรกิจขับเคลื่อนต่อไปได้การที่มนุษย์จะมียุทธศาสตร์และความสามารถต่างๆ นั้น เกิดจากการ

เสริมสร้างหรือสั่งสมมาตั้งแต่ครั้งเยาว์วัย การศึกษาจึงเป็นเพียงสิ่งเดียวที่ก่อให้เกิดมนุษย์นั้นมีศักยภาพการศึกษาศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้นโยบายด้านการศึกษาจึงถูกกำหนดขึ้นมา และพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เข้ากับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษานั้น หลักสูตรเปรียบเสมือนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางสำคัญในการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา เพราะการศึกษาจะดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ที่สำคัญ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ เช่น กาญจนนา คุณารักษ์ (2553, 38) ที่ว่าหลักสูตรคือรายวิชาหรือรายการเนื้อหาที่โรงเรียนสอน หลักสูตรเป็นโครงการหรือแผน

หรือข้อกำหนด ที่ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย โครงสร้างกิจกรรม วัตถุประสงค์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่จะนำมาให้ผู้เรียนเกิด ความรู้ความสามารถประสบการณ์ โดยส่งเสริม ให้เอื้อต่อบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนรู้จัก ตนเองสามารถใช้ชีวิตในสังคมและโลกได้อย่าง มีคุณภาพและมีความสุข

ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือ เปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือรายวิชา รายละเอียด ของเนื้อหาตลอดเวลาให้สอดคล้องกับโลก ยุคปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับบุญเลี้ยง ทุมทอง (2557, 166) ได้กล่าวว่า คุณสมบัติที่สำคัญของ หลักสูตรคือ หลักสูตรมีพลวัต และ ปรับ เปลี่ยนไปตามความต้องการและความเปลี่ยนแปลง ของสังคม จากคุณสมบัติดังกล่าว การพัฒนา หลักสูตรจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงดังนั้น การจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของ สังคมที่เปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งจำเป็น และการ เปลี่ยนแปลงหลักสูตรในลักษณะของการพัฒนา หลักสูตรเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

ในการเรียนรู้นั้นสิ่งที่สำคัญและ นักเรียนทุกคนสามารถพบเห็นได้นั้น คือ หน่วยการเรียนรู้เพราะเป็นสิ่งที่พบเจอได้จาก ในตำราเรียนซึ่งเนื้อหาการเรียนได้แบ่งออกเป็น บทหรือเป็นหน่วยการเรียนรู้แล้ว โดยหน่วยการ เรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องมีลักษณะตรงกับ ความมุ่งหมายของการศึกษามีความเหมาะสมกับ ลักษณะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและ เอกลักษณ์ของชาติ เนื้อหาสาระมีความสมบูรณ์ เพียงพอที่จะให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็นและ พัฒนาการในทุกๆ ด้าน ส่งเสริมให้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิดริเริ่มมีความสอดคล้อง กับชีวิตประจำวันสามารถยืดหยุ่นได้ตามความ เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ในตัวหน่วย

การเรียนรู้จำเป็นต้องบอกแนวทาง วิธีการสอน และอุปกรณ์ สื่อการสอนประกอบเนื้อหาสาระ ไว้อย่างเหมาะสมและต้องมีการวางกฎเกณฑ์ ไว้อย่างเหมาะสมแก่การนำไปปฏิบัติและ สะดวกแก่การวัดประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ ชนาธิป พรกุล (2551, 18) กล่าวว่าหน่วย การเรียนรู้เป็นหัวใจของหลักสูตรอิงมาตรฐาน จำเป็นต้องมีการออกแบบให้เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้จึงเป็นความรู้ ที่ครบวงจรอันเกิดจากการบูรณาการสาระต่างๆ ของกลุ่มการเรียนรู้หนึ่งๆ แล้วจัดเป็นเรื่องหรือ หน่วยย่อยเรียงตามลำดับ แต่ละหน่วยควร บูรณาการเนื้อหาสาระของวิชาให้ครบถ้วนหรือ มากเท่าที่จะทำได้ และควรกำหนดเวลาที่สอน ในแต่ละหน่วยไว้ด้วย ดังนั้นครูผู้สอนจึงสามารถ พัฒนาปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ได้และนำหน่วย การเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ จึงมีความพึงพอใจเรื่องสังคมที่มี การเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุง หน่วยการเรียนรู้ให้มีความทันสมัยและ เหมาะสมที่สามารถจะนำมาใช้ได้จริงในการ จัดการเรียนการสอน นอกจากนี้หน่วยการ เรียนรู้ที่ดีควรมีความสอดคล้องกับหลักสูตร

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เป็นการ เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้เดิม ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผลอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย อันใหม่ที่วางไว้ การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เป็น การปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหน่วยการ เรียนรู้ ในการวางแผนพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นั้นต้องคำนึงถึงสังคม ปรัชญาการศึกษา และ นักเรียน ตลอดจนจนกระบวนการเรียนรู้ บุคคล ที่ทำหน้าที่วางแผนพัฒนาหน่วยการเรียนรู้จะต้อง ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน

นับตั้งแต่ นักวิจัย ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อที่จะให้กระบวนการพัฒนา หน่วยการเรียนรู้ดำเนินไปจนบรรลุผลสูงสุด ในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมการจัดการ เรียนรู้ต่างๆ จะช่วยพัฒนานักเรียนทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้จะเน้นการเรียนรู้แบบ บูรณาการ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการเป็นการกำหนดเป้าหมาย การเรียนรู้ร่วมกันยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดย นำกระบวนการเรียนรู้ที่ต่างรายวิชา ต่างเรื่องราว มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ อาจจัดการเรียนการสอนครูคนเดียว หรือ สอนหลายคนในหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง กระบวนการศึกษาศึกษา การอภิปราย (2546, 21-22) ทั้งนี้การบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ จะช่วย ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้เข้ากับ ชีวิตจริง และยังช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ในหลักสูตรด้วย และสามารถสะท้อนถึง สมรรถนะของนักเรียนด้วย

ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน การจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึงระดับอาชีวศึกษาศึกษาครูส่วนใหญ่จะนำแนวคิด และหลักการของการบูรณาการไปใช้ในการจัด การเรียนรู้ ดังงานวิจัยของ กรรยา จิตฟูง (2556, 30) และ เจษฎา วุฒิ พัวพัน สวัสดิ์ (2556, 168) ซึ่งจัดการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการ พบว่า สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้รายวิชา ตามหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ นอกจากนี้ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในรายวิชา ภาษาไทยเพื่ออาชีพจึงเห็นว่าหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

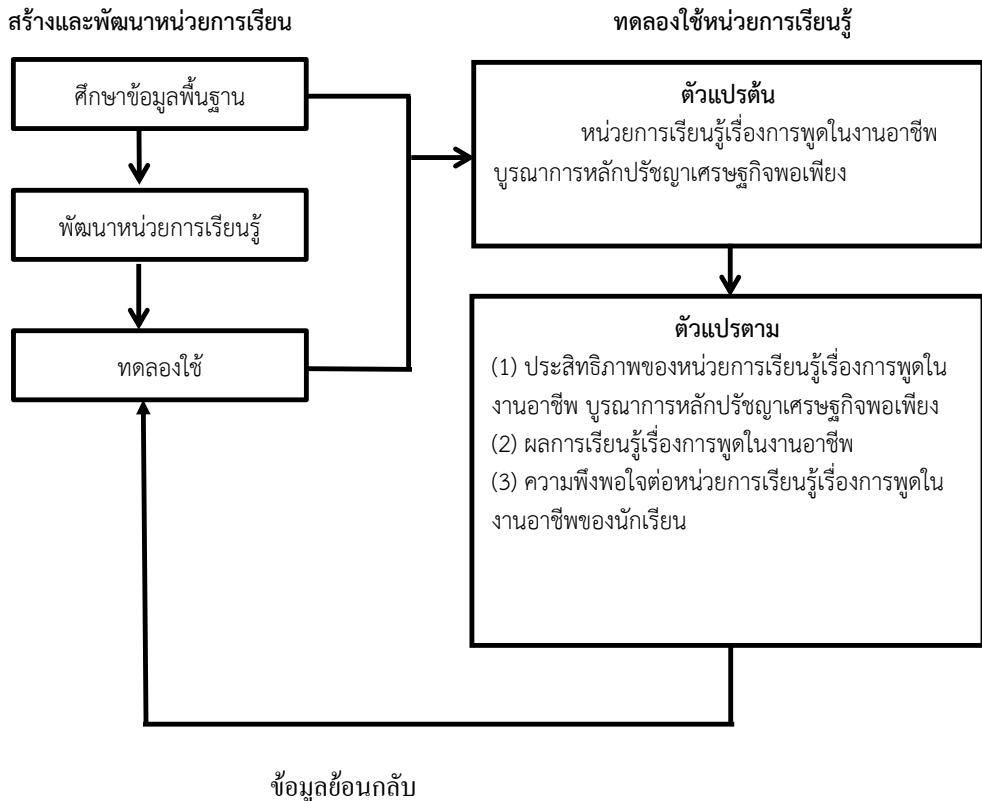
ที่จะทำนำไปสู่การมีอาชีพของนักเรียน ในอนาคต จึงควรมีการพัฒนารายวิชาดังกล่าว ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยเฉพาะมุ่งเน้นไปที่หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงซึ่งเป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสว่า “เศรษฐกิจ พอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐาน ความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็ม ที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็มแต่คน ส่วนมากไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วย ซ้ำไป” สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550, 1) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะ แนวทางในการดำเนินชีวิตโดยใช้ทางสายกลาง และดำรงอยู่ปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและมีทักษะการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงการ ดำเนินชีวิตในสังคมโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูด ในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงให้มีประสิทธิภาพ (E1/E2=80/80)
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของ นักเรียนก่อนและหลังเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนในหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูด ในงานอาชีพบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

สมมติฐาน

1. หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ (E1/E2 สูงกว่า 80/80)
2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ

บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

วิธีการวิจัย

1. ประชากร

- 1.1 ผู้บริหารวิทยาลัย จำนวน 1 คน
- 1.2 ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย เพื่ออาชีพ จำนวน 2 คน
- 1.3 นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 25 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 ผลการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ

2.2.3 ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนในหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพของนักเรียน

3. รูปแบบการวิจัย

คือการวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนาแนวทางในการดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้

3.2 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้

3.3 ทดลองนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนรู้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย

4.1 เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

4.1.1 หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 9 ชั่วโมง

4.1.3 แบบบันทึกการสังเกต

พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

4.1.4 แบบบันทึกผลหลัง

การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

4.2 เครื่องมือเครื่องมือในการ

เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

4.2.1 แบบทดสอบวัดผล

การเรียนรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4.2.2 แบบประเมินความ

พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับโดยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ปฐมนิเทศกลุ่มประชากรเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ใช้หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 แผน 9 ชั่วโมง และเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเชิงพัฒนา

5.3 หลักจากเรียนครบทุกแผน ทำการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนและประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ตรวจสอบประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้โดยการหาค่า E1/E2

6.2 คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป

6.3 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนเป็นรายบุคคลและทั้งห้อง

6.3.1 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้รายบุคคลโดยพิจารณาจากคะแนนผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน

6.3.2 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งห้องก่อนและหลังเรียนหาค่า (\bar{x}) และ S.D. แล้วเปรียบเทียบโดยใช้ t-test

6.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การประเมินผล การเรียนรู้ แบบบันทึกสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน และบันทึกการสอน ซึ่งบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าผลการวิเคราะห์คุณภาพของหน่วยการ

เรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมขององค์ประกอบ มีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ภายในหน่วย และมีค่าดัชนีเท่ากับ 1.00 แสดงว่าหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณภาพ

1.2 ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80.66/82.00 ซึ่งพบว่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลการทดลองนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมทั้งห้องพบว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 7.40 ค่าเฉลี่ย หลังเรียน เท่ากับ 24.60 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.56$)

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 80.66/82.00 จากการทดลองใช้กับประชากร พบว่า ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจในระหว่างใช้หน่วยการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.16 คิดเป็นร้อยละ 80.66 และหลังใช้หน่วยการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.50 คิดเป็นร้อยละ 82.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติพร จินดาพงษ์ (2550) ทำการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง กล้วยไข่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประสิทธิภาพ 83.26/86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอมขวัญ แสนสะอาด(2555) ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาโปรแกรมสำเร็จรูปในงานอาชีพ โดยการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันแบบร่วมกันคิดของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ห้อง 5 พบว่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนมีค่า E1 เท่ากับ 88.53 และค่า E2 เท่ากับ 87.48 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์

2. ผลการทดลองนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนรู้

ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนตามหน่วยการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง ได้สร้างตามกระบวนการสร้างเอกสารที่ถูกต้อง มีการตรวจสอบคุณภาพด้วยผู้เชี่ยวชาญ มีลำดับเนื้อหาจาก

ง่ายไปหายาก เนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องกับการนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนและได้เรียนรู้สถานการณ์ใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติพร จินดาพงษ์ (2550) ทำการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง กล้วยไข่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟาติละห์ ศรีทธาสุภักกุล (2557) ได้ทำการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องภูมิปัญญาที่ใช้กระบวนการสืบค้นทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องพิชภูมิปัญญาหลังใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น สูงกว่าก่อนใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในหน่วยการเรียนรู้

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อะไรก็ตามในเรื่องการพูดในงานอาชีพ บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจอมขวัญ แสนสะอาด (2555) ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาโปรแกรมสำเร็จรูปในงานอาชีพ โดยการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันแบบร่วมกันคิด ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ห้อง 5 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วันทนีย์ หมวดเมือง (2553, น. 91-92) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ระบบนิเวศโดย

ใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น ร่วมกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพียงพอจะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้โดยศึกษากิจกรรมให้ชัดเจน
2. จากผลการวิจัยจะได้กระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพดังนั้นครูผู้สอนสามารถใช้กระบวนการดังกล่าวเพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความสนใจของผู้เรียนโดยการพิจารณาเตรียมการสำรวจข้อมูล และความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้และผู้เรียนเพื่อให้ได้หน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ และสอดคล้องกับความต้องการต่อไป
3. ในการทำหน่วยการเรียนรู้ไปจัดการเรียนการสอนครู ควรมีการวัดผลการพูด

โดยปฏิบัติจริงควบคู่กับการทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการในเรื่องอื่นๆ ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบอาชีพ
2. ควรพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบอื่นๆ เช่น รูปแบบการเชื่อมโยง (Connected Model) หรือรูปแบบการบูรณาการ (Integrated Model) หรือรูปแบบบูรณาการระหว่างวิชา โดยคณะครูผู้สอนร่วมกันสอนเป็นคณะ (Team Teaching)
3. ควรพัฒนาหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ ในรายวิชานี้ในวิธีการเดียวกับการวิจัยในครั้งนี้และตัวแปรตามอื่นๆ เช่น ผลการพูดในสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

- กรรยา จิตพุ่ง. (2556). ความพึงพอใจของผู้บริหารและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรังสิต. ปทุมธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กาญจนา คุณารักษ์. (2553). พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จอมขวัญ แสนสะอาด. (2555). ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา โปรแกรมสำเร็จรูปในงานอาชีพ โดยการจัดการเรียนการสอน ที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันแบบร่วมกันคิดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ห้อง 5. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.

- เจษฎาวุฒิ พัวพันสวัสดิ์. (2556). การบูรณาการแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้”
ผังมโนทัศน์”ในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
เจริญวิเศษ จังหวัดกระบี่. (Unpublished Doctor’s dissertation). มหาวิทยาลัยรังสิต.
ปทุมธานี.
- ชนาธิป พรกุล. (2551). ออกแบบการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิติพร จินดาพงษ์. (2550). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง กลัวยไข่ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. (Unpublished Master’s thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งชาติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พาดิษฐ์ ศรีธธาสุภักกุล. (2557). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง พิษภูมิปัญญาที่ใช้
กระบวนการ. สืบค้นทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัด
นราธิวาส (Unpublished Master’s thesis). มหาวิทยาลัยทักษิณ. กรุงเทพมหานคร.
- วันทนีย์ หมวดเมือง. (2553). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ระบบนิเวศ โดยใช้
วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
(Unpublished independent Study). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ:
ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.

กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนม ในเขตภาคกลางของไทย

Marketing Strategies for Healthy Whey Protein Drink in the Central Region of Thailand

ญดาณัฏ โขติวิจิตร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหากลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของประเทศไทย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบการหาค่าคุณภาพด้านค่าความตรงและค่าความเชื่อมั่น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริโภคในเขตภาคกลางของประเทศไทยที่บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนม จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานสมมติฐาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) และ สถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ผลการวิจัยพบว่า โมเดลสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า $\chi^2 = 55.646$, $df = 31$, $P\text{-value} = 0.093$, $RMSEA = 0.034$, $GFI = 0.96$ และ $AGFI = 0.94$ โดยกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดประกอบไปด้วย ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยา กลยุทธ์ทางการตลาดและประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด โมเดลกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนม มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยา คือ แรงจูงใจของผู้บริโภค การรับรู้ของผู้บริโภค การเรียนรู้ของผู้บริโภคและทัศนคติของผู้บริโภค มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด คือ ด้านความพึงพอใจและความภักดีของผู้บริโภค โดยกลยุทธ์ทางการตลาดที่ดี ก็จะทำให้ประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดดีขึ้นตามไปด้วย และกลยุทธ์ทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนม

คำสำคัญ : พฤติกรรมผู้บริโภค, กลยุทธ์ทางการตลาด, โปรตีนหางนม, ภาคกลางของประเทศไทย

Abstract

This research was a quantitative research with an objective to search for a model of marketing strategy for healthy whey protein drink in the central region of Thailand. Data collection was conducted by using a questionnaire that its validity and reliability were tested. Population was whey protein drink's consumers who live in the central region of Thailand. The sample size in this study was 400 samples. Statistics analysis was descriptive statistics which included frequency, percentage and arithmetic mean, and standard deviation. According to the inferential statistics, there were path analysis and structural equation modeling. Structural equation modeling revealed that corresponded to the empirical evidence in a good level with $\chi^2 = 55.646$, $df = 31$, $P\text{-value} = 0.093$, $RMSEA = 0.034$, $GFI = 0.96$ และ $AGFI = 0.94$. The marketing

¹ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

strategy model for healthy whey protein drink in the central region of Thailand affected the marketing effectiveness that consists of consumer behavior, marketing strategies and marketing strategic effectiveness. Model of marketing strategy were related to the psychological factors on consumer behavior that composed of consumer's motivation, consumer's perception, consumer's learning and consumer's attitude. Consumer behavior both influenced directly and indirectly of the marketing strategic effectiveness in term of satisfaction and loyalty of consumer. A good marketing strategy improved more the effectiveness of using strategy and moreover marketing strategies influenced directly on the effectiveness of using marketing strategies for healthy whey protein drink in the central region of Thailand.

Keywords : Consumer Behavior, Marketing Strategy, Whey Protein, Central Region of Thailand

บทนำ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาอัตราการเข้ามาของผลิตภัณฑ์ใหม่ในตลาดของเครื่องดื่มประเภทให้โปรตีนสูง (High Protein) มีการเจริญเติบโตอย่างสูงนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 และมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับเครื่องดื่มฟังก์ชันนอลประเภทอื่น แสดงถึงผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ให้ความสนใจในเครื่องดื่มที่ให้โปรตีนสูงอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับประเทศไทยเครื่องดื่มประเภทให้โปรตีนสูงได้เข้ามามีบทบาทในตลาดเครื่องดื่มแอกเช่นเดียวกับตลาดโลก โปรตีนหางนมในตลาดโลกเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน มีการเติบโตทั้งในด้านจำนวนและมูลค่า ยุโรปและอเมริกาเป็นผู้ผลิตโปรตีนหางนมที่ใหญ่ที่สุดในโลกแล้ว ยังเป็นผู้บริโภคที่ใหญ่ที่สุดอีกด้วย อย่างไรก็ตามความต้องการของโปรตีนหางนมในเอเชียก็ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งตลาดเอเชียยังสามารถเติบโตได้ในระยะยาวอีกด้วย ประเทศญี่ปุ่น จีน เกาหลี ไทย และอินโดนีเซีย เป็นประเทศหลักในเอเชียที่นำเข้าโปรตีนหางนม (Affertsholt, 2009)

โปรตีนหางนมได้เข้ามามีบทบาทในประเทศไทยตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ในช่วงแรกการเติบโตของมูลค่าตลาดนั้นต่ำมาก แต่เมื่อกระแสการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ให้โปรตีนสูงของโลกนั้น

เพิ่มสูงขึ้น โปรตีนหางนมจึงได้เข้ามามีบทบาทโดยผู้ที่บริโภคโปรตีนหางนมส่วนใหญ่ นั้นประกอบไปด้วย นักเพาะกาย นักกีฬา และผู้ที่ต้องการสร้างกล้ามเนื้อ อย่างไรก็ตาม เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมจัดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่มีการผลิตและนำมาจำหน่ายในประเทศไทยในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานนัก จึงอาจมีผู้บริโภคแค่ส่วนหนึ่งที่รู้จักและซื้อมาบริโภค ขณะเดียวกันยังมีผู้บริโภคอีกจำนวนมากที่ไม่รู้จักและไม่เคยบริโภคสินค้าประเภทนี้ ประกอบกับผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมยังมีจำนวนไม่มากทำให้การกระจายสินค้ายังไม่แพร่หลายไปในวงกว้าง อย่างไรก็ตามโปรตีนหางนมนั้นจะต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ (วิเชียรผลวัฒน์สุข, 2554) เป็นเพราะน้ำนมดิบที่ผลิตในประเทศไม่เพียงพอที่จะสามารถแปรรูปเป็นโปรตีนหางนมได้ การผลิตโปรตีนหางนมในประเทศไทย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่นำเข้าสินค้าที่เป็นแบรนด์จากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย และผู้ประกอบการบางรายนำเข้าแต่วัตถุดิบและนำมาบรรจุภัณฑ์พร้อมสร้างแบรนด์ของตัวเอง (วรรณกาญจน์ สุริยะ, 2556) มีการคาดการณ์ว่า จะมีอัตราการเจริญเติบโตของตลาดโปรตีนหางนมในประเทศไทยจะเพิ่มขึ้น 15% ในปี 2015

โดยคาดว่าจะมียอดขายประมาณ 585 ล้านบาท (Mordor Intelligence LLP,2016)

ผู้ที่บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มุ่งขอบเขตประชากรไปที่บริเวณที่มีผู้ที่ออกกำลังกายและเล่นกีฬามากที่สุดในประเทศไทย โดยจังหวัดกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีผู้ที่ออกกำลังกายมากที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งความสนใจไปยังเขตภาคกลางของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมด้านปัจจัยจิตวิทยา กลยุทธ์ทางการตลาดของเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนม

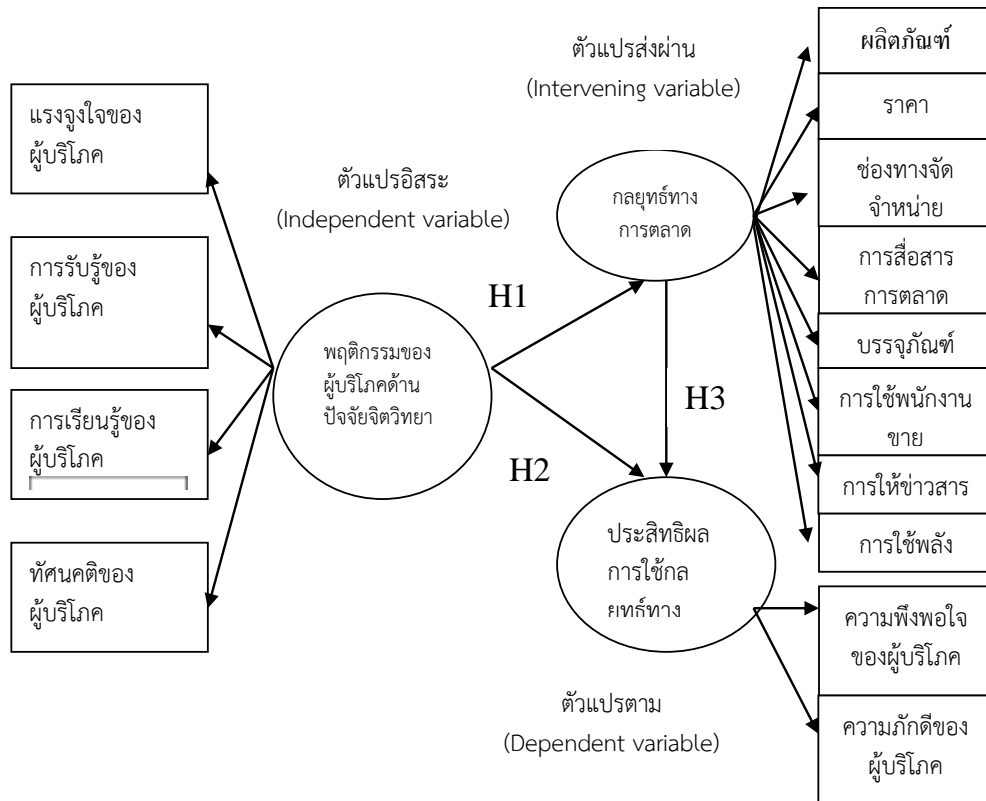
และประสิทธิผลการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมด้านปัจจัยจิตวิทยาและกลยุทธ์ทางการตลาดของเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมกับประสิทธิผลการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทย

3. เพื่อนำเสนอโมเดลกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทย

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ ผู้ที่บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนทางนม ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศไทย จำนวน 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 4 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนทางนม ด้านปัจจัยจิตวิทยา จำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อกลยุทธ์การตลาดของเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนทางนม จำนวน 40 ข้อ ส่วนที่ 4 เป็น

คำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด จำนวน 9 ข้อ โดยแบบสอบถามในส่วนที่ 2-4 มีข้อความคำถามเป็นลักษณะมาตรวัดแบบลิเกิร์ต 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างเป็นการแจกจ่ายแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน 400 ชุด คิดเป็นอัตราร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 1) การทดสอบความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อความคำถามในแต่ละด้านของแบบสอบถามพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งแสดงว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ

งานวิจัย 2) การทดสอบความเชื่อถือได้ โดยใช้สถิติ Cronbach Alpha Formula ซึ่งทุกตัวแปร มีค่า Alpha > 0.7 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ในงานวิจัยได้ 3) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ เพื่ออธิบายคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม และค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายพฤติกรรมของผู้บริโภค พฤติกรรมการตลาด และประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมผู้บริโภค พฤติกรรมการตลาด และประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง 4) เพื่อหาโมเดลกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทย ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบ ความตรงเชิงของรูปแบบความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปร และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) โดยใช้ Lisrel 9.2 Student Version

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยา ผู้บริโภคมีพฤติกรรมทั่วไปโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ซึ่งอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแต่ละพฤติกรรมย่อยพบว่า ผู้บริโภคมีพฤติกรรมด้านทัศนคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 พฤติกรรมด้านการเรียนรู้ของผู้บริโภคอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ในขณะที่พฤติกรรมด้านการรับรู้และแรงจูงใจของ

ผู้บริโภค อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และ 3.31 ตามลำดับ

ผู้บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 เมื่อพิจารณาถึงแต่ละกลยุทธ์กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์ด้านราคาอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด กลยุทธ์ด้านบรรจุภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่าย กลยุทธ์ด้านการใช้พนักงานขาย กลยุทธ์ด้านการใช้พลังและกลยุทธ์ด้านการให้ข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ในกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าเพราะผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐานอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ด้านราคาผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าเพราะราคาเหมาะสมกับคุณภาพ อยู่ในระดับมาก

ผู้บริโภคมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทยอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าความพึงพอใจของผู้บริโภคอยู่ในระดับมากและความภักดีของผู้บริโภคอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในส่วนประสิทธิผลด้านความพึงพอใจของผู้บริโภคนั้น ผู้บริโภคพอใจในผลิตภัณฑ์ที่บริโภคอยู่เป็นประจำอยู่ในระดับมาก ส่วนประสิทธิผลด้านความภักดีของผู้บริโภค ผู้บริโภคมักจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์โดยเจาะจงยี่ห้อที่บริโภคอยู่เป็นประจำอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภคกับกลยุทธ์ทางการตลาด ผลการศึกษาสมมติฐาน (H1) ของโมเดลกลยุทธ์ทางการตลาด พบว่ายอมรับสมมติฐาน (H1) โดยตัวแปรพฤติกรรมผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ทางตรงในทิศ

ทางบวกต่อตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาด มีความสัมพันธ์ทางบวกเท่ากับ 0.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์รวมต่อตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาดเท่ากับ 0.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เมื่อมีพฤติกรรมผู้บริโภคมากขึ้นก็จะทำให้กลยุทธ์ทางการตลาดมากขึ้นตามไปด้วย

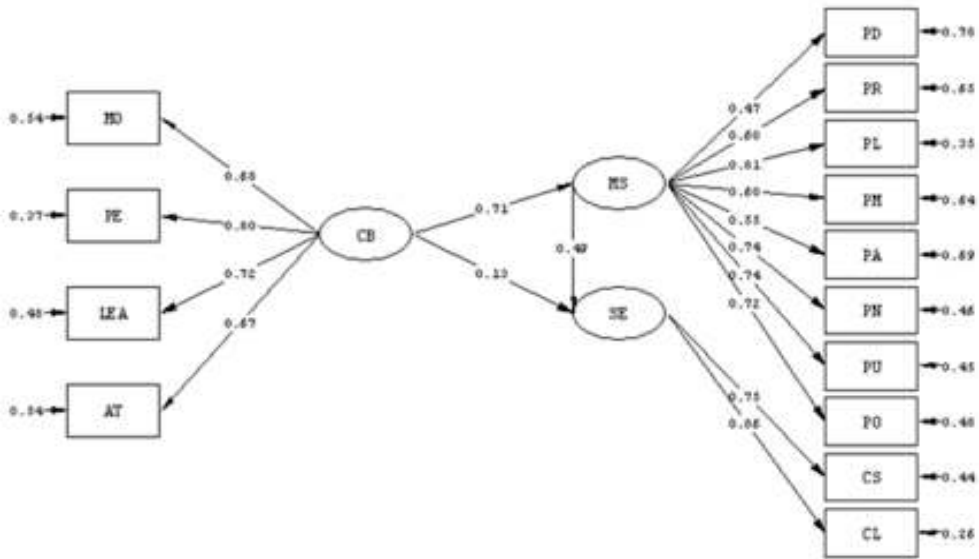
ความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภคกับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด ผลการศึกษาสมมติฐาน (H2) ของโมเดลกลยุทธ์ทางการตลาดพบว่ายอมรับสมมติฐาน (H2) โดยตัวแปรพฤติกรรมผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ทางตรงในทิศทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด เท่ากับ 0.13 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมโดยส่งผ่านตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาดมีความสัมพันธ์ทางบวกเท่ากับ 0.35 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์รวมต่อตัวแปรประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด เท่ากับ 0.48 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าพฤติกรรมผู้บริโภคมีมากขึ้น ทำให้ประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดดีขึ้น ซึ่งจะมีผลให้การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดดีขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ทางการตลาดกับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด ผลการศึกษาสมมติฐาน (H3) ของโมเดลกลยุทธ์ทางการตลาด พบว่า ยอมรับสมมติฐาน (H3) โดยตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาดมีความสัมพันธ์ทางตรงในทิศทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด มีความสัมพันธ์ทางบวก เท่ากับ 0.49 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์รวมต่อตัวแปรประสิทธิผลของ

การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเท่ากับ 0.49 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เมื่อมีกลยุทธ์ทางการตลาดมากขึ้นทำให้ประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดมากขึ้นตามไปด้วย

3. ผลการนำเสนอความสอดคล้องของโมเดลกลยุทธ์ทางการตลาด ในครั้งนี้ ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีความมาตรฐาน ได้แก่ ค่าสถิติที่ได้จากข้อวิเคราะห์ทั้งหมดผ่านข้อกำหนดเกณฑ์วัดมาตรฐานตามสมมติฐานพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยากลยุทธ์ทางการตลาด มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้ $\chi^2 = 55.646$, $df = 31$, $\chi^2/df = 1.80$, $p\text{-value} = 0.093$, $RMSEA = 0.034$, $GFI = 0.96$ และ $AGFI = 0.94$

โมเดลเชิงสาเหตุของกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทยพบว่า พฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยามีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทย แสดงว่า พฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยาที่มากขึ้นจะมีกลยุทธ์ทางการตลาดที่ดี ก็จะทำให้ประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดดีขึ้นตามไปด้วย และกลยุทธ์ทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด หมายถึง ถ้ากลยุทธ์ทางการตลาดที่มากขึ้นจะทำให้ประสิทธิผลการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนหางนมในเขตภาคกลางของไทยมากขึ้น

$$\chi^2 = 55.646, df = 31, P\text{-Value} = 0.093, RMSEA = 0.034$$

อภิปรายผล

พฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยา มีพฤติกรรมของผู้บริโภคโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอธิบายได้ว่าปัจจัยจิตวิทยา นั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ประเภทโปรตีนทางนมในการเลือกซื้อหรือการเลือกบริโภคโปรตีนทางนมมาก สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Kotler (2000) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจบริโภคหรือซื้อสินค้านั้นเกิดจากปัจจัยภายใน ได้แก่ แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ บุคลิกภาพและทัศนคติของผู้บริโภค เป็นตัวสะท้อนความต้องการ ให้เกิดพฤติกรรมการซื้อขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Schiffman and Kanuk (2007) ที่ระบุเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเกิดขึ้นจากปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ประกอบด้วย แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้และทัศนคติ นอกจากนี้ งานวิจัยของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2552) ได้กล่าวว่า

ปัจจัยภายในหรือปัจจัยจิตวิทยาเกิดจากภายในตัวบุคคล และมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคโดยตรง และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมย่อยของผู้บริโภคเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนทางนมพบว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคด้านทัศนคติ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าการใช้กิจกรรมทางการตลาดทำให้ผู้บริโภคมีทัศนคติในเชิงบวกต่อผลิตภัณฑ์ หรือขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่ก่อให้เกิดทัศนคติได้แก่ พื้นฐานของบุคคล ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตนั้นควรสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้บริโภคตั้งแต่แรกเพื่อสร้างความได้เปรียบในการเข้าถึงผู้บริโภค สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ อุดุลย์ จาตุรงค์กุล และตลยา จาตุรงค์กุล (2550) ที่กล่าวว่าความรู้สึกของบุคคลมีผลต่อการบริโภคโดยตรง

ผู้บริโภคมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์

ทางการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอธิบายได้ว่า แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 8 P's ทำให้เกิดการซื้อในผู้บริโภค สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Kotler and Keller 2006 และกลยุทธ์การตลาด 8 P's ของ Lovelock and Wirtz (2007) ที่ได้ศึกษาพบว่า การมีกลยุทธ์ทางการตลาดทำให้กระตุ้นหรือชักจูงผู้บริโภคให้ซื้อสินค้าต่างๆ เมื่อพิจารณาแต่ละกลยุทธ์ย่อยพบว่าปัจจัยกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ โดยกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์ด้านราคาอยู่ในระดับมาก ในกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคเลือกสินค้าเพราะผลิตภัณฑ์นั้นได้รับการรับรองมาตรฐานและมีคุณค่าทางโภชนาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wulansari (2010) ที่ได้ศึกษาพบว่า กลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์โดยผลิตภัณฑ์มีคุณค่าทางโภชนาการเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้า ในกลยุทธ์ด้านราคา ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าเพราะ มีความคุ้มค่า เมื่อเทียบกับราคารวมถึงปริมาณที่ได้คุ้มค่า เมื่อเทียบกับราคาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกนก นูนาค (2543) ทำการวิจัยพบว่าการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เกิดจากราคานั้นเหมาะสมกับคุณภาพ

ผู้บริโภคมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดอยู่ในระดับมาก โดยใช้ความพึงพอใจและความภักดีของผู้บริโภค มาวัดความสำเร็จของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด ซึ่งการวัดประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Schultz(2005) และ Taylor (2004) ที่กล่าวว่า การดูผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดนั้นให้ดูจากความพึงพอใจและความภักดีของผู้บริโภค เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้บริโภคอยู่ใน

ระดับมาก โดยผู้บริโภคโปรตีนหางนมเน้นพอใจในผลิตภัณฑ์ที่บริโภคอยู่เป็นประจำซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bennett (1997) กล่าวว่า ผลกระทบที่เกิดจากทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค และประสบการณ์มีผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค ค่าเฉลี่ยความภักดีของผู้บริโภคอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริโภคมักจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์โดยเจาะจงยี่ห้อที่บริโภคอยู่เป็นประจำ แสดงถึงความภักดีในผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thompson (2010) พบว่า การรับรู้และการไว้วางใจส่งผลต่อความภักดีต่อตราสินค้าทำให้เกิดพฤติกรรม การซื้อซ้ำในผลิตภัณฑ์นั้นๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยากับกลยุทธ์ทางการตลาด โดยตัวแปรพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยามีความสัมพันธ์ทางตรงในทิศทางบวกต่อตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาด แสดงว่าเมื่อมีพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยามากขึ้นก็จะทำให้ กลยุทธ์ทางการตลาดมากขึ้นด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thompson (2010) กล่าวว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับกลยุทธ์ทางการตลาด

ความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยากับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด โดยตัวแปรพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยามีความสัมพันธ์ทางตรงในทิศทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมโดยส่งผ่านตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาด แสดงว่าพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยามีมากขึ้นทำให้ประสิทธิผลการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดดีขึ้น และพฤติกรรมผู้บริโภคด้านปัจจัยจิตวิทยา

ที่ดีขึ้นส่งผ่านกลยุทธ์ทางการตลาด ซึ่งจะมีผลให้ประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนทางนมในเขตภาคกลางของไทยดีขึ้น ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับ แนวคิดของ Schiffman and Kanuk (2009) ที่กล่าวว่า ปัจจัยภายในหรือปัจจัยจิตวิทยา ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคโดยตรง ทักษะคิด การเรียนรู้ การรับรู้หรือแรงจูงใจ เมื่อเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะทำให้เกิดการประเมินค่าว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งนั้น ก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2552) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภคซึ่งเป็นปัจจัยภายใน อันได้แก่ ทักษะคิด แรงจูงใจและการรับรู้ของบุคคล เมื่อเกิดการกระตุ้นกลยุทธ์ในรูปแบบต่างๆ จะทำให้พฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคคนนั้นเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Asiraphot and Waleekorncheepsawat(2009) พบว่า ทักษะคิดส่งผลต่อการซื้อของผู้บริโภค โดยถูกกระตุ้นพฤติกรรมซื้อด้วยกลยุทธ์ทางด้านราคาและกลยุทธ์ช่องทางการจำหน่าย

ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ทางการตลาด กับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด โดยตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาดมีความสัมพันธ์ทางตรงในทิศทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด แสดงว่าเมื่อมีกลยุทธ์ทางการตลาดมากขึ้นทำให้ประสิทธิผลการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทโปรตีนทางนมในเขตภาคกลางของไทยมากขึ้นตามไปด้วยผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaltcheva and Barton (2006) พบว่า กลยุทธ์ทางการตลาด เช่น กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการขาย มีความสัมพันธ์

เชิงบวกต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ และความภักดี ในเรื่องของความตั้งใจการซื้อซ้ำ และสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริโภคโปรตีนทางนมในเขตภาคกลางของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีอายุระหว่าง 25-35 ปี โดยผู้บริโภคโปรตีนทางนมให้ความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยผลิตภัณฑ์โปรตีนทางนมต้องมีคุณภาพรสชาติดี มีคุณค่าทางโภชนาการและได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านของราคา ผู้บริโภคตระหนักถึงราคาดังนั้นเหมาะสมกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และราคาเหมาะสมกับปริมาณ ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้นำทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด 8 P's มาใช้ ซึ่งในงานวิจัยครั้งต่อไปอาจจะเลือกแค่บางกลยุทธ์ที่เหมาะสมนั้นมาใช้ การวัดประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้ความพึงพอใจและความภักดีของผู้บริโภค ซึ่งผู้บริโภคนั้นมักจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์โดยเจาะจงยี่ห้อที่บริโภคอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ความภักดีของผู้บริภคยังอยู่ในรูปแบบของการบอกต่อ และการแนะนำผลิตภัณฑ์ อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยในกลุ่มผู้บริโภคโปรตีนทางนมในเขตภาคกลางเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงกลุ่มผู้บริโภคอื่นหรือผู้บริโภคที่ใหญ่ขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกนก บุณนาค. (2543). **พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อน้ำดื่มเพิ่มคุณค่าเพื่อสุขภาพ**. กรุงเทพมหานคร: คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). **การบริหารการตลาดยุคใหม่ฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2552**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- วรุณกาญจน์ สุริยะ. (2556). **พฤติกรรมและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพเวย์โปรตีนของกลุ่มผู้ออกกำลังกายในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง**. กรุงเทพมหานคร: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- วิเชียร ผลวัฒน์สุข. (2554). **สถานการณ์โคนมในช่วงครึ่งปีหลัง 2554**. กรุงเทพมหานคร: ชมรมนมสร้างชาติ.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
- Affertsholt, T. (2009). **International whey market overview**. 3A Business Consulting.
- Airaphot, V. and Waleetorncheepsawat, W. (2009). **A study of attitude towards energy drinks in Thailand**. Master Thesis in Business Studies: Malardalen University.
- Bennett, A.R. (1997). **The Five vs – a buyer’s perspective of the marketing mix**. Marketing intelligence & planning,15(3), 151-156.
- Kaltcheva, V.D. and Barton, A. (2006). **When should retailer create an exciting store environment**. Journal of Marketing, 70(1), 107-118.
- Kotler, P. (2000). **Marketing management millennium Edition**. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Kotler, P., and Keller, K.L. (2006). **Marketing management**. (12th ed.) New Jersey: Prentice Hall.
- Lovelock, C.H. and Wirtz, J. (2007). **Service marketing**. (6th ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Mordor Intelligence LLP. (2016). **Global radiotherapy market- growth, trends & forecasts (2015-2020)**. Telangana: Mordor Intteligence LLP.
- Schiffman, G.L., and Kanuk, L.L. (2009). **Consumer behavior**. (8th ed.) New Jersey: Prentice Hall.
- Schultz, D.E. (2005). **The loyalty paradox**. Marketing management, 14(5), 10-11.
- Taylor, S.A., Celuch, K. and Goodwin, S. (2004). **The importance of brand equity to customer loyalty**. Journal of Product & Brand Management,13, 217-227.

- Thompson, F.M., Newman, A., and Liu, M. (2010). **The impact of culture on brand loyalty: A study of the young affluent Chinese.** Nottingham University Business School China.
- Wulansari, D.R. (2010). **The marketing strategy of Jackfruit Seed Extract Health Drinks.** Journal of Business & Industrial Marketing.

การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง “การคูณ” โดยการจัดการเรียนรู้แบบ
กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม

The Learning Development on Topic of Multiplication by
Team Assisted Individualization (TAI) Instructional Model For
Prathomsuksa 4 Students Amnuayvit Nakornpathom School

นภาพรณ ธัญญา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ เรื่อง “การคูณ” และเพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ เรื่อง “การคูณ” กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือเรื่องการคูณ จำนวน 19 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 33.33-100 ค่าเฉลี่ยเป็น 67.49 2. นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาการเรียนรู้, การคูณ, การจัดการการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ

Abstract

The purpose of this research were to compare learning achievement of Prathomsuksa 4 students before and after using Team-Assisted Individualization instructional model on topic of Multiplication and to study the attitude of Prathomsuksa 4 students toward on learning activity by using Team-Assisted Individualization instructional model The samples of this research were 28 Prathomsuksa 4 students Amnuay-wit Nakornprathom school Mung district Nakornprathom province in the first semester of academic year 2015. The research instruments ansisted of 19 lesson plans which using Team-Assisted Individualization instructional model, learning achievement test and attitude test toward on mathematics learning which were developed by the researcher. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation. The research finding were as follows: 1) Learning achievement of Prathomsuksa 4 students after using Team-Assisted Individualization instructional model was higher than before Team-Assisted

¹ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Individualization instructional model using Team-Assisted Individualization instructional model. The relative growth was between 33.33-100 and mean was at 67.49 2) The students' attitude toward on mathematics learning by using Team-Assisted Individualization instructional model was at high level.

Keywords : The Learning Development , Multiplication, Team-Assisted Individualization Instructional Model

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนเราเป็นอย่างมากเพราะในชีวิตประจำวันเราจะต้องเกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์เสมอ เช่น การซื้อขาย การชั่ง ตวง วัด และการดูเวลา เป็นต้น และเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบ มีแบบแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจสติปัญญาและอารมณ์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545: 1) คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำหรับดำรงชีวิตประจำวัน รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้โดยทั่วไป และยังช่วยให้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ เจริญก้าวหน้าไปได้ทันตามความต้องการของคนเราอีกด้วย ดังนั้นหากเด็กๆ ได้รับการเรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างถูกต้องแล้วย่อมจะช่วยให้เขามีทักษะ มีสมาธิ การสังเกต ความคิดตามลำดับเหตุผล ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจ มีความคิดริเริ่มและการสร้างสรรค์ ตลอดจนความสามารถแสดง

ความรู้สึกรักคิดอย่างมีระเบียบประณีต แม่นยำ และรวดเร็ว คณิตศาสตร์มีความสำคัญมากดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการเรียน การสอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านมา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังจะเห็นได้จากรายงานการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติ (National Test) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของประเทศ ปีการศึกษา 2556 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.87 และของเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 54.16 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2556: 44-89)

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาพบว่าสาเหตุที่ทำให้การเรียนคณิตศาสตร์ไม่ประสบผลสำเร็จคือนักเรียนมีพื้นฐานการคิดคำนวณไม่ดีทำให้ไม่สามารถเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้เข้าใจได้อย่างถ่องแท้การจัดกิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนโดยทั่วไปส่วนใหญ่ยังไม่เหมาะสม นักเรียนขาดความสนุกเพลิดเพลินครูยังติดอยู่กับวิธีสอนคณิตศาสตร์แบบดั้งเดิม เน้นการสอนแบบมุ่งคำตอบมากกว่ามุ่งกระบวนการนักเรียนเลียนแบบมากกว่าการเรียนรู้โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในความสามารถของนักเรียนและขาดแคลนสื่อประเภทแบบฝึกทักษะหรือชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือรายบุคคลการแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ยังไม่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอน

ซ่อมเสริมเป็นเพียงการเพิ่มเวลาเรียนหรือสอน
ซ้ำในเนื้อหาเดิม ขาดการวินิจฉัยข้อบกพร่อง
และการแก้ไขตามเหตุที่ค้นพบ การสอน
คณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาประกอบด้วย
เนื้อหาเรื่องจำนวนเป็นจำนวนมากโดยเริ่มตั้งแต่
1 จนถึงตัวเลขที่มากกว่าแสน ตลอดจนการบวก
การลบ การคูณ และการหาร ซึ่งเป็นพื้นฐาน
สำคัญของการเรียนคณิตศาสตร์และอาจทำ
ให้นักเรียนรัก ขอบหรือไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์
เนื้อหาสาระ “จำนวน” ในระดับชั้นมัธยมศึกษา
จะมีมากขึ้นและคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหา
ต่อเนื่องมีความเป็นลำดับขั้นตอน (hierarchy)
ถ้าเรียนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา
ไม่เข้าใจแล้วการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับ
มัธยมศึกษาคงจะเรียนด้วยความยากลำบาก
และรูปแบบ ที.เอ.ไอ. (TA) หรือการเรียนรู้แบบ
กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ เป็นรูปแบบที่นำคะแนน
ของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนกลุ่ม ซึ่งแต่ละ
คนต้องได้คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดร้อยละ
75 ขึ้นไป ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีเป้าหมายผู้วิจัย
จึงเลือกมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบการเรียนรู้
แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ (Team-Assisted
Individualization; TAI) มาพัฒนาการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน เพราะมีข้อดีเด่นหลาย
ประการ คือ ทำให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างกัน ได้ฝึกกิจกรรมด้วยตนเองฝึกทักษะ
การทำงานร่วมกันก่อให้เกิดความมั่นใจใน
การแสดงออก และเหมาะสมกับสภาพบริบท
ของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความ
เข้าใจในพื้นฐานทางการคิดคำนวณคณิตศาสตร์
เบื้องต้น และให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชา
คณิตศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการ
จัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มี

ประสิทธิภาพสมดังเจตนารมณ์ของ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช
2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือเรื่อง “การคูณ”
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือเรื่อง
“การคูณ”

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในอดีตหรือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธอร์นไคค์ (ค.ศ.1814-1949 ; อ้างถึงใน
ทิตนา แชมมณี, 2551: 51) เชื่อว่าการเรียนรู้
เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการ
ตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบคนจะลองถูก
ลองผิด (trial and error) ปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ
จนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองที่สามารถ
ให้ผลที่พึงพอใจมากที่สุด เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว
บุคคลจะใช้รูปแบบการตอบสนองที่เหมาะสม
เพียงรูปแบบเดียว และจะพยายามใช้รูปแบบ
นั้นเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อยๆ

กฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์สรุปได้
ดังนี้ (Hergenhahn and Olson, 1993: 56-57;
อ้างถึงในทิตนา แชมมณี, 2551: 51)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning
Theory)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอัตโนมัตินี้
(Classical Conditioning) ของพาฟลอฟ
(Pavlov) (ทิตนา แชมมณี, 2551: 52-54)

พาฟลอฟ ได้ทำการทดลองและศึกษาได้ข้อสรุปว่าการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข การทดลองของพาฟลอฟ และทฤษฎีการเรียนรู้

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย มีลำดับขั้นตอนการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยใช้การแบ่งกลุ่มตามสังกัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 28 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนเก่ง 7 คน นักเรียนปานกลาง 14 คน และนักเรียนอ่อน 7 คน เรียงลำดับจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนจากสูงไปหาต่ำแบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4-5 คน เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการคูณ ซึ่งการแบ่งกลุ่มนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง “การคูณ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 19 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “การคูณ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. แบบวัดเจตคติทางการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้มาตราวัดแบบประมาณค่าของลิเกิต (Likert scale)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอำนวยการวิทยาคารปฐม อำเภอมืองนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 28 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง “การคูณ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 19 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “การคูณ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. แบบวัดเจตคติทางการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้มาตราวัดแบบประมาณค่าของลิเกิต (Likert scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และแปลความหมายข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ
 - 1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic)
 - 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
 - 2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)
 - 2.3 การหาค่าความเชื่อมั่น
 - 2.3.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
4. การแปลความหมายข้อมูล

4.1 การแปลความหมายข้อมูลจากการวัดเจตคติ

สรุปผลการวิจัย

นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.50 คิดเป็นร้อยละ 41.67 ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.61 คิดเป็นร้อยละ 78.69 ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 33.33-100 ค่าเฉลี่ยเป็น 67.49 นักเรียนมีเจตคติข้อที่ 30 ฉันชอบเล่นเกมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ สูงสุดมีค่าเฉลี่ย 4.93 รองลงมาเป็นข้อที่ 1 สนุกกับการเรียนคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.79 ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 7 ฉันเห็นว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยากมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 3.89 มีค่าคะแนนเฉลี่ยทั้ง 30 ข้อเป็น 4.35 อยู่ในระดับมาก

นักเรียนพฤติกรรมของผู้เรียนเกิดพฤติกรรมพึงประสงค์เป็นส่วนใหญ่นักเรียนเกิดกระบวนการกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดีต่อกันการเรียนรู้อันเป็นไปอย่างสนุกสนานการปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามเวลาที่กำหนดอาจมีเกินเวลาบ้างในกรณีนักเรียนอ่อนต้องมีการยืดหยุ่นเวลาให้เพราะอาจต้องทำแบบฝึกชุดที่ 2 ในกรณีชุดแรกไม่ผ่านเกณฑ์ 75% ซึ่งเป็นบางชั่วโมงเท่านั้นเมื่อพิจารณาดูเนื้อหาที่พบว่าเป็นเนื้อหาที่มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นทำให้นักเรียน ที่เรียนอ่อนไม่เข้าใจทันทีในตอนแรกครูผู้วิจัยคอยอำนวยความสะดวกเตรียมสื่ออธิบายให้คำชี้แนะระหว่างนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความ

กระตือรือร้นสนใจอยากเรียนคณิตศาสตร์คอยชี้แนะเมื่อนักเรียนเกิดความขัดแย้งในการแก้ปัญหาหรือในกลุ่มกระตุ้นให้นักเรียนเก่งสอนนักเรียนอ่อนไม่ใช่ให้ลอกแนะวิธีการและเสริมกำลังใจ เมื่อหมดชั่วโมงครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเสริมเป็นการบ้านซึ่งไม่ได้นำคะแนนในส่วนนี้มาวิเคราะห์ผลเป็นการให้นักเรียนฝึกทักษะคณิตศาสตร์เพิ่มเติมจากชั้นเรียน

อภิปรายผล

จากการพัฒนาการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐมสามารถอภิปรายผลสรุปการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.50 คิดเป็นร้อยละ 41.67 ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.61 คิดเป็นร้อยละ 78.69 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 33.33-100 ค่าเฉลี่ยเป็น 67.49 นั้นหมายความว่านักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับคะแนนเต็มที่เหลืออยู่ที่นักเรียนสามารถทำเพิ่มได้ตั้งแต่ 33.33 ถึง 100 คะแนนใน 100 คะแนน และคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยเป็น 67.49 หมายความว่านักเรียนสามารถทำคะแนนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับคะแนนเต็มที่เหลืออยู่ นักเรียนสามารถทำเพิ่มได้เฉลี่ย 67.49 คะแนนใน 100 คะแนน

จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 33.33-100 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องการคูณโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

ช่วยเหลือกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐม มีขั้นตอนที่เหมาะสม คือ การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอานวยวิทย์นครปฐม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์

1. ผลการหาเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ เรื่อง “การคูณ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ เรื่อง “การคูณ” จากรายการทั้ง 30 ข้อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยทั้ง 30 ข้อ เป็น 4.35 อยู่ในระดับมากโดยพบว่านักเรียนมีเจตคติข้อที่ 30 ฉันชอบเล่นเกมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์สูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.93 รองลงมาเป็นข้อที่ 1 ฉันสนุกกับการเรียนคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.79 ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 7 เห็นว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยากมากมีค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 3.89 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือเป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้มีโอกาสในการแนะนำกันและกันและครูได้แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบทันทีนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าของตนเองจึงเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองทำให้มีความมั่นใจในการเรียนรู้ในเนื้อหาต่อไปการเสริมแรงในทางบวกมีผลทำให้นักเรียนมีความรู้สึกมั่นใจในการแสดงออกในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

วิเคราะห์ผลจากการบันทึกผลหลังสอนพบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนเกิดพฤติกรรมพึงประสงค์เป็นส่วนใหญ่ นักเรียนเกิดกระบวนการกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดีต่อการเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนานนักเรียนกล้าพูดและถามกันปรึกษาหารือกันการปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามเวลาที่กำหนดอาจมีเกินเวลาบ้างในกรณีนักเรียนอ่อนต้องมีการยืดหยุ่นเวลาให้ เพราะอาจต้องทำแบบฝึกชุดที่ 2 ในกรณีชุดแรกไม่ผ่านเกณฑ์ 75% ซึ่งเป็นบางชั่วโมงเท่านั้นเมื่อพิจารณาเนื้อหา ก็พบว่า เป็นเนื้อหาที่มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อนไม่เข้าใจทันทีในตอนแรกครูผู้วิจัยคอยอำนวยความสะดวกจัดเตรียมสื่ออธิบายให้คำชี้แนะระหว่างนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นสนใจอยากเรียนคณิตศาสตร์คอยชี้แนะเมื่อนักเรียนเกิดความขัดแย้งในการแก้ปัญหาหรือในกลุ่มกระตุ้นให้นักเรียนเก่งสอนนักเรียนอ่อนไม่ใช่ให้ลอกและวิธีการและเสริมกำลังใจเมื่อหมดชั่วโมงครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเสริมเป็นการบ้านซึ่งไม่ได้นำคะแนนในส่วนนี้มาวิเคราะห์ผลเป็นการให้นักเรียนฝึกทักษะคณิตศาสตร์เพิ่มเติมจากชั้นเรียน

จากการวิจัยที่พบว่านักเรียนพฤติกรรมของผู้เรียนเกิดพฤติกรรมพึงประสงค์เป็นส่วนใหญ่ นักเรียนเกิดกระบวนการกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดีต่อการเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนานนักเรียนกล้าพูดและถามกันปรึกษาหารือกัน นักเรียนเก่งสอนนักเรียนอ่อนสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มเกิดการยอมรับซึ่งกันและกันการปฏิบัติกิจกรรมมีการยืดหยุ่นเวลาให้แก่ นักเรียน เพราะนักเรียนที่

เรียนอ่อนทำแบบฝึกหัดชุดแรกไม่ผ่านต้องใช้
เวลาทำชุดที่สองอีก ดังนั้นจึงต้องการเวลา
เพิ่มขึ้น และเมื่อหมดชั่วโมงครูให้นักเรียนทำ
แบบฝึกหัดเสริมเป็นการบ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้สอนควรศึกษาวิธีการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้รูปแบบ
TAI ในแต่ละแผน เพื่อจะได้ทราบบทบาทของผู้สอน
และเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน
ให้พร้อม เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไป
ตามแผนที่กำหนด

1.2 ในการจัดกิจกรรมผู้สอนควร
ยืดหยุ่นด้านเวลาให้นักเรียนบ้างเพื่อให้
สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.3 หลังจากการปฏิบัติกิจกรรม
ผู้สอนควรให้การเสริมแรงแก่เด็กนักเรียนที่เรียน
อ่อนเป็นพิเศษเพื่อสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้
และทำให้นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลที่เกิดจาก
การใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือโดยใช้
รูปแบบ TAI ในเนื้อหาอื่นๆของวิชาคณิตศาสตร์
หรือของวิชาอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ
ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้
รูปแบบ TAI กับรูปแบบอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา โปธิวัฒน์. (2542). พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา. อัดสำเนาครั้งที่ 1.
กรมวิชาการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรองกาญจน์ ประจำเมือง. (2547). การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์เรื่องโจทย์ปัญหา
การคูณและการหารเศษส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริม
การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. (2545). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เอกสารเสริมความรู้คณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาอันดับที่ 7 เรื่องทักษะการลบ. (2540).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- Davidson, Neil. (1989 : Oct). "Cooperative Learning in Mathematics." Cooperative
Learning. 10 : 2-3Slavin, Robert E. (1984 : Nov-Dec). Team Assisted
Individualization :Cooperative.
Learning and Individualized Instruction in the Mainstreamed Classroom.
Remedal and Spectial Education (RASE). 5: 33-42.

**การพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัด
สถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

**The Development of Leadership Model for Administrators In North
Eastern College Under Praboromarajchanok Institue**

นภัทร บุญเทียม¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิจัย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การสร้างพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 3) การวิเคราะห์รูปแบบแต่ละประเด็นในแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย จากผู้เชี่ยวชาญ 18 คน ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ขององค์ประกอบโดยจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน ขั้นตอนที่ 5 สรุปและเสนอรายงานผลการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติ ค่ามัธยฐานฐานค่าพิสัยควอไทล์ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ 2) ด้านเป็นผู้มีหลักธรรมาภิบาล 3) ด้านเป็นผู้มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลง 4) ด้านเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสาร 5) ด้านเป็นผู้เคารพในหลักสิทธิมนุษยชน ผลการพัฒนารูปแบบและการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัย

คำสำคัญ : การพัฒนา, รูปแบบ, ภาวะผู้นำ

Abstract

The purpose of this research were to : 1) identify the components of leadership model for administrators in North Eastern College under Praboromarajchanok Institue. 2) Development the leadership model for administrators in North Eastern College under Praboromarajchanok Institue. 3) to check for propriety and possibility in practice on the development of leadership model for administrators in North Eastern College under Praboromarajchanok Institue. The research methodology composed of 5 steps as follow : Step 1) study of the documents about development of leadership model for administrators. Step 2) Create and develop the leadership model for administrators. Step 3) Analyze the part of the model component with 18 experts by implementing the delphi technique. Step 4) Analyze the propriety and possibility of

¹ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

the component with 8 experts by focus group discussion. Step 5) Summarize and present the research report. The data using content analysis and the statistics to analyze the data were median and interquartile range. The research findings were as follows : The leadership model for administrators in North Eastern College under Praboromarajchanok Institute consisted of 5 main components which were : 1) Vision part, 2) Good governance part, 3) Change awareness part, 4) Communication skills part, 5) Respected in human right part. The results of development the model and check for propriety and possibility in the development of leadership model for administrators in North Eastern College under Praboromarajchanok Institute are appropriated, feasible, accurate and applicable which coincided with the research theory.

Keywords : Development, Model, Leadership

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดเรียกว่าพลวัต มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและทำให้เกิดการแข่งขันในสังคมระดับนานาชาติมากขึ้นโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ การค้า การศึกษา อุตสาหกรรม การบริหารจัดการ การตัดสินใจของผู้บริหารองค์กร ผู้บริหารที่สามารถเข้าถึง และมีความแม่นยำของข่าวสารและข้อมูลมากกว่าย่อมบริหารงานตลอดจนตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารเท่านั้นจึงจะสามารถสร้างความสำเร็จแบบและบริหารงานให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้ ดังคำกล่าวที่ว่า การสร้างความสำเร็จแบบให้กับองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่นำองค์กรเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนได้ (Schwarz, 2006) จึงเป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้นำ (Leader) เป็นบุคคลสำคัญที่เป็นกลไกในการนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ผู้บริหารเป็นผู้นำที่ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานและบริหารคนเพื่อให้ได้ความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ (Leadership) จะเป็นผู้ที่มีสมรรถภาพและพฤติกรรม

ที่นำไปสู่การสร้างความสำเร็จของการบริหารงานในองค์กร ถ้าองค์กรใดมีผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะสามารถจูงใจ สั่งการ หรือใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เชื่อฟัง ปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่งทำหน้าที่ในการผลิตบุคลากรวิชาชีพสาขาต่างๆ ที่มีคุณภาพให้กับสังคม ผู้บริหารทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ รวมทั้งมีความละเอียดรอบคอบ มีความสามารถในเชิงวิชาการ วิทยาการต่างๆ ตลอดจนต้องมีความรู้และความเข้าใจวิธีการดำเนินงานของสถานศึกษา (วิโรจน์ ธีรคุณโกวิท, 2543) ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและได้รับการยอมรับว่ามีอิทธิพลมากต่อผลการทำงานของพนักงานหรือกลุ่มคนทำงานทั้งภาวะผู้นำของผู้บริหารผู้บังคับบัญชาในทุกระดับ รวมทั้งภาวะผู้นำของทุกๆ คนในองค์กร (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2549) ในยุคแห่งโลกไร้พรมแดน เต็มไปด้วยการแข่งขัน มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาผู้บริหารจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารองค์กรให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารทุกระดับจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อการผลักดันและพัฒนา นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า (สุวัฒน์ จุลสุวรรณ, 2554) สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนทางด้านสุขภาพ (สถาบันพระบรมราชชนก, 2557) ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ เจ้าพนักงานสาธารณสุข และบุคลากรทางสุขภาพอีกหลายแขนง มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 39 แห่ง ประกอบด้วยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จำนวน 29 แห่ง วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จำนวน 7 แห่ง วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์กาญจนาภิเษก 1 แห่ง วิทยาลัยการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศ จำนวน 1 แห่ง วิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง และแบ่งเป็น 5 เครือข่าย คือ วิทยาลัยในสังกัดพระบรมราชชนกภาคเหนือ, ภาคกลาง1, ภาคกลาง2, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพื่อให้มีความคล่องตัว สะดวกในการประสานงานและบริหารจัดการผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ที่สูงเป็นอย่างมาก และคงปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนี้หลายคนขาดภาวะผู้นำหรือมีภาวะผู้นำในระดับต่ำอันจะด้วยมาจากหลายเหตุผลปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้การจัดการระบบศึกษาในสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพได้หากมีผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่เหมาะสมด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์การวิจัย

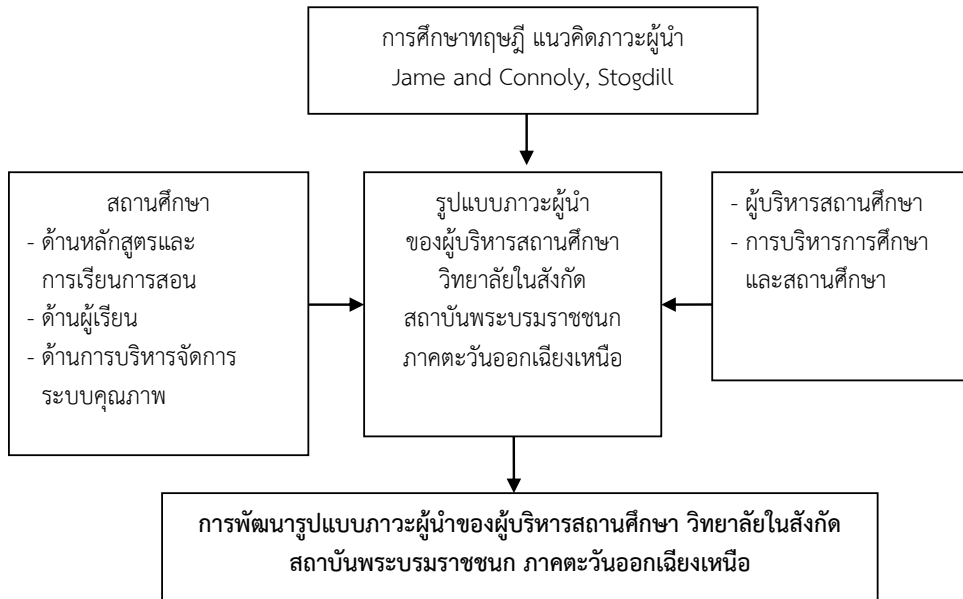
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของเจมส์และคอนนอลลี (Jame & Connolly, 2000) และแนวคิดของสต็อกคิล (Stogdill, 1997) จากแนวคิดของนักทฤษฎีที่กล่าวมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ องค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่

- 1.1 ด้านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์
- 1.2 ด้านเป็นผู้มีหลักธรรมาภิบาล
- 1.3 ด้านเป็นผู้มีความตระหนัก

ในการเปลี่ยนแปลง

1.4 ด้านเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสาร

1.5 ด้านเป็นผู้เคารพในหลักสิทธิมนุษยชน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลคือผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคัดเลือกโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และวิธีบอกต่อ (Snowball Technique) จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อใช้สำหรับเก็บข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหารศึกษาทั้ง 8 สถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือใช้แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สำหรับสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 2

นำข้อมูลจากการเก็บข้อมูลในรอบที่ 1 จากทั้งสองส่วน วิเคราะห์เพื่อร่างแนวทางการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับสร้างแบบสอบถามในรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนการยืนยันข้อมูลครั้งที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 3

นำผลการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาข้อมูลจากการเก็บข้อมูลในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลสร้างแบบสอบถามในรอบที่ 3 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนการยืนยันข้อมูลครั้งที่ 2

นำแนวทางที่ได้จากการเก็บข้อมูลในรอบที่ 3 มาเป็นข้อมูลในการทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยจุดประสงค์ของการสนทนากลุ่มในครั้งนี้เพื่อต้องการทราบถึงการนำแนวทางที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยคัดเลือกตัวแทนมาทำการการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 8 คน โดยการแสดงความคิดเห็นต่อการนำไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและนำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) และพิจารณาจากค่า IOC ที่มากกว่า 0.60 ขึ้นไป เพื่อให้เนื้อหาและภาษามีความถูกต้องสมบูรณ์ เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเป็นการสร้างข้อสรุปจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งมีลำดับการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐานฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) หากพบว่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ ทั้งหมดสอดคล้องกันสามารถสรุปได้ แต่ถ้าพบว่าพิสัยระหว่างควอไทล์

(Interquartile Range) มีค่าตั้งแต่ 1.51 ขึ้นไป แสดงว่าความคิดเห็นค่อนข้างกระจายยังสรุปข้อมูลไม่ได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพิสูจน์บทสรุป (Verifying conclusion) ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูล โดยนำข้อมูลที่เป็นข้อสรุปไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 8 คน ตรวจสอบความถูกต้องตรงกับความหมายที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ไว้อีกครั้งก่อนสรุปเป็นข้อค้นพบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถอธิบายผลการศึกษามีความสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมารวมถึงแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ผู้วิจัยขออภิปรายผลเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการวิจัยพบว่ารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารจำนวน 15 คุณลักษณะ 2) ด้านเป็นผู้มีหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหาร จำนวน 20 คุณลักษณะ 3) ด้านเป็นผู้มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารจำนวน 18 คุณลักษณะ 4) ด้านเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสารประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารจำนวน 19 คุณลักษณะ 5) ด้านเป็นผู้เคารพในหลักสิทธิมนุษยชน

ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหาร จำนวน 19 คุณลักษณะ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบในการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหาร จำนวน 15 คุณลักษณะ 2) ด้านเป็นผู้มีหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารจำนวน 20 คุณลักษณะ 3) ด้านเป็นผู้มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารจำนวน 18 คุณลักษณะ 4) ด้านเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสารประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารจำนวน 19 คุณลักษณะ 5) ด้านเป็นผู้เคารพในหลักสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหาร จำนวน 19 คุณลักษณะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะของผู้บริหารที่อยู่ในองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินดา ศรีญาณลักษณ์ (Chinda Sriyanalugsana, 2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยไทยพบว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 2 อย่าง คือ คุณลักษณะภายในตัวบุคคลของผู้ผู้นำเอง และทักษะการจัดการองค์กรของผู้นำ และสอดคล้องกับสุภาวดี นพรุจจินดา (2553) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำ

ของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ
1) ผู้นำวิสัยทัศน์ 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
3) ผู้นำทางวิชาชีพ 4) ผู้นำเชิงจริยธรรม
5) ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ 6) ผู้นำคำนึงถึง
ความเป็นปัจเจกบุคคล 7) ผู้นำด้านเทคโนโลยี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อพัฒนารูปแบบ
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัย
ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการวิจัยเมื่อพัฒนา
แล้วองค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำแต่ละ
ด้านอธิบายรายละเอียดคุณลักษณะภาวะผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดังนี้

2.1 ด้านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์คือ
ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความคิดนอกเหนือจาก
แนวปฏิบัติเดิม ท้นกับการเปลี่ยนแปลงของ
สังคมโลก มีไหวพริบ มีความสามารถในการ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี หรือแก้ไขความ
ขัดแย้งได้โดยสงบ มีความยืดหยุ่นตาม
สถานการณ์เป็นผู้ที่ไม่หยุดนิ่ง คิดและทำอะไร
เพื่ออนาคตอยู่เสมอ เป็นผู้ที่สร้างภาพให้เห็น
เป้าหมายขององค์กรว่าจะไปในทิศทางใด
ตลอดจนสามารถสร้างภาพที่ดึงดูดใจหรือ
นำเสนอวิสัยทัศน์ต่อบุคคลอื่นว่าจะสามารถ
ทำงานนั้นให้สำเร็จได้ กระตุ้นและเปิดโอกาสให้
ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นและแนวคิดใหม่ๆ
อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Jame
และ Connoly (2000) ที่ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทาง
การศึกษาว่าเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและรู้จัก
เลือกใช้กลยุทธ์เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2.2 ด้านเป็นผู้มีหลักธรรมาภิบาล
คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีหลักนิติธรรมและ
ยึดหลักนิติธรรมในการทำงานมีคุณธรรมและ
จรรยาบรรณวิชาชีพมีความรับผิดชอบสูง
โปร่งใสและตรวจสอบได้เน้นความมีศักดิ์ศรี

ความสามัคคี มีจิตสาธารณะยึดระเบียบราชการ
และใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตย
กระจายอำนาจในการบริหารงานตามสายการ
บังคับบัญชา ตัดสินใจโดยยึดความถูกต้องและ
ความเป็นเหตุเป็นผลใช้หลักการมีส่วนร่วม
ทุกภาคส่วนในการจัดการ การควบคุมดูแล
กิจการต่างๆ ขององค์กรให้เป็นไปตามครรลอง
คลองธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541) ซึ่งกล่าวถึง
หลักธรรมาภิบาลไว้ว่า ผู้มีหลักธรรมาภิบาล
ต้องเป็นผู้ที่เปิดเผยโปร่งใส (Transparency)
มีฉันทานุมัติในสังคม (Consensus Orientation)
และให้ความเสมอภาค (Equity) กับทุกคน
และสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ.2545 ที่ระบุว่าคุณลักษณะของนักบริหาร
การศึกษามีอาชีพที่จะนำสถาบันไปสู่
ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา
ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และ
จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ได้แก่ มีวิสัยทัศน์
ทันสมัย ท้นต่อการเปลี่ยนแปลง ยึดระบบ
คุณธรรม อาทิ โปร่งใส ยุติธรรม ซื่อสัตย์
ไม่คอร์รัปชั่น อดทนอดกลั้นรับทั้งผิดและชอบ
เสียสละและเป็นคนดีของสังคมนำองค์กรไปสู่
เป้าหมายโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยยึดองค์
คณะบุคคลมีส่วนร่วม ส่งเสริมการทำงานเป็น
กลุ่ม/เป็นทีม และมีน้ำใจ (Team work and
Team spirit)

2.3 ด้านเป็นผู้มีความตระหนักในการ
เปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความ
ตระหนักและเข้าใจในสาระการเปลี่ยนแปลง
ของสังคมโลก กล้าเผชิญและเปิดเผยความจริง
มีอุดมการณ์ และมีจุดยืนในการทำงานกล้า
ยอมรับความผิดพลาดและความล้มเหลว
สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้ทันการ

เปลี่ยนแปลงและวิถีชีวิตแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่มองวิกฤติเป็นโอกาสอยู่เสมอ ใช้ความล้มเหลวในอดีตมาวางแผนพัฒนาอนาคต คิดในเชิงรุกหาเทคนิควิธีการทำงานใหม่ๆ มาใช้ในองค์กร เปิดโอกาสให้ชุมชนและองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยงาน รู้จักเทียบเคียงผลงานกับองค์กรที่เป็นเลิศเพื่อพัฒนาตนเอง คิดแบบองค์รวมเป็นนักวางแผนกลยุทธ์ มีความสามารถในการประสานงานกับผู้นำองค์กรอื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแบส (Bass,1999) กล่าวถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นผู้นำที่ทำให้ผู้ตามอยู่เหนือกว่าความสนใจในตัวเองผ่านทาง การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญาหรือการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

24 ด้านเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้มีความรู้และสื่อสารภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลเป็นอย่างดี มีความรู้ภาษาอาเซียนหลายภาษาสามารถสื่อสารได้สองทาง (Two way communication) สามารถใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารและการบริหารงาน และมีทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย เช่น Electronic-mail, Face book, Line application เป็นต้นตลอดจนความสามารถในการเลือกใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายมีทักษะในการพูด ฟัง เขียน อ่าน และใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติได้เป็นอย่างดี มีมารยาทในการสื่อสาร พัฒนาตนเองด้านภาษาอยู่เสมอ มีความรู้ในคำราชาศัพท์และสามารถใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้องตามวาระโอกาสที่ต้องใช้ มีความรู้เรื่องงานสารบรรณที่สำคัญผู้นำจะต้องสื่อสารให้สมาชิกในองค์กรทุกคนมีความเข้าใจตรงกันอย่างชัดเจน สามารถโน้มน้าวจิตใจของคนในองค์กรให้มีความเห็น

คล้ายตามและเต็มใจปฏิบัติงาน และทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ Robbins (1996) ซึ่งระบุว่า ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารจำเป็นต้องมีความสามารถในการส่งสารและรับสาร ต้องรู้จักเทคนิคและวิธีการสื่อสารที่หลากหลาย และสามารถใช้เทคนิควิธีการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

25 ด้านเป็นผู้เคารพในหลักสิทธิมนุษยชน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคลากร มองโลกในแง่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดหลักความเท่าเทียมและยุติธรรมในสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล บริหารงานด้วยความเป็นธรรม ให้เสรีภาพและทางการศึกษาแก่บุคลากร เข้าใจในสิทธิการรับรู้และการมีส่วนร่วมของบุคคล ยกย่องส่งเสริมคนทำดีและตักเตือนคนที่ทำผิด เป็นผู้ไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดความขัดแย้งในองค์กร ใส่ใจบุคลากรและไม่ก้าวล่วงความเป็นส่วนตัว ยอมรับในความแตกต่างของบุคคล ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร ในด้านการครองตน ครองงาน ส่งเสริมการยอมรับนับถือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจหรือแต่งตั้ง ส่งเสริมให้ทุกกิจกรรมในองค์กรใช้รูปแบบการทำงานเป็นทีมและมีความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2536: 62) ได้กล่าวว่า ผู้นำต้องเชื่อมั่นในคนอื่นผู้นำไม่ใช่เผด็จการแต่มีอำนาจ และสนใจคนอื่น ๆ มีการทำงานโดยมอบอำนาจให้คนอื่นทำโดยเชื่อว่าคนอื่นก็มีความสามารถ ใช้คุณค่าเป็นแรงผลักดันผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะชี้ให้ผู้ตามตระหนักถึงคุณค่าของเป้าหมายและสร้างแรงผลักดันในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่า

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ผลการวิจัยพบว่า การยืนยันแนวทางการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 5 องค์กรประกอบด้วย 5 องค์ประกอบรายด้าน ผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมสนทนากลุ่มร้อยละ 100 ลงมติในขั้นตอนการสนทนากลุ่มว่าพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี นพรุจจินดา (2553) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่ององค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขประกอบด้วย 7 องค์ประกอบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางนี้ไปสำรวจเพื่อค้นหาจุดอ่อนในด้านความมีภาวะ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). ธรรมรัฐภาคเมือง : บทบาทภาคีเมือง. สารวุฒิสภา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

ผู้นำของตนเองและขององค์กรเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงความความมีภาวะผู้นำของตนเองและขององค์กรเพื่อประโยชน์ของงานด้านการบริหารศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2. บุคลากรในสถานศึกษา ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำส่วนบุคคลในรูปแบบต่างๆ และที่สำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างจริงจังจึงจะนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการพัฒนาได้ เพราะผู้นำมีความสำคัญมากในทุกองค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ที่อยู่ในสถานศึกษาด้วย เพราะในการบริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาทุกคนเป็นฟันเฟืองหลักที่ช่วยขับเคลื่อนให้องค์กรเกิดการพัฒนาดังนั้นการที่องค์กรจะพัฒนาได้ต้องเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรขององค์กรก่อนเป็นอันดับแรก

2. ควรศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคของพัฒนาภาวะผู้นำในระดับองค์การคือศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาใช้วางแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรของสถานศึกษาในอนาคต

- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2549). **ภาวะผู้นำประกอบการไทย**. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ,32(1), 1-2.
- วิโรจน์ ธีรคุณโกวิท. (2543). **บทบาทของผู้บริหารมหาวิทยาลัย**. วารสารสถาบันการศึกษา
ชั้นอุดมศึกษาแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทย, 3(1), 148-171.
- สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2557). **รายงานประจำปี 2557
สถาบันพระบรมราชชนก**. กรุงเทพฯ: หจก.พิมพ์พรรณการพิมพ์.
- สุภาวดี นพจรจินดา. (2553). **องค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัด
กระทรวงสาธารณสุข**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2546). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8.
พิมพ์ครั้งที่ 4**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Bass, B.M. (1999). **Two Decades of Research and Development in Transformation
Leadership**. European Journal of World and Organization Psychology 8. 1
January 1999, Page 54.
- Chinda Sriyanalugsana. (2008). **A Comparative Study of Administrative Leadership
in Thai Universities**. Disserttation Degree of Doctor of Education, School of
Education, Faculty of Arts, Education and Human Development, Victoria
University. Melbourne : Australia.
- James C. and Connolly U. (2000). **Effective change in school**. London : Routledge
Falmer.
- Robbins, Stephen P. (1996). **Organizational Behavior**. 7th ed. New Jersey : Prentice
Hall.
- Schwarz, G.M. and others. (2006). **Astute foresight or wishful thinking? Learning
From visions**. Journal of Management Inquiry. 15(4) : 347-361.
- Stogdill, Ralp M. (1997). **Handbook of Leadership : A Survey of Theory and
Research**. New York : The Free Press.

แนวทางการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน พื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร Guidelines for the Prevention of Drug Problems in the Community of Nongkham District Office, Bangkok

เพ็ญศรี ฉรินง¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของบุคคลและองค์กรที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาสารเสพติดในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันสารเสพติดในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้การสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 39 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ตีความแบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า บุคคลในชุมชนที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาสารเสพติดในชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มประชาชน และกลุ่มบุคคลของภาครัฐ หรือภาคเอกชน ที่ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานเพื่อดำเนินกิจกรรมในชุมชนนั้น โดยบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ส่วนแนวทางการป้องกันสารเสพติดในชุมชนพื้นที่ สรุปลได้ 11 แนวทาง

คำสำคัญ : แนวทางการป้องกัน, ปัญหาเสพติด และชุมชน, ปัญหา

Abstract

This research aims 1) to study the role of people and organizations responsible for solving of drug problems in the community of Nongkham District Office and 2) to study the guidelines for the prevention of drug 2) problems in the Community of Nongkham District Office. Qualitative research was approached. Data is collected by focus group which was 39 people of the community leaders, and the people who is living in the community. Inductive analysis was interpreted. The results shown the people in the community are important to solve the drug problems in the community, including community leaders, the people who is living in the community, and public and private sector groups to coordinate activities in the community. The three groups have different roles. The guidelines for the prevention of drug problems in the community of Nongkham District Office were 11 guidelines.

Keywords : Guidelines for the Prevention, Drug Problems and Community, Problems

¹ รองศาสตราจารย์ ดร.,อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บทนำ

ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหายาเสพติดมาช้านาน โดยที่สภาพปัญหาได้เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะการณ์ของโลกในยุคปัจจุบัน ได้แก่ เทคโนโลยีใหม่ๆ การติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและรวดเร็วมากขึ้น ทำให้ผู้เสพติดสามารถใช้สารเสพติดได้ง่ายและสะดวกกว่าในอดีตกาลที่ผ่านมา รวมทั้งสภาพปัญหาได้เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสื่อมวลชนทุกแขนงต่างก็สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่าเดิม ปัจจุบันมียาเสพติดชนิดใหม่เกิดขึ้นมากมายมากขึ้น เช่น ยาบ้า ยาไอ แสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหายาเสพติด ที่รุนแรงเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในสถานศึกษาพบว่า นักเรียน นักศึกษามีอัตรา การติดยาเสพติดสูงซึ่งปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาไม่เพียงแต่มีการใช้ยาเสพติดของนักเรียนเท่านั้น หากแต่นักเรียนยังเป็นผู้ทำการจำหน่ายยาเสพติดให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายเพื่อหารายได้มาซื้อยาเสพติดเพื่อใช้เองหรือการปลอมตัวเป็นนักเรียน นักศึกษาของขบวนการค้ายาเสพติดรายย่อยเข้าไปจำหน่ายในสถานศึกษา สิ่งเหล่านี้จัดเป็นการสนับสนุนให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น นักเรียนกลุ่มนี้จะมีเครือข่ายการค้าและระบบการทำงานเป็นกลุ่ม มีแนวโน้มพัฒนาเป็นองค์กรอาชญากรรมรุ่นเยาว์ และเมื่อเกิดปัญหายาเสพติดกับเยาวชน ผลที่เกิดขึ้นไม่ได้มีเพียงแค่การสูญเสียสุขภาพร่างกายของเยาวชนไปกับยาเสพติดเท่านั้น หากการสูญเสีย นั้นเกี่ยวโยงถึงความล้มเหลวของการศึกษา ความเสียหายของเศรษฐกิจในครอบครัว ปัญหาอาชญากรรมที่จะเพิ่มขึ้น ปัญหาการมั่วสุมทาง

เพศที่เกิดขึ้นจากผลข้างเคียงของการใช้ยาเสพติด เช่น ยาบ้า

การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีความรุนแรง และขยายตัวไปกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นเยาวชนที่ถูกคาดหวังว่าจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต โดยการแพร่กระจายได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง การปฏิบัติการในเชิงรุกทางการตลาดของกลุ่มผู้ค้าไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มช่องทางเข้าถึง และการพัฒนา ยาเสพติดชนิดใหม่ขึ้นมาล้วนแต่เป็นกลยุทธ์ของขบวนการค้ายาเสพติดที่ทำให้การแพร่กระจายเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด จึงเป็นปัญหาสำคัญและเป็นสิ่งที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ในสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากสถิติของผู้ป่วยยาเสพติดทั้งหมดของสถาบันธัญญารักษ์ จำแนกตามปีงบประมาณ 2554-2558 พบว่าในปีงบประมาณ 2554 มีผู้ป่วยยาเสพติดจำนวน 8,117 ราย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 1,759 คน คิดเป็นร้อยละ 21.67 ของผู้เข้ารับการรักษาทั้งหมด ปีงบประมาณ 2555 มีผู้ป่วยยาเสพติด จำนวน 9,715 ราย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-24 ปี มีจำนวน 1,794 คน คิดเป็นร้อยละ 18.47 ของผู้เข้ารับการรักษาทั้งหมด ปีงบประมาณ 2556 มีผู้ป่วยยาเสพติด จำนวน 7,960 ราย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-24 ปี จำนวน 1,794 คน คิดเป็นร้อยละ 18.47 ของผู้เข้ารับการรักษาทั้งหมด ปีงบประมาณ 2557 มีผู้ป่วยยาเสพติด จำนวน 7,071 ราย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-24 ปี จำนวน 1,207 คน คิดเป็นร้อยละ 17.07 ของผู้เข้ารับการรักษาทั้งหมด และปีงบประมาณ 2558 มีผู้ป่วยยาเสพติด จำนวน 5,666 ราย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุระหว่าง

20-24 ปี จำนวน 958 คน คิดเป็นร้อยละ 16.91 ของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาทั้งหมด รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1 (สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติ

บรมราชชนนี, <http://www.thanyarak.go.th>, 22 กันยายน 2559)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดทั้งหมดของสถาบันัญญารักษ์ จำแนกตามปีงบประมาณ 2554-2558 (มีหน่วยเป็นราย)

ปีงบประมาณ	2554	%	2555	%	2556	%	2557	%	2558	%
อายุ 0-14 ปี	336	4.14	256	2.64	131	1.65	144	2.04	145	2.56
อายุ 15-19 ปี	1,759	21.67	1,749	18.00	1,442	18.12	1,171	16.56	894	15.78
อายุ 20-24 ปี	1,385	17.06	1,794	18.47	1,422	17.86	1,207	17.07	958	16.91
อายุ 25-29 ปี	1,390	17.12	1,755	18.06	1,381	17.35	1,198	16.94	851	15.02
อายุ 30-34 ปี	1,256	15.47	1,740	17.91	1,403	17.63	1,239	17.52	848	14.97
อายุ 35-39 ปี	702	8.65	977	10.06	911	11.44	819	11.58	734	12.95
อายุ 40-44 ปี	446	5.49	550	5.66	453	5.69	460	6.51	446	7.87
อายุ 45-49 ปี	316	3.89	346	3.56	349	4.38	338	4.78	298	5.26
อายุ 50-54 ปี	275	3.39	269	2.77	205	2.58	226	3.20	204	3.60
อายุ 55-59 ปี	126	1.55	158	1.63	143	1.80	135	1.91	150	2.65
อายุ 60-64 ปี	72	0.89	72	0.74	69	0.87	75	1.06	62	1.09
อายุ 65-69 ปี	31	0.38	26	0.27	25	0.31	33	0.47	39	0.69
อายุ 70+ ปี	23	0.28	23	0.24	26	0.33	26	0.37	37	0.65
รวม	8,117	100	9,715	100	7,960	100	7,071	100	5,666	100

(ที่มา: สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี)

จากการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงทางสังคมพบว่าแนวโน้มของปัญหายังอยู่ในเกณฑ์สูง ความอ่อนแอของครอบครัวและชุมชนที่ส่งผลให้ภูมิคุ้มกันทางสังคม ไม่สามารถป้องกันปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหมู่บ้าน ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติด และครอบครัวกลุ่มเสี่ยงที่ยังคงมีจำนวนมาก และปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม สภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2552 ที่ประเทศไทยประสบปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น วิกฤติเศรษฐกิจโลกที่มีส่วนกระทบกับประเทศไทย วิกฤติทางการเมือง และความสมานฉันท์ของคนในชาติ วิกฤติทางด้านสังคม ซึ่งมีอาชญากรรมที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ปัญหาการ

ว่างงาน ความยากจน ฯลฯ วิกฤติปัญหาเหล่านี้เป็นปัจจัยเสี่ยงให้มีการเพิ่มขึ้นของยาเสพติด นอกจากนี้การที่ชุมชนอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ ความเข้มแข็งที่เคยพึ่งตนเองได้พึ่งพากันเองได้ลดน้อยลงต้องพึ่งพาและหวังพึ่งปัจจัยภายนอก ความอ่อนแอของชุมชน ความไม่มีภูมิคุ้มกันของชุมชน เป็นเหตุสำคัญให้ปัญหายาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน รัฐบาลประกาศนโยบายในการเอาชนะยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมกันดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยได้มีมาตรการการปฏิบัติในการเสริมสร้างพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ซึ่งมุ่งเน้นการดำเนินงานระดับชุมชนและ

หมู่บ้านให้ตระหนักถึงภัยของยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาของทุกคนในประเทศที่ต้องช่วยกัน แก้ไข มีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจช่วยกันสร้าง ชุมชน และหมู่บ้านของตนให้เข้มแข็งปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญการแก้ไขปัญหา โดยภาครัฐฝ่ายเดียวไม่สามารถขจัดปัญหา ยาเสพติดให้ลดลงหรือหมดสิ้นไป จำเป็นต้อง อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ ให้มี ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในชุมชนพื้นที่เขต หนองแขม กรุงเทพมหานครเพื่อใช้ประโยชน์ ในการศึกษา และการแก้ไขปัญหายาเสพติด

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาบทบาทของบุคคลและ องค์กร ที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติด ในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันสาร เสพติดในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focused Group Interview) จากผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จำนวน 21 คน และประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในชุมชน พื้นที่ เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น 39 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์ในลักษณะคำถามปลายเปิด โดย อาศัยกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวน วรรณกรรมกำหนดเป็นกรอบกว้างๆ และ ประเด็นสำหรับการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลก่อน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบความ เชื่อถือได้ (Credibility) โดยผู้วิจัยได้บันทึกเสียง การสัมภาษณ์ตลอดการรวบรวมข้อมูลและ มีการใช้คำพูดของผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันความ จริงและความชัดเจนในทุกประเด็นของการ วิเคราะห์ และการรายงานผลการตรวจสอบ สามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ซึ่ง ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบบุคคล โดยนำข้อมูลที่ได้ จากภาคสนามมาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่าง บุคคลที่ให้ข้อมูล ว่าถ้าเปลี่ยนแปลงบุคคลที่ให้ ข้อมูลแล้วข้อมูลที่ได้จะเหมือนกันหรือไม่ การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ กันด้วย วิธีการสนทนา การสอบถาม การสัมภาษณ์ และ เก็บข้อมูลจากเอกสารแล้วนำข้อมูลมา ตรวจสอบยืนยันกันและการยืนยันผล (Confirm Ability) โดยผู้วิจัยตรวจสอบความตรงของ ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ด้วยการนำข้อสรุปเสนอ ต่อชุมชน เพื่อขอความคิดเห็นและการยืนยันผล (สุภางค์ จันทวานิช, 2540; Miles and Huberman, 1994; Graneheim, 2004: 105-112)

3. นำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูล แล้ว มาวิเคราะห์ตีความแบบอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อสร้างข้อสรุปจากปรากฏการณ์ ที่ได้ศึกษาและตอบคำถามการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1 บทบาทของบุคคลและ องค์กรที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดใน ชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม

จากการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และประชาชน ทั่วไปที่อาศัยอยู่ในชุมชน เกี่ยวกับบทบาทของ

บุคคลและองค์กรที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาระบาดในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม พบว่าบุคคลในชุมชนที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน ซึ่งประกอบด้วยผู้นำองค์กรหรือผู้นำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางการเมือง พระภิกษุ ผู้มีอิทธิพลในชุมชน เป็นต้น กลุ่มประชาชน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีภูมิปัญญา ตั้งถิ่นฐานอาศัยในเขตชุมชนนั้นๆ ตั้งแต่ดั้งเดิม หรือย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในชุมชนนั้นๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครในชุมชน เป็นต้น และกลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มบุคคลของภาครัฐ หรือภาคเอกชนที่เป็นบุคคลภายนอกทำหน้าที่ติดต่อประสานงานเพื่อดำเนินกิจกรรมในชุมชนนั้น เช่น เจ้าหน้าที่ของทางราชการ เอกชน นักธุรกิจ ตลอดจนบุคคลที่มาจากมูลนิธิ สมาคม ที่มีได้แสวงหาผลประโยชน์ต่อชุมชน เป็นต้น โดยบุคคลทั้ง 3 กลุ่มมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่เป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มครอบครัว ประกอบด้วย บิดามารดา และญาติพี่น้อง ปัจจัยเสี่ยงต่อการติดสารเสพติดที่เกิดจากกลุ่มครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวอ่อนแอ ขาดผู้นำครอบครัวที่ดีขาดความสัมพันธ์ความรักใคร่ กลมเกลียวระหว่างบุคคลในครอบครัว วิธีการดำเนินชีวิตของพ่อแม่ต่อการเลี้ยงดู เช่น ฐานะยากจน ไม่มีเวลาดูแล ฯลฯ วิธีการอบรมเลี้ยงดู ทัศนคติ ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ และขาดการตระหนักต่ออันตรายของสารเสพติด

บทบาทของกลุ่มครอบครัวในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนสามารถดำเนินการสรุปได้ 4 บทบาท คือ บทบาทการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัวทุกคน โดยการให้ความรัก

ความอบอุ่น การใกล้ชิด อย่างสม่ำเสมอ บทบาทการปรับปรุงวิธีการดำเนินชีวิตของผู้นำและสมาชิกในครอบครัวด้วยการสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน การให้แรงสนับสนุนกำลังใจ การให้คำปรึกษาจากครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน และการแบ่งเวลาที่เหมาะสมแก่เวลาที่เหมาะสมแก่ครอบครัวบทบาทในการปรับปรุงวิธีการอบรมเลี้ยงดูการสร้างประชาธิปไตย ในครอบครัวการรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมการรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และบทบาทการสร้างองค์ความรู้ให้สมาชิกครอบครัวในเรื่องอันตรายของสารเสพติด

2. กลุ่มโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน ปัจจัยเสี่ยงต่อการติดสารเสพติดที่เกิดจากกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติด เช่น ชุมชนยากจน และชุมชนแออัด เป็นต้น บุคคลในโรงเรียนขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความรู้ ขาดความตระหนักต่อปัญหาสารเสพติด โรงเรียนขาดความร่วมมือประสานงานกันระหว่างโรงเรียน ครูอาจารย์ ครอบครัว และชุมชน โรงเรียนขาดนโยบาย แผนงาน โครงการกิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และมีขบวนการเกี่ยวข้องกับสารเสพติดในโรงเรียน เช่น ผู้ค้า ผู้จำหน่าย

บทบาทของกลุ่มโรงเรียนในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนสามารถดำเนินการสรุปได้ 2 บทบาท คือ บทบาทในการกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด และค้นหากลุ่มเสี่ยงเพื่อเตรียมดำเนินการ และบทบาทในการบูรณาการผสมผสานมาตรการการป้องกันการบำบัดรักษา และการปราบปราม ซึ่งมี 3 มาตรการ ได้แก่

มาตรการทางการศึกษา การกำหนดหลักสูตร เนื้อหาให้สอดคล้อง และบูรณาการในกลุ่มสาระ อื่นๆ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น จัดตั้ง ชมรมแกนนำต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน มาตรการทางการศึกษาสัมพันธ์ การส่งเสริม กิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดเสียงตามสาย การจัด นิทรรศการ แผ่นป้ายโปสเตอร์ การจัดประชุม การบรรยาย การอภิปราย เป็นต้น และมาตรการ ทางเลือก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทักษะด้าน ต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ของสถาบัน เช่น การจัดกีฬาภายใน เป็นต้น ด้านสังคมศาสตร์ จริยธรรม เช่น การจัด กิจกรรมทางศาสนา การอบรมศีลธรรม และ ด้านการฝึกอบรม เช่น การฝึกทักษะชีวิต การอบรมแกนนำ โดยวิธีการกลุ่มแบบเพื่อน ช่วยเพื่อน ฯลฯ

3. กลุ่มชุมชน ประกอบด้วย ปัจจัยเสี่ยง ต่อการติดสารเสพติดที่เกิดจากกลุ่มชุมชน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในชุมชนไม่ดี เป็นแหล่งมั่วสุม อบายมุข แหล่งผลิต หรือแพร่ระบาดของยาเสพติด และชุมชนขาดความเข้มแข็ง เช่น ขาดผู้นำที่ดี ที่มีความรับผิดชอบ ขาดความร่วมมือของคน ในชุมชน ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และ ชุมชน ขาดกฎระเบียบของชุมชนขาดอาสาสมัคร ในชุมชน มีผลประโยชน์จากอิทธิพลของผู้นำ ท้องถิ่น เป็นต้น

บทบาทของกลุ่มชุมชนในการ รับผิดชอบแก้ไขปัญหาสารเสพติดในชุมชน สามารถดำเนินการได้ 3 บทบาท คือ บทบาทที่ ผู้นำองค์กรทุกฝ่ายต้องเริ่มประสานงาน เพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนด้านการศึกษาและ อาชีพ สร้างชุมชนเข้มแข็ง และเครือข่าย บทบาทในการจัดสถานที่ด้านอนามัยและ บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน มีบทลงโทษทางสังคม และบทบาทในการ

ส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกด้านต่างๆ เช่น การ กีฬา การออกกำลังกาย ด้านศาสนา การจัด อบรมแกนนำ เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 แนวทางการป้องกัน สารเสพติดในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม

จากการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในชุมชน เกี่ยวกับ แนวทางการป้องกันสารเสพติดในชุมชนพื้นที่ เขตหนองแขม สรุปได้ 11 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 ร่วมกันกำหนดพื้นที่ เป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันโดยวิเคราะห์ จากสภาพปัญหาของพื้นที่ที่เป็นปัญหายา เสพติด ด้านการผลิต การค้า การแพร่ระบาด เพื่อสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

แนวทางที่ 2 การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพึ่งตนเองร่วมกัน เพื่อคิด วิเคราะห์ปัญหา วางแผนดำเนินการ ประเมินผล และติดตามในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน การประสานงานผู้นำในชุมชน การร่วมพัฒนา หมู่บ้านกับประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางที่ 3 การมีส่วนร่วมของ ภาครัฐและเอกชน ในการระดมทรัพยากรด้าน บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ได้อย่างเหมาะสมให้กับชุมชน การสร้าง ระบบการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีหลายฝ่าย ที่เรียกว่า “พหุภาคี” ในทุกระดับ

แนวทางที่ 4 การใช้มาตรการ ดำเนินงานแบบผสมผสาน ที่เหมาะสม สอดคล้องตามสภาพปัญหาในด้านการป้องกัน ยาเสพติดการบำบัดรักษาและการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดและการปราบปราม สารเสพติด ทั้งนี้ควรมีความตระหนักว่า

มาตรการใดมาตรการหนึ่งเพียงอย่างเดียว
ไม่สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพได้

แนวทางที่ 5 พัฒนากิจกรรมร่วมกัน
ด้านการป้องกัน ในกลวิธีและรูปแบบต่างๆ
อาทิเช่น การใช้กลวิธีทางสุขศึกษา เช่น การให้
ความรู้ โดยการบรรยาย อภิปราย การประชุม
การสัมมนา การจัดนิทรรศการ รวมทั้งพัฒนาระบบ
งานวิชาการอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชน โดยผ่านทางสื่อต่างๆ
เช่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย การจัด
รายการวิทยุโทรทัศน์ โฆษณา การใช้การเล่น
พื้นบ้านของท้องถิ่น เช่น ลำตัด ลิเก หมอลำ เป็นต้น
การจัดการเฝ้าระวังสารเสพติดเข้าสู่ชุมชน เช่น
การตรวจค้น การตรวจสอบผู้มีพฤติกรรมน่าสงสัย
เป็นต้น การจัดส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกให้แก่
ชุมชน เช่น กีฬา นันทนาการ ดนตรี ศิลปะ
การแสดง กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ การจัด
สภาพแวดล้อมให้น่าอยู่การจัดกิจกรรมทางการ
แพทย์และสาธารณสุข เช่น การบริการตรวจ
สุขภาพ การจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ และการสร้าง
ทักษะชีวิตแก่คนในชุมชนต่อการสร้างความ
ตระหนักเกี่ยวกับโทษและอันตรายของ
สารเสพติด

แนวทางที่ 6 พัฒนาการจัดกิจกรรม
ร่วมกันด้านการแก้ไขปัญหา อาทิเช่น การให้
หยุดพฤติกรรมการใช้สารเสพติด โดยเจ้าหน้าที่
สาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา
นักสังคมสงเคราะห์ ร่วมกับบุคคลในชุมชน เช่น
ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้นำเยาวชน กลุ่มเพื่อน
ในการให้คำปรึกษาการแนะแนวต่อการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมการใช้สารเสพติด และการบำบัดรักษา
และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดในด้าน
พฤติกรรมบำบัดและการป้องกันการติดซ้ำ

แนวทางที่ 7 พัฒนาการจัดกิจกรรม
ร่วมกันด้านการป้องกันปราบปรามใน ชุมชน

อาทิเช่น การจัดกิจกรรมเพื่อลดการกระทำผิด
เช่น การสร้างเขตปลอดยาเสพติดในชุมชน
โครงการโรงเรียนสีขาว การสร้างแกนนำชุมชน
โครงการ To be number one เป็นต้น การใช้
พลังชุมชนต่อมาตรการการลงโทษทางสังคม
เช่นการให้หยุดบทบาทในชุมชน การว่ากล่าว
ตักเตือน เป็นต้น และการประสานงานกับหน่วยงาน
บุคคลต่อการกระทำผิด ตลอดจนการเฝ้าระวัง
การระบาดของปัญหาสารเสพติด

แนวทางที่ 8 การใช้ศาสนากับการ
ป้องกันและรักษาอาการติดสารเสพติด อาทิเช่น
ในการละเว้นต่ออบายมุข การรู้จักรักษาศีล
ฝึกใจให้เป็นสมาธิ โดยการเรียนรู้หลักธรรมทาง
ศาสนาจนเกิดปัญญา ทำให้เกิดความตระหนัก
ที่จะปฏิบัติตนตามแนวทางศาสนาได้อย่าง
ถูกต้อง

แนวทางที่ 9 พัฒนากฎมึปัญญาท้องถิ่น
ต่อการสร้างสรรคงานสร้างอาชีพในชุมชน
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน ด้วยภูมิปัญญา
ชาวบ้าน คิดค้นการรักษาด้วยสมุนไพร จากการศึกษา
ทดลอง การประยุกต์ และเผยแพร่ภูมิปัญญา
แก่บุคคลอื่นเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

แนวทางที่ 10 การจัดทำแผนพัฒนา
ชุมชนในการบูรณาการอย่างยั่งยืน อาทิเช่น
การสร้างเครือข่ายการป้องกันการพัฒนา
ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
การจัดโครงการรณรงค์เกี่ยวกับสารเสพติด
ร่วมกันระหว่างบุคลากรในชุมชน การจัดกิจกรรม
เพื่อลดปัญหายาเสพติด การจัดทำแผนงาน
โครงการ กิจกรรม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม
ทุกกิจกรรมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง การพัฒนา
ระบบสนับสนุนต่อการพัฒนาระบบงานและ
เครือข่ายทางสังคม

แนวทางที่ 11 การสร้างจุดชุมชนบำบัด
เป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมของ

ผู้ติดยาเสพติดด้วยการช่วยเหลือตนเองในหมู่ผู้ติดยาเสพติดด้วยกันเพื่อแนะนำฟื้นฟูให้แก้ไข ปัญหาในทางที่ถูกต้องและไม่กลับไปติดซ้ำหรือเกี่ยวข้องกับสารเสพติดอีกต่อไป

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยบทบาทของบุคคลและองค์กร ที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม พบว่าบทบาทของบุคคลและองค์กรที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน จำเป็นที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม และต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดการกับปัญหายาเสพติดอีกทั้งทุกคนจะต้องตระหนักร่วมกันว่าเป็นปัญหาของทุกคน และมีความจริงจังในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยผลการวิจัยพบว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มประชาชน และกลุ่มผู้ประสานงาน บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่เป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน อาทิเช่น บทบาทของกลุ่มครอบครัวในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ได้แก่ บทบาทการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัวทุกคน บทบาทการปรับปรุงวิถีการดำเนินชีวิตของผู้นำและสมาชิกในครอบครัว ด้วยการสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกันบทบาทในการปรับปรุงวิถีการอบรมเลี้ยงดู และบทบาทการสร้างองค์ความรู้ให้สมาชิกครอบครัวในเรื่องอันตรายของสารเสพติด บทบาทของกลุ่มโรงเรียน ในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ได้แก่ บทบาทในการกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด และบทบาทในการบูรณาการผสมผสานมาตรการการป้องกันการบำบัดรักษา

และการปราบปราม และบทบาทของกลุ่มชุมชน ในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ได้แก่ บทบาทการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน ด้านการศึกษาและอาชีพ สร้างชุมชนเข้มแข็ง และเครือข่าย บทบาทในการจัดสถานที่ด้านอนามัยและบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน มีบทลงโทษทางสังคม และบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกด้านต่างๆ เช่น การกีฬา การออกกำลังกาย ด้านศาสนา การจัดอบรมแกนนำ เป็นต้น

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสุข สิ้นสุก (2545) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด โดยวิธีการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ตำบลบางพรหม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าการก่อเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมเกิดจากการกระตุ้นให้ชุมชนรับรู้และตระหนักในปัญหายาเสพติด และสิ่งสำคัญของป้องกันปัญหายาเสพติด การประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในชุมชน (หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ องค์กรอิสระ และเครือข่ายภาคประชาชน) โดยกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญที่สุด คือ การร่วมกันค้นหาและทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และยุทธศาสตร์หรือวิธีดำเนินงานที่ส่งผลให้กิจกรรมที่จัดทำประสบความสำเร็จ คือ การทำงานเป็นทีมเดียวกันโดยมีการแบ่งหน้าที่ดำเนินงานส่วนงาน และการใช้ทุนทางสังคมในชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน

2. จากผลการวิจัยแนวทางการป้องกันสารเสพติดในชุมชนพื้นที่เขตหนองแขม พบว่าแนวทางที่ 1 คือต้องร่วมกันกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ในการดำเนินงานป้องกัน โดยวิเคราะห์จากสภาพปัญหาของพื้นที่ที่เป็น

ปัญหาหายาเสพติด เพื่อสามารถกำหนดกลวิธีในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม แนวทางที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพึ่งตนเองร่วมกัน เพื่อคิดวิเคราะห์ปัญหา วางแผนดำเนินการ ประเมินผลและติดตามในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน การประสานงานผู้นำในชุมชน การร่วมพัฒนาหมู่บ้านกับประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวทางที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชน การสร้างระบบการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีหลายฝ่ายที่เรียกว่า “พหุภาคี” ในทุกระดับ แนวทางที่ 4 คือ การใช้มาตรการดำเนินงานแบบผสมผสานที่เหมาะสมสอดคล้องตามสภาพปัญหาในด้าน การป้องกันยาเสพติด แนวทางที่ 5 คือ พัฒนากิจกรรมร่วมกันด้านการป้องกัน ในกลวิธีและรูปแบบต่างๆ แนวทางที่ 6 คือ พัฒนาการจัดกิจกรรมร่วมกันด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด อาทิเช่น การให้หยุดพฤติกรรมการใช้สารเสพติด โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ร่วมกับบุคคลในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้นำเยาวชน กลุ่มเพื่อนในการให้คำปรึกษา การแนะนำต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้สารเสพติด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในด้านพฤติกรรมบำบัดและการป้องกันการติดยา แนวทางที่ 7 คือ พัฒนาการจัดกิจกรรมร่วมกันด้านการป้องกันปราบปราม ในชุมชน อาทิเช่น การจัดกิจกรรมเพื่อลดการกระทำผิด เช่น การสร้างเขตปลอดยาเสพติดในชุมชน โครงการโรงเรียนสีขาว การสร้างแกนนำชุมชน โครงการ To be number one เป็นต้น แนวทางที่ 8 คือ การใช้ศาสนากับการป้องกันและรักษาอาการติดยาเสพติด อาทิเช่น ในการละเว้นต่ออบายมุข การรู้จักรักษาศีล ฝึกใจให้เป็นสมาธิ โดยการเรียนรู้หลักธรรมทางศาสนา

จนเกิดปัญหาทำให้เกิดความตระหนักที่จะปฏิบัติตนตามแนวทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง แนวทางที่ 9 คือ พัฒนากฎระเบียบที่ท้องถิ่นต่อการสร้างสร้งงานสร้างอาชีพในชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน แนวทางที่ 10 คือ การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในการบูรณาการอย่างยั่งยืน และแนวทางที่ 11 คือ การสร้างจุดชุมชนบำบัด เป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดด้วยการช่วยเหลือตนเองในหมู่ผู้ติดยาเสพติดด้วยกัน เพื่อแนะนำฟื้นฟูให้แก้ไขปัญหายาเสพติดในทางที่ถูกต้องและไม่กลับไปติดยาหรือเกี่ยวข้องกับสารเสพติดอีกต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภรดี ไชยสิน (2547) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาการพัฒนาารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนผลการวิจัย พบว่า กระบวนการพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเริ่มจากการสร้างความตระหนักแก่ประชาชนทั่วไปจากนั้น จึงคัดเลือกแกนนำชุมชนเข้ามาทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการทำการสำรวจการใช้ยาเสพติด ก่อนดำเนินโครงการทบทวน/สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด วิเคราะห์และสังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นองค์ความรู้ใหม่ จากนั้นมาดำเนินการแก้ไข ติดตามผล และตรวจสอบเป็นระยะ รวมทั้งประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ กิจกรรมสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในมุมมองของชาวบ้านคือ การเสริมสร้างอาชีพ และการลดกระแสบริโภคนิยมจากบทเรียนที่ได้จากประชาชนในชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นไม่ใช่เป็นเพียงการดึงประชาชนเข้ามาร่วมโครงการที่ฝ่ายรัฐเป็นผู้กำหนดให้ แต่ควรเกิดจากจิตสำนึกของประชาชนจริงๆ

ฝ่ายรัฐจะต้องให้อำนาจและให้ประชาชนได้แสดงบทบาทของตนอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การแก้ไขปัญหาโดยภาครัฐฝ่ายเดียวไม่สามารถจัดปัญหา ยาเสพติดให้ลดลงหรือหมดสิ้นไปจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้นำชุมชน ควรให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยจากยาเสพติด โดยการณรงค์ทั้งผ่านสื่อและเสียงตามสายในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันภัยยาเสพติด และเป็นส่วนหนึ่งของการเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

2. กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชน ควรพัฒนาความเข้มแข็งชุมชนด้วยการส่งเสริมบทบาทแกนนำของหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่ กรรมการหมู่บ้าน (กม.) / กรรมการชุมชน (กช.) และระดมกำลังกลุ่มมวลชนต่างๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่ กลุ่มสตรี และกลุ่มอาชีพต่างๆ เป็นต้น เพื่อร่วมป้องกันยาเสพติด

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสุข ลินสุข. (2545). กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด โดยวิธีการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ตำบลบางพรหม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภรดี ไชยสิน (2547). ภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการพัฒนาารูปแบบการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดในชุมชน. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี. (2558). จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดทั้งหมดของสถาบันธัญญารักษ์ จำแนกตามปีงบประมาณ 2554-2558. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thanyarak.go.th>, 22 กันยายน 2559.

3. กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชน ควรส่งเสริมกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชนในทุกพื้นที่ที่กรณิพบเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด เช่น มั่วสูมกัน หรือเป็นกลุ่มติดเกมส์ เทียวเตร เป็นต้น

4. กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มประชาชน กลุ่มบุคคลของภาครัฐ หรือภาคเอกชนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และกิจกรรมเชิงบวกในวันสำคัญ ทั้งงานประเพณีกิจกรรมทางศาสนา เช่น ลานกีฬาลานดนตรีศิลปะหรือลานอนุรักษ์ทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยถึงกระบวนการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุมชน สถานศึกษา และผู้ปกครองนักศึกษา เพื่อได้รับทราบกระบวนการของการแก้ไขในภาพรวม

2. ควรศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดของประชาชนให้มากที่สุด เนื่องจากประชาชนเป็นที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหา ยาเสพติดมากที่สุด

- สุภางค์ จันทรวานิช. (2548). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Graneheim, B. L. (2004). **Qualitative Content Analysis in Nursing Research: Concepts, Procedures and Measures to Achieve Trustworthiness**. *Nurse Education Today*, 24: 105-112.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). **Qualitative Data Analysis**. 2nd ed. Thousand Oaks: SAGE.

การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา Developing a Self-Discipline Checklist for Vocational Certificate Students Under The office of Vocational Education Commission

ธัญญา เพ็งเพชร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเอง ครอบคลุม 5 ด้าน คือ ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ การควบคุมอารมณ์ และการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม และ 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด โดยพิจารณาจากค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่ามีคุณภาพและนำไปใช้ได้ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบวัดความมีวินัยในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1,2 และ 3 ที่เรียนสาขาช่างยนต์ จากวิทยาลัย เทคนิค 5 แห่ง ในจังหวัด ภาคกลาง 3 แห่ง ภาคเหนือ 2 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 จำนวน 1 แห่ง ครั้งที่ 2 จำนวน 2 แห่ง และครั้งที่ 3 จำนวน 2 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(IOC) ของแบบวัด ซึ่งพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. แบบวัดความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ภาวะความคิดเห็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วย/ปฏิบัติ มากที่สุด(5) เห็นด้วย/ปฏิบัติ มาก(4) เห็นด้วย/ปฏิบัติ ปานกลาง(3) เห็นด้วย/ปฏิบัติ น้อย(2) และ เห็นด้วย/ปฏิบัติ น้อยที่สุด(1) ครอบคลุม 5 ด้าน คือ ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเองความรับผิดชอบ การควบคุมอารมณ์ และการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม จำนวน คำถามด้านละ 10 ข้อ รวมทั้งฉบับ 50 ข้อ 2. คุณภาพของแบบวัดความมีวินัยในตนเองทั้งฉบับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.24-0.54 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 ซึ่งแสดงว่าแบบวัดฉบับนี้มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพพร้อมใช้งานได้

คำสำคัญ : ความมีวินัยในตนเอง, นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ, แบบวัดความมีวินัยในตนเอง

Abstract

The objective of this research aimed 1) to develop a self – discipline checklist for Vocational students under the Office of Vocational Education Commission in 5 areas : to be patient, to be self – confident, to be responsible, to have temperance and to do compliance under the rules of society and 2) to examine the quality of a self – discipline checklist by using an item analysis criteria at 0.20 and above and using the reliability for the whole discipline

¹ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต

checklist at 0.70 and above. The research instrument is a self – discipline checklist for Vocational Students in Mechanics from 5 schools : 3 schools in Control Regions, and 2 schools in the North Region, The examine data were collected 3 times : the 1st time from 1 school, The 2nd time from 2 schools and the 3rd time from 2 school. The content validity analysis were done by 3 experts and using α – coefficient by Cronbach for analysis each self – discipline checklist item.

Keywords : Self-Discipline , Vocational Certificate Students, Developing a Self-Discipline Checklist

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ ได้ส่งผลให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการพัฒนาในแต่ละด้าน ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวได้ก็คือทรัพยากรบุคคล ซึ่งนอกจากจะต้องมีคุณสมบัติทางด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ และความเสียสละแล้วคุณสมบัตินี้สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือทำให้เกิดพลังอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาประเทศ คือ ความมีวินัยของคนในชาติ เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (ปัญญาวดี ชมสุวรรณ, 2552: 1) นอกจากนี้คนในสังคมยังขาดการยั้งคิด รับมาแต่ค่านิยม แต่ขาดการคิดวิเคราะห์ว่าสิ่งใดควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ โดยไม่คำนึงถึงปัญหาที่จะตามมาเลย ทำให้ตนเองมีหนี้สินพันตัว แล้วต้องดิ้นรนหาทุกวิถีทางที่จะให้ได้เงินมาจ่าย โดยขาดการยั้งคิดว่าจะเกิดผลกระทบกับใครบ้าง จึงทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย จากปัญหาดังกล่าวถ้าเราสังเกตดีๆ จะเห็นได้ว่าสาเหตุหลักของปัญหาทุกอย่างนั้น เกิดจากรขาดความมีวินัยในตนเองทั้งนั้น บุคคลจะมีวินัยในสังคมได้นั้นจำเป็นต้องมีวินัยในตนเองเสียก่อน เนื่องจากการมีวินัยในตนเองนั้นเป็นรากฐานของการควบคุมตนเองให้มีวินัย

ในสังคม การมีวินัยในตนเองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนจะต้องสร้างให้เกิดกับตนเองเป็นพื้นฐาน มิฉะนั้นการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นในสังคมย่อมจะเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าไม่สามารถสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นแล้ว การสร้างวินัยเพื่อส่วนรวมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ ทั้งนี้เพราะวินัยในตนเองเปรียบเสมือนเครื่องปรุงแต่ง ชัดเกลานิสัยใจคอให้บุคคลเป็นคนที่มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ สุจริตและรักสวยรักงาม รักความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และเมื่อสามารถปฏิบัติให้มีวินัยได้แล้ว วินัยนั้นจะนำความสุขกาย สบายใจมาสู่ตนเอง (แรมสมร อยู่สภาพร. 2535: 48) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาความมีวินัยในตนเองของบุคคลซึ่งจะต้องสร้างคุณลักษณะหลายลักษณะ ล้วนแล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคลจะทำได้ เพื่อที่จะให้เกิดความมีวินัยในตนเองขึ้นมา

การให้การศึกษาแก่นักเรียนจึงมีความสำคัญเพราะเด็กส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนมากกว่าอยู่ที่บ้านโรงเรียนจึงมีหน้าที่สำคัญในการสั่งสอนเด็ก รวมถึงครู อาจารย์และผู้บริหารด้วย ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเยาวชนมักมีปัญหาในการอยู่ร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในระดับอาชีวศึกษา จะเห็นว่าเด็กอาชีวศึกษาไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ซึ่งสถาบันทางการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้

ความสำคัญและช่วยกันแก้ปัญหาเหล่านี้ซึ่งยังไม่
มีแนวโน้มจะหมดไป ในสถาบันการศึกษา
วิทยาลัยเทคนิค (ชัต ดงเจริญ, วราพงศ์ บัวจันทร์,
วีระชัย เพ็ชรทอง, 2554) ได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับ
เรื่องความมีวินัยในตนเองของระดับอาชีวศึกษา
ได้กล่าวและสรุปได้ว่า ในสังคมที่มีการพัฒนาใน
ทุกๆ ด้าน ทั้งในเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
การพัฒนาเหล่านี้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัย
หลายๆ ประการเกื้อหนุนกัน ตัวบุคคลในรูป
ของคำว่า “วินัยในตนเอง” วินัยในตนเองเป็น
วัฒนธรรมประการหนึ่งที่ทุกคนควรสร้างขึ้น
สำหรับบังคับพฤติกรรมของตนเอง ทำให้คนเรา
บรรลุจุดหมาย ของชีวิตประสบความสำเร็จ
เจริญในชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้นความมีวินัย
ในตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สมควรจะ
พัฒนาในตัวบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ
มีประสิทธิภาพมีศักยภาพที่จะมีส่วนร่วมพัฒนา
ประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ผู้วิจัยจึงมี
ความเห็นว่าการมีความรู้ การมีความมีวินัยใน
ตนเองของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ใน
วัยรุ่นและมักถูกสังคมมองว่าพฤติกรรมไปใน
เชิงเสียหายดังข่าวต่างๆ ตามหน้าหนังสือพิมพ์
หรือสื่อทางทีวี ทำให้ถูกมองว่าเป็นปัญหาให้แก่
สังคมระดับหนึ่งแม้ว่าจะมีวิธีการต่างๆ จากครู
อาจารย์จากสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องช่วยกันแก้ปัญหาแล้วก็ตามก็ยัง
ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงต้องกลับมาพิจารณา
ที่ตัวตนของนักเรียนเหล่านี้ถึงความรับผิดชอบ
ต่อตนเองในด้านความมีวินัยต่อตนเอง อาจจะ
ทำให้ช่วยแก้ปัญหาที่สังคมยังไม่ยอมรับนักเรียน
อาชีวศึกษาซึ่งผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีการ
ตรวจสอบหรือวัดระดับความมีวินัยในตนเอง

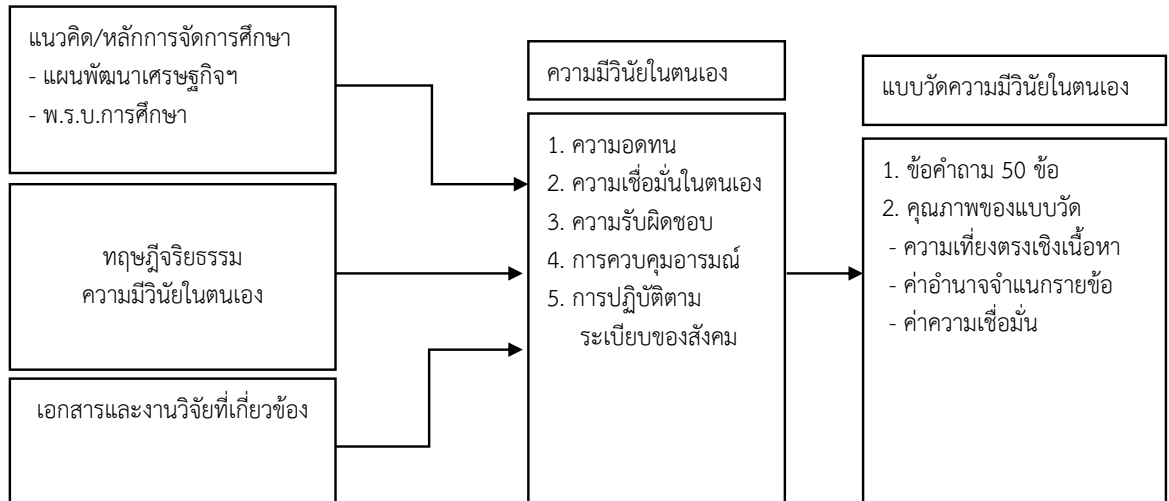
ของนักเรียนเหล่านี้ว่าอยู่ในระดับใด และ
หาแนวทางแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา
แต่พบว่ายังไม่มีเครื่องมือวัดความมีวินัยใน
ตนเองระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจึงได้สนใจพัฒนา
และวัดความมีวินัยในตนเองดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ป.ว.ช.)
2. เพื่อหาคุณภาพแบบวัดความมีวินัยใน
ตนเองเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น

กรอบแนวคิดในการทำการวิจัย

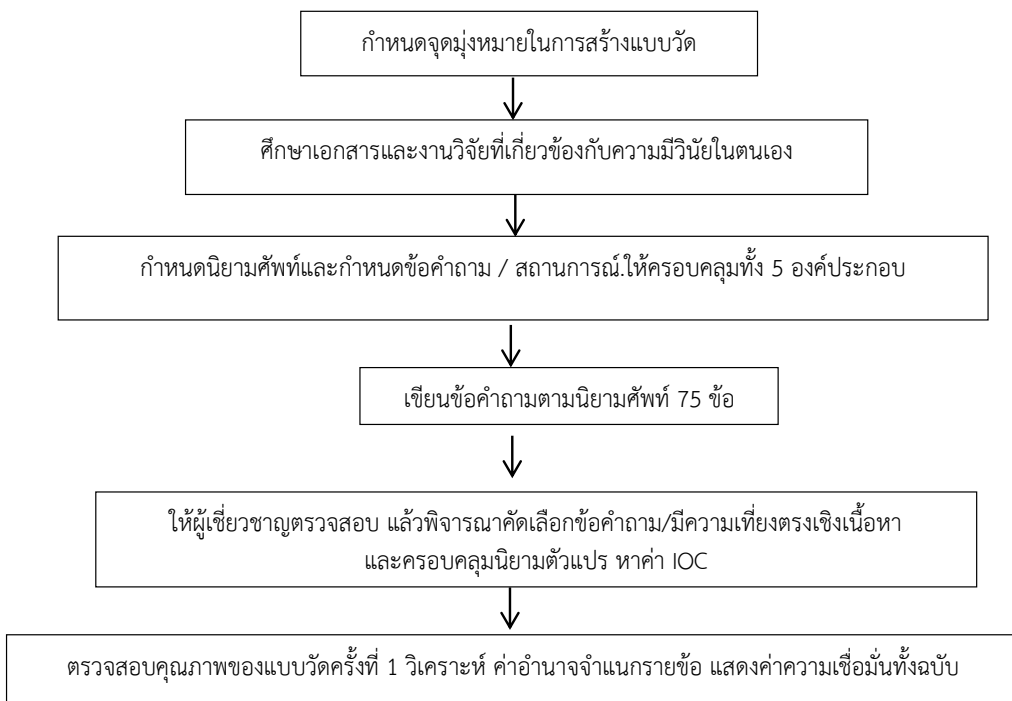
จากการศึกษาแนวคิดหลักการในการ
จัดศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม
แนวทางแบบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ตลอดจนการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้
สังเคราะห์หาองค์ประกอบของความมีวินัยใน
ตนเองสำหรับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตร
วิชาชีพและกำหนดเป็นกรอบความคิดในการ
พัฒนาแบบวัดความมีวินัยของนักเรียนระดับ
ชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังแบบแผน
4kr9jvwoux

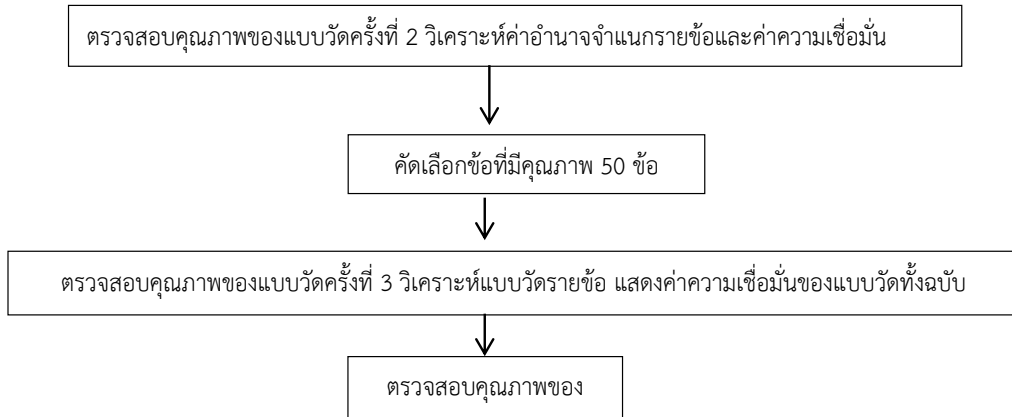

แผนภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การสร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเอง

ภาพประกอบ 1 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบ

จากภาพประกอบ 1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนการสร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งได้สร้างแบบวัด โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์องค์ประกอบและรายละเอียดของผู้มีวินัยในตนเอง สร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเองตามนิยามปฏิบัติการเพื่อวัดความมีวินัยในตนเอง 5 ด้าน คือ ด้านความอดทน ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมอารมณ์ และการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ดังภาพประกอบ 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด
2. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองโดยทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ
3. กำหนดนิยามศัพท์เพื่อกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ ปฏิบัติการ

จากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองเพื่อนำมาสร้างแบบวัดชนิดสถานการณ์ 1 ฉบับ และแบบวัดชนิดข้อความแบบมาตราส่วนประมาณค่า 1 ฉบับ

4. เขียนข้อคำถามตามนิยามศัพท์ของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยในตนเองโดยให้ครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามปฏิบัติการมีรายละเอียดดังนี้

4.1 แบบวัดความมีวินัยในตนเอง จำนวน 75 ข้อ มีข้อให้เลือกซึ่งเป็นการตอบสนองต่อพฤติกรรมตามนิยามปฏิบัติการเพื่อให้นักเรียนพิจารณาว่าตนเองจะมีพฤติกรรมระดับใด โดยให้ผู้ตอบเลือกตามความรู้สึก มี 5 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านความอดทน ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมอารมณ์ และการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ในการให้คะแนนแต่ละข้อ มีระดับดังนี้ 5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย และ 1=น้อยที่สุด

4.2 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบวัดด้านความเที่ยงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การวัดผลการศึกษาและทางด้านจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 3 คน เป็นผู้ประเมินเครื่องมือวัด โดยพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุมเนื้อหาตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถามว่าวัดได้ตรงกับ ความมีวินัยในตนเองแต่ละด้านหรือไม่โดยใช้ ผลรวมของคะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด หาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์โดยถ้าผลของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์สามารถวัดได้ตรงกับนิยามที่กำหนดไว้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาที่ต้องการวัดสอดคล้องกับความมีวินัยในตนเอง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าเนื้อหาที่ต้องการวัดสอดคล้องกับความมีวินัยในตนเอง

-1 เมื่อไม่แน่ใจว่าเนื้อหาที่ต้องการวัดไม่สอดคล้องกับความมีวินัยในตนเอง

5. การทดลองใช้แบบวัดครั้งที่ 1 นำแบบวัดความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 75 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนอาชีวศึกษา สาขาช่างยนต์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 102 คน จากวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 1 แห่ง แล้วหาค่าอำนาจจำแนก เพื่อปรับข้อคำถาม และนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2

6. การทดลองใช้ครั้งที่ 2 นำแบบวัดที่ผ่านการปรับปรุงมาจากการทดลองครั้งที่ 1 ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 195 คน จากวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 2 วิทยาลัย เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพ พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจ

จำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป เหลือข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่จำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.19 - 0.60 ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.96

7. ทดลองครั้งที่ 3 นำแบบวัดที่ผ่านการคัดเลือกมาจากการทดลองครั้งที่ 2 ไปทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 190 คน จากวิทยาลัยเทคนิค 2 แห่ง หาค่าอำนาจจำแนกจำนวน 50 ข้อ และหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความมีวินัย โดยมีองค์ประกอบของความมีวินัยในตนเอง 5 ด้านคือ ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเองความรับผิดชอบ การควบคุมอารมณ์ การปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ซึ่งศึกษาด้านละ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 75 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดไปตรวจสอบคุณภาพโดยหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่น จากกลุ่มตัวอย่างทั้งฉบับ 3 ครั้ง และเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพไว้ ด้านละ 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ โดยมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24-0.54 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.92

อภิปรายผล

1. แบบวัดได้ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น โดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งเป็นผลมาจากการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งเป็นการหาค่าดัชนีสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์พบว่า ค่า IOC ของข้อคำถามทุกข้อมากกว่า

0.50 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าข้อคำถามทั้งหมด 75 ข้อ วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2552) ทั้งนี้เป็นเพราะในการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ซึ่งมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับพฤติกรรม ความมีวินัยในตนเอง ได้ให้คำแนะนำ เสนอแนะ และปรับแก้ไขเกือบทุกข้อ และตรวจสอบถึง 2 ครั้ง จำทำให้คำถามแต่ละข้อ งามตรงตามพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองตามนิยามที่ให้ไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของธิดารัตน์ ณะคำดี (2552: 85) เรื่องการพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 มีค่า IOC ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2. คุณภาพของแบบวัดที่มีค่าอำนาจจำแนก เป็นไปตามเกณฑ์ คือมีค่าตั้งแต่ 0.24-0.54 ทุกข้อ แสดงว่า แต่ละข้อคำถามตรงตามนิยามความมีระเบียบวินัยในตนเองที่ต้องการจะวัด และเป็นไปตามสัดส่วนความสำคัญของแต่ละเนื้อหาด้วย (ไพศาล วรคำ, 2554: 260) และสอดคล้องกับพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2552, 249-250) ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีอำนาจจำแนกครอบคลุม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีวินัยในตนเองสูง กับกลุ่มที่มีวินัยในตนเองต่ำ อย่างไรก็ตามมีข้อคำถามบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.40 ผู้วิจัยคิดว่าครั้งต่อไปอาจต้องนำไปแก้ไขปรับปรุงบ้าง ผลการพัฒนาแบบวัดครั้งนี้ มีค่าอำนาจจำแนกสอดคล้องกับการพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองของธิดารัตน์ ณะคำดี (2552: 85) และณิชา อาจเดช (2555: 4) ซึ่งตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดอยู่ระหว่าง 0.20-0.51 และ 0.22-0.64 ตามลำดับ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อคำถามแต่ละข้อได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน เป็นอย่างดีดังกล่าวแล้วในตอนต้น

3. คุณภาพของแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับที่ 0.92 ,0.96 และ 0.92 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 0.70 แสดงว่าแบบวัดฉบับนี้มีความคงที่ของผลการวัด แม้ว่าจะวัดถึง 3 ครั้ง กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนกัน (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2552 : 245) และสอดคล้องกับสุวิมล ติรกาพันธ์ (2553: 156-157) ที่กล่าวว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น มีค่าใกล้เคียง 1.00 แสดงว่า เครื่องมือมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง ถือว่าเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพ แต่อย่างไรก็ตามการมีค่าความเชื่อมั่นสูงอาจเกิดมาจากจำนวนผู้ตอบมาก และหรือข้อคำถามจำนวนมาก สำหรับการทดลองใช้แบบวัด ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีจำนวนข้อคำถามเท่ากับ 75 ข้อ แต่มีจำนวนผู้ตอบคำถามครั้งที่ 1 จำนวน 97 คน และทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 194 คน ซึ่งจำนวนผู้ตอบมากกว่า อาจมีผลทำให้ค่าความเชื่อมั่นสูงกว่า ในขณะที่การทดลองใช้ครั้งที่ 3 จำนวนข้อคำถามลดลงเหลือ 50 ข้อ และผู้ตอบ 190 คน อาจทำให้ค่าความเชื่อมั่นแตกต่างจากการทดลองครั้งที่ 2 แต่สูงกว่าการทดลองครั้งที่ 1 เล็กน้อย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดที่จะนำไปใช้ต่อไปคือ 0.92 ซึ่งสอดคล้องกับแบบวัดของธิดารัตน์ ณะคำดี (2552: 84-87) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และประยูรภรณ์ บึงทอง (255: 37) ซึ่งแสดงว่าแบบวัดความมีวินัยในตนเองมีการพัฒนาขึ้นมาทั้ง 2 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นสูง ใกล้เคียงกับแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

อย่างไรก็ตามถ้าการพัฒนาารายข้อตามเกณฑ์ของค่าอำนาจจำแนกที่พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2552: 249) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้ามีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-0.29 จำแนกได้พอใช้ แต่ต้องปรับปรุง 0.30-0.39 เป็นข้อคำถามที่ดี แต่อาจต้องปรับปรุง สำหรับแบบวัดฉบับนี้อาจต้องปรับปรุง ดังนี้คือ ข้อที่ 3,6 (ด้านความอดทน) ข้อที่ 11 ,15 ,19 ,20 (ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง) ข้อที่ 30 (ด้านความรับผิดชอบ ข้อที่ 33 ,34 ,35 ,37 ,39 ,40 (ด้านการควบคุมอารมณ์) ข้อที่ 43, 45 และ 46 ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ข้อคำถามที่พอใช้ได้และต้องปรับปรุง คือข้อ 39 และ 40 ของด้านการควบคุมอารมณ์ นอกนั้นอาจปรับปรุงเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะดังนี้

1. การนำผลการวิจัยไปใช้

1) แบบวัดฉบับนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพทั้งด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ค่าความเชื่อมั่น และค่าอำนาจจำแนก ซึ่งมีค่าสูงสามารถนำไปใช้ได้ โดยนำไปวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งยังไม่มีโครงสร้างไว้เพื่อทำการศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนำค่าน้อยมาปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ปัญญาวดี ชมสุวรรณ. (2552). “การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2”. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

2) ก่อนนำไปใช้วัดความมีวินัยของนักเรียนควรตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและปรับปรุงบางข้อก่อนโดยได้นำเสนอไว้แล้ว

3) ควรนำผลในการทดลองใช้แบบวัดครั้งที่ 3 ไปแปลผลจะทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการศึกษาสอดคล้องกับความเป็นจริงเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2. การวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรมีการพัฒนาารูปแบบการประเมินและส่งเสริมความมีวินัยในตนเองในรูปแบบของการปฏิบัติจริง (Performance Test) เพื่อใช้ประกอบกับแบบวัดความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาทั้งฉบับ

2) ควรมีการพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนอาชีวศึกษาทุกระดับ

3) ควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดในเรื่องอื่นด้วยเช่น การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) เพื่อตรวจสอบข้อคำถามที่มีความสามารถวัดพฤติกรรม หรือคุณลักษณะ (Trait) ตามโครงสร้างของทฤษฎี

- แรมสมร อยู่สถาพร. (2535). การศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ
การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย. นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลชา ศิรภาพสินธุ์. (2554). แนวทางการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.
โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณิชา อาจเดช. (2555). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัยสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2552). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
แฮสส์ ออฟเคอร์ มีส์ท์.
- ธิดารัตน์ ชนะคำดี. (2552). การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 .
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการวัดผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ตีรگانันท์. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่ทางปฏิบัติ.
โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก : SMEs The Key Success Factors in Small and Medium Enterprise: SMEs)

พิรญา กัณขบุตร¹

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ เรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก : SMEs นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินธุรกิจให้เป็นแนวทางที่จะนำความสำเร็จมาสู่องค์กรธุรกิจโดยการศึกษาได้มีการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เป็นกิจการประเภทค้าปลีก ค้าส่ง การผลิตและการบริการ โดยใช้วิธีการสุ่มสัมภาษณ์จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในกรณีดังกล่าวพบว่า ควรมีศาสตร์และศิลป์เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จมากขึ้นดังนี้ 1) การเลือกธุรกิจ 2) การมีแผนงาน 3) การมีจุดมุ่งหมายที่ดี 4) การเลือกทำเลที่ตั้ง 5) การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล 6) การสร้างพันธมิตรทางการค้า 7) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 8) คุณภาพของสินค้าหรือบริการ 9) การจัดการแหล่งการเงิน 10) มีการจัดทำระบบบัญชี 11) การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายชัดเจน 12) การมีเครดิตที่น่าเชื่อถือ 13) ประสบการณ์ในการทำงาน 14) ความรู้ ความสามารถ 15) ตอบสนองให้ตรงต่อรสนิยมของลูกค้า 16) การแยกรายรับรายจ่าย 17) มีหลักการจัดการงานที่มีประสิทธิภาพ 18) มีการสั่งการที่มีความยืดหยุ่น ศาสตร์และศิลป์ต่างๆ ที่มีความสำคัญอันจะนำมาประสมประสานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจ่ายค่าตอบแทน ข้อมูลข่าวสาร ในปัจจุบัน ความรู้ความเข้าใจหลักการตลาด และภาษาในการทำธุรกิจ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจเกิดความล้มเหลว จากการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้ 1) การบริหารการตลาดผิดพลาด 2) ขาดการบริหารจัดการแหล่งเงินทุน 3) ไร้ประสิทธิภาพทางการจัดการ 4) ผู้บริหารขาดทักษะในการจัดการงาน 5) ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดหาลูกจ้างแรงงาน 6) มีอุปสรรคหรือภัยคุกคามต่างๆ

คำสำคัญ : ศาสตร์และศิลป์, ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก, ความสำเร็จสู่องค์กร

Abstract

This paper Key Success Factors in Small and Medium Enterprise : SMEs. The objective is to present the science and art of doing business as a way to bring success to the enterprise. The study has already interviewed local entrepreneurs, SMEs in Nakhon Si Thammarat province's business, retail, wholesale, manufacturing and services. By means of random interviews. From interviews with entrepreneurs in such circumstances is found. Should be used as a guide to the art and science of business success are greater. 1) Business Selection 2) A plan 3) Aims at the well 4) Locates 5) Having a far-reaching vision 6) Creating alliances. 7) the availability of human relationships 8) the quality of the product or 9) management of financial resources 10) has prepared accounts 11) Define target audiences 12) The availability of credit is a reliable 13) Experience. working 14) Knowledge, capacity 15) Respond to the tastes of the client 16) Split income 17) The principles effective 18) Flexible order. Art and Science in this will be a key

¹ สาขาวิชา ธุรกิจค้าปลีก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

combination to suit a world of change include. The human resource management, Strategic planning, Compensation, Current information, Knowledge and understanding of the market, and The language of business. Factors affecting the business failure. From the interview are as follows: 1) Marketing Management Mistakes 2) lack of management of finances 3) inefficient management 4) executives lack the skills to handle 5) Lack of knowledge and understanding of the procurement and employment 6) obstacles. or threats.

Keywords : Science and art, Small and Medium Enterprise, Success to the Enterprise

บทนำ

ความซับซ้อนของการทำธุรกิจในยุคโลกไร้พรมแดน ความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิด เทคนิค รวมไปถึงวิธีการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่ธุรกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดเล็ก: SMEs ประสบผลสำเร็จได้มากขึ้น การทำธุรกิจให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี องค์กรธุรกิจควรมีแนวทางในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากการทำธุรกิจเปรียบดั่งเหรียญหนึ่งเหรียญที่มีสองด้าน เหรียญด้านที่หนึ่ง คือ การประกอบธุรกิจพึงแสวงหาผลกำไรในการประกอบการเพื่อความอยู่รอดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนเหรียญด้านที่สอง คือ สิ่งที่ยังนำมาเพื่อเสนอและสนองตอบให้ตรงต่อความต้องการของกลุ่มคนในสังคมโดยอยู่บนพื้นฐานความพึงพอใจสูงสุดของผู้บริโภค แต่การทำธุรกิจให้สำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความคิดที่สร้างสรรค์ กล้าคิดและกล้าตัดสินใจในสิ่งที่พิจารณาดีแล้วพร้อมมีวิธีการลงมือทำอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสร้างเสริมศักยภาพให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ฉะนั้นการบริหารจัดการธุรกิจจึงเป็นสิ่งที่ต้องขบคิดต้องแก้ปัญหาและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อลดภาวะความเสี่ยงและนำมาซึ่งความอยู่รอดได้นั้น ประกอบการธุรกิจ

SMEs จำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ อันจะนำความสำเร็จมาสู่องค์กร บทความนี้จะได้นำเสนอศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินธุรกิจให้เป็นแนวทางที่จะนำความสำเร็จมาสู่องค์กรธุรกิจ เป็นต้น

ศาสตร์และศิลป์

ศาสตร์ (Science) คือ สิ่งที่เป็นวิทยาการที่สามารถศึกษาได้โดยใช้หลักการสังเกตทดลอง ค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีเหตุและผลเป็นไปตามตรรกะส่วนคำว่าศิลป์ (Arts) หมายถึง สิ่งที่ใช้ความรู้สึกประสบการณ์ สัญชาตญาณความสามารถส่วนบุคคล (พัชสิริ ชมพุดำ, 2009) ศาสตร์และศิลป์ในขณะเดียวกันเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ (Analysis) และอารมณ์ (Emotion) (สมศักดิ์ ชอบตรง, 2543) ความรู้ต่างๆ นับว่าเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งๆ โดยมีองค์ประกอบคือ ศาสตร์ทุกสาขาจะมีศัพท์เฉพาะ มีการจัดระบบระเบียบออกเป็นหมวดหมู่และมีการศึกษาค้นคว้า การจัดการธุรกิจในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย นับเป็นการประยุกต์นำความรู้ หลักการ ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม สามารถโน้มน้าวและจูงใจคนงาน

ให้ร่วมแรงใจกันทำงานอย่างมีความสุขและงานบรรลุเป้าหมาย จึงเรียกได้ว่าเป็นศิลป์ (สมคิด บางโม, 2554)

ดังนั้นการบริหารจัดการธุรกิจผู้ประกอบการควรมีทั้งศาสตร์ซึ่งเป็นระบบความรู้ และศิลป์ หมายถึงฝีมือและการแสดงออกซึ่งอารมณ์ สะท้อนให้เห็นเชิงประจักษ์ในการดำเนินงานทุกขั้นตอน เพราะจะส่งผลให้กิจการงานบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายได้ เพราะคนที่มีศิลปะในตัวเองทำอะไร คิดอะไร มองอะไร ย่อมมีแต่เรื่องที่ดีมีประโยชน์ทั้งนี้เรียกได้ว่าเป็นผู้มีอารมณ์สุนทรีย์ มีอารมณ์ดีก็ได้ เขาจะไม่มองโลกในแง่ร้าย จะมองทุกสิ่งทุกอย่างมีประโยชน์ แม้แต่เรื่องร้ายๆก็มองในแง่ดีสิ่งที่ไม่ดีมีประโยชน์ก็มองหาประโยชน์จนเห็น ดังนั้น คนที่มีศิลปะจะไปอยู่ที่ใดก็ไม่เคยสร้างปัญหาให้ใคร ส่วนคนที่ไม่ดีมีศิลปะในใจจะมีลักษณะตรงกันข้ามดังบทหรือกรอนที่ว่า “สองคนยลตามช่อง คนหนึ่งมองเห็นโคลนตม คนหนึ่งตาแหลมคมมองเห็นดาวอยู่พรราวแพรว” คนที่มีตาแหลมคือคนที่มีศิลปะจะมองเห็นเป็นของปฏิภูกุณ่าเกลียดไม่มีประโยชน์ใดๆเลย(สำลี รักสุทธี, 2543) ดังนั้น ศาสตร์และศิลป์จึงเป็นปัจจัยสำคัญให้องค์กรเกิดความสำเร็จได้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในองค์กร

ปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นเสมือนเครื่องมือหรือวิธีการแยกแยะและวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่จะเร่งดำเนินการให้ดีที่สุดเพื่อการบรรลุเป้าหมายการประกอบการที่เหนือกว่าในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นๆ โดยแมคคินซี (Makinsey) ได้แนวคิดการใช้ปัจจัยแห่งความสำเร็จมาจากหลังจากการทำสงคราม แมคคินซีได้วิเคราะห์การเติบโตของการวางแผนธุรกิจ (Business Panning) ในช่วงศตวรรษที่ 1990 และเห็น

ว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นเครื่องมืออันหนึ่งของผู้บริหารในการจัดลำดับความสำคัญแล้วยังเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความแข็งแกร่งขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายที่สำคัญ (สุทธพรวรรณวงษ์, 2556)

ธุรกิจขนาดเล็กมีโอกาสในการเกิดความสำเร็จได้มากเพราะเนื่องจากมีคนงานไม่มากโครงสร้างขององค์กรเรียบง่ายทำให้ตัดสินใจได้ง่ายและรวดเร็ว การเสนอสินค้าหรือบริการที่ถูกใจลูกค้าเฉพาะราย ทำได้อย่างทั่วถึง เพราะธุรกิจขนาดเล็กมีลูกค้าน้อยรายมักมีลูกค้าประจำจึงบริการได้อย่างทั่วถึงและคุ้นเคยกันมีการซื้อซ้ำบ่อยครั้งการลงทุนไม่มากทำให้สินค้าทันสมัย ปรับปรุงได้บ่อยครั้งออกสินค้ารุ่นใหม่อยู่เสมอ ย่อมถูกใจลูกค้าและผู้ประกอบการจะได้รับผลกำไรเป็นของตนเองทั้งหมด ทำให้มานะตั้งใจทำงานด้วยความทุ่มเทเอาใจใส่ลูกค้าอย่างเต็มที่ที่มีการติดต่อสื่อสารสั้นเข้าใจง่ายการถ่ายถอดคำสั่งจากผู้ประกอบการมายังพนักงานทำได้รวดเร็วแก้ไขได้ง่ายและชัดเจน ฉับไว (สมคิด บางโม, 2555)

ปทุมทริกา สุนทรสิงห์ (2557) ทำการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ กลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์จากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลสำเร็จและเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์จากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ลงทะเบียนเป็นผู้ผลิตผู้ประกอบการOTOP ในปี 2555 ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 52 ราย เก็บข้อมูลรวบรวมแบบการใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์จากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในประกอบด้วยสินค้าของกลุ่มมีคุณภาพและสวยงามตรงต่อความต้องการของลูกค้า สมาชิกมีความรู้ทักษะและความสามารถด้านการผลิต กลุ่มมีการพัฒนาด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มมีความพร้อมด้านเครื่องมือเครื่องจักรสำหรับการผลิต กลุ่มมีการแต่งตั้ง ประธานที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม ผู้นำกลุ่มสามารถสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม กลุ่มมีการจัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอก กลุ่มมีการผลิตที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และปัจจัยภายนอกประกอบไปด้วย หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนเรื่องงบประมาณแก่กลุ่มอาชีพ หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนช่องทางด้านการจัดจำหน่ายและมีการสนับสนุนเรื่องวัสดุอุปกรณ์เครื่องจักรหรือปัจจัยการผลิตต่อกลุ่มอาชีพ และจังหวัดมีการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนงานของกลุ่มอาชีพ

ชุดิมา หวังเบญจรัตน์และ ธนัชชา บินดูเหลี่ยม (2557) ได้ศึกษา “ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสำเร็จของการประกอบการธุรกิจ SMEs ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการยอมรับนับถือ และด้านการมีชื่อเสียง 2) ปัจจัยธุรกิจ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของธุรกิจ ได้แก่ ระบบบุคลากร ระบบการเงิน ระบบการตลาด ระบบการบริหารจัดการระบบลูกค้าระบบการแข่งขัน ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองและกฎหมาย และระบบ

เทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อปัจจัยภายนอกของธุรกิจ SMEs ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสงขลา ประจำปี พ.ศ.2550 จำนวน 1,030 กิจการ โดยทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 280 กิจการ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอนผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) พบว่าบุคลากรมีความสำคัญมากที่สุด ด้านปัจจัยภายนอกภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) พบว่าระบบเทคโนโลยีมีความสำคัญที่สุดความสำเร็จของการประกอบการธุรกิจ SMEs ด้านการยอมรับนับถืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.97$) รองลงมาคือ ความมั่นคงของกิจการ และการมีชื่อเสียง ระบบการตลาด ระบบลูกค้า ระบบเทคโนโลยี ระบบการเงิน และระบบบุคลากรสามารถพยากรณ์ความสำเร็จของการประกอบการธุรกิจ SMEs ด้านความมั่นคง ด้านการยอมรับนับถือ และด้านมีชื่อเสียงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปได้จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องธุรกิจ SMEs จะประสบความสำเร็จได้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีคุณสมบัติทั้งด้านที่เป็นศิลป์และด้านความรู้ที่เป็นศาสตร์ เช่น ต้องมีแรงผลักดัน มีแรงจูงใจในการทำงาน เป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้นและรับผิดชอบ มีสติปัญญาดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีแนวคิดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงธุรกิจให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค มีข้อมูลที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมี

เหตุผล อีกทั้งมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา จึงจะรักษาลูกค้า พนักงานผู้จำหน่าย สินค้า เจ้าหน้าที่และชุมชน และผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในเรื่องของการติดต่อสื่อสารที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้การประสานงานเกิดประสิทธิภาพ ถูกต้องแม่นยำ รวมไปถึงมีความรู้วิธีการ เทคนิค ความรู้ทางธุรกิจที่เราจะทำ เรียกว่ามีความรู้ในศาสตร์นั้นๆ ที่เราจะทำเป็นอย่างดี ลึกซึ้งหรือพิสุจน์ทดลองในการปฏิบัติจริง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจด้านเทคนิคต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs

ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs

ธุรกิจ SMEs คือธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษคือ Small and Medium Enterprise : SMEs ส่วนคำที่ใช้กันอย่างเป็นทางการของภาษาไทยคือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือเรียกอีกอย่างว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมลักษณะของกิจการจะเป็นประเภทกิจการที่ผลิตสินค้า การให้บริการ กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก เมื่อพิจารณาว่ากิจการใดเป็นกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กจะพิจารณาตามจำนวนการจ้างงาน จำนวนสินทรัพย์ถาวร และจำนวนทุนจดทะเบียน

ธุรกิจด้านการผลิต (Production) เป็นกระบวนการนำปัจจัยนำเข้า อันได้แก่ วัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ แรงงาน ที่ดิน หรืออื่นๆ เข้ามาสู่กระบวนการแปลงสภาพเพื่อให้เกิดเป็นผลผลิตหรือสินค้า อันมีลักษณะที่เป็นตัวตนจับต้องได้ นับได้มองเห็นคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้ชัดเจน อาทิเช่น ธุรกิจการเกษตร ธุรกิจจำหน่ายวัตถุดิบ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจผลิตสินค้าสำเร็จรูป ธุรกิจค้าส่ง

ค้าปลีก เป็นต้นในกิจการผลิตสินค้านั้น การจ้างคนงานไม่เกิน 200 คน สินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 200 ล้านบาท และทุนจดทะเบียนไม่เกิน 100 ล้านบาทจัดให้เป็นธุรกิจขนาดกลาง ส่วนกิจการที่ผลิตสินค้ามีการจ้างงานคนงานไม่เกิน 50 คน สินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 25 ล้านบาท จัดเป็นธุรกิจขนาดเล็ก

ธุรกิจด้านการบริการ (Services)

หมายถึงการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการบริการ เช่น จุดชำระค่าบริการ(Counter Service) รับชำระค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์และค่าบริการอื่นๆ ร้านทำผม สถานบันเทิงความงามธุรกิจขนาดและสปา รับทำพรบ.การประกันภัยงานทะเบียนรถ รับจัดไฟแนนซ์ การขนส่งสินค้า เป็นต้น ธุรกิจบริการ เป็นธุรกิจที่ไม่มีตัวตนจับต้องไม่ได้ไม่มีสินค้าคงคลัง คุณภาพของบริการจึงออกมาในรูปของความพึงพอใจสูงสุดของลูกค้า ธุรกิจด้านการให้บริการนั้นการจ้างคนงานไม่เกิน 200 คน สินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 200 ล้านบาท และทุนจดทะเบียนไม่เกิน 200 ล้านบาทเป็นธุรกิจขนาดกลางแต่หากกิจการประเภทบริการที่มีจำนวนการจ้างคนงานไม่เกิน 50 คน สินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 25 ล้านบาท จัดเป็นธุรกิจขนาดเล็ก

ธุรกิจด้านค้าส่งค้าปลีก คือช่องทางในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อนำส่งสินค้าหรือบริการให้กับผู้บริโภคคนสุดท้ายหรือผู้ที่ซื้อเพื่อทำการผลิตเพื่อขายต่อลักษณะของช่องทางในการจัดจำหน่าย อาทิเช่น ค้าขายตามร้านค้าต่างๆ ไป ค้าปลีก ค้าส่งตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ และร้านสะดวกซื้ออื่นๆ เป็นต้น กิจการค้าส่ง การจ้างคนงานไม่เกิน 50 คน สินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 100 ล้านบาท และทุนจดทะเบียนไม่เกิน 50 ล้านบาท

เป็นธุรกิจขนาดกลางและกิจการค้าส่งที่มีการจ้างคนงานไม่เกิน 25 คน สินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 25 ล้านบาท จัดเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ส่วนกิจการค้าปลีก การจ้างคนงานไม่เกิน 30 คน สินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 60 ล้านบาท และทุนจดทะเบียนไม่เกิน 30 ล้านบาท จัดเป็นธุรกิจขนาดกลาง ส่วนกิจการค้าปลีกการจ้างจำนวนคนงานไม่เกิน 15 คน สินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 10 ล้านบาท จัดเป็นธุรกิจขนาดเล็ก

ธุรกิจ SMEs ถือเป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยสร้างรายได้และจ้างงานอีกทั้งเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน รวมถึงการสร้างมูลค่าการส่งออกโดยรวมของประเทศซึ่งการกระจายตัวของ SMEs ส่งผลให้เกิดการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนประเทศให้เติบโต ในปี 2556 พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม : SMEs มีจำนวนทั้งสิ้น 2,763,997 ราย มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.22 เมื่อเทียบกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปีที่ผ่านมาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 97.16 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งประเทศโดยเป็นจำนวนวิสาหกิจขนาดเล็ก (SE) มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 2,750,750 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 96.70 ของวิสาหกิจทั้งประเทศหรือคิดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งประเทศโดยมีลักษณะการกระจายตัวอยู่ในกลุ่ม ภาคการขนส่ง ขยายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์มากที่สุดจำนวน 1,198,062 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.30 ของวิสาหกิจรวมทั้งประเทศ รองลงมาอยู่

ในภาคการบริการ จำนวน 1,075,546 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 98.89 และอยู่ในภาคการผลิตจำนวน 477,142 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 86.75 ของวิสาหกิจทั้งประเทศ (สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2557)

SMEs จัดเป็นธุรกิจที่ใช้เงินลงทุนไม่สูงมากนัก โครงสร้างการผลิตจึงเน้นการใช้แรงงานเป็นสำคัญส่งผลให้ประชาชนมีงานทำมากขึ้น โดยดูได้จากการจ้างงานในวิสาหกิจของไทยในปี 2557 มีการจ้างงานในทุกกิจการทุกขนาดรวมทั้งสิ้น 13,078,147 คน โดยเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดใหญ่ (LE) 2,575,949 คน และเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จำนวน 10,501,166 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.30 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด โดยที่วิสาหกิจขนาดเล็ก (SE) จะมีสัดส่วนต่อการจ้างงานรวมสูงที่สุดถึงร้อยละ 72.83 และยังมีสัดส่วนต่อ SMEs สูงที่สุดถึงร้อยละ 90.71 โดยที่การจ้างงานของ SMEs มีลักษณะการกระจายตัวอยู่ในกลุ่มภาคการบริการมากที่สุดจำนวน 4,701,144 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.53 ของการจ้างงานภาคบริการทั้งประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.01 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2558)

ในส่วนของจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ.2558 มีจำนวนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนทั้งหมด 458 ราย แบ่งเป็นการจดทะเบียนในรูปแบบบริษัทจำกัดจำนวน 198 ราย และรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัดจำนวน 260 ราย และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้เปิดเผยข้อมูลว่านอกจากการเปิดตัวใหม่

ของธุรกิจแล้วนั้นยังมีกิจการธุรกิจ SMEs ปิดตัวลงทั้งหมด 147 ราย แยกเป็นบริษัทจำกัดจำนวน 41 ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด 105 ราย และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลจำนวน 1 ราย และ ณ ปัจจุบันมีธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก คงอยู่รวมจำนวน 3,834 ราย แบ่งเป็นจัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัดจำนวน 1,399 ราย รูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัดจำนวน 2,426 ราย และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลจำนวน 9 ราย จากการปิดตัวลงและการเปิดตัวใหม่และการคงอยู่ของธุรกิจ SMEs แสดงให้เห็นว่าการทำธุรกิจไม่ว่าจะขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ธุรกิจย่อมมีทั้งผู้ประสบความสำเร็จมีผู้ที่อยู่รอดและมีทั้งผู้ที่ทำแล้วเกิดปัญหาที่ต้องคิดว่ามันเกิดปัญหาอะไรขึ้นอย่างไรและต้องแก้ไขปัญหานั้นในธุรกิจอย่างไรเพื่อให้ธุรกิจนั้นอยู่ได้ อีกทั้งการทำธุรกิจจึงควรศึกษาเรียนรู้เรื่องเล่าเรื่องราวปัจจัยแห่งความสำเร็จจากผู้ประกอบการรายอื่นด้วยเพื่อนำมาเป็นแนวทางให้ธุรกิจประสบความสำเร็จมากขึ้น

กรณีศึกษาการประกอบธุรกิจ SMEs

ในการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เป็นกิจการประเภทค้าปลีก ค้าส่ง การผลิต และการบริการโดยใช้วิธีการสุ่มสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์นี้ได้ขออนุญาตผู้มีรายชื่อแล้วว่ายินยอมให้เปิดเผยชื่อได้ เนื่องจากข้อมูลที่ได้ นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการอันสามารถนำไปเป็นแนวทางหรือปรับประยุกต์ใช้ในการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้มากขึ้น เช่น

คุณนรภัทร สารภาพ เจ้าของกิจการร้านเพชรนำชายค้าข้าว ตั้งอยู่ที่ ต.นาเรียง อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช ให้ข้อมูลว่าร้านของตน

เปิดมาแล้วกว่า 2 ปี ทุนที่ใช้ในการเปิดกิจการเริ่มต้นที่ 2,000,000 บาท มีลูกน้อง ทั้งหมด 7 คน ทำเลที่ตั้งอยู่ห่างไกลกับแหล่งชุมชน แต่ทำเลที่เปิดกิจการน่าจะเหมาะกับการเปิดร้านข้าวในอีก 5 ปีข้างหน้า แต่ที่เขาเปิดเพราะเขารู้ถึงจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าเขาจะต้องมีแนวทางในการทำธุรกิจอย่างไร เขากล่าวว่าการเป็นผู้ประกอบการต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดี กล้าคิด กล้าลงมือ และที่เขาทำธุรกิจค้าปลีกค้าส่งข้าวเพราะเขาวิเคราะห์แล้วว่าข้าวเป็นปัจจัยสำคัญในชีวิตของทุกคน แต่สภาพการแข่งขันในปัจจุบันมีความรุนแรงมาก จำเป็นต้องมีพันธมิตรทางการค้า ต้องมีเงินทุนเพียงพอ และหากมีเงินทุนไม่เพียงพอต่อการประกอบธุรกิจหรือข้าวมีปริมาณน้อย ข้าวลงมอดอาจล้มเหลวได้ง่าย เนื่องจากคู่แข่งรายเก่าเป็นเหมือนไม้ซุงมีเงินทุนมากกว่า ทำให้คู่แข่งรายใหม่ๆ เข้ามาในอุตสาหกรรมได้ยาก คล้ายกับร้านสะดวกซื้ออย่าง เซเว่น อีเลฟเว่น หากมีทุกมุมเมือง ร้านค้าเล็กๆ ก็จะหายไป แต่ร้านของเขาโชคดี สั่งของมาจากแหล่งผลิตโดยตรง ไม่ได้ผ่านพ่อค้าคนกลาง เขาจึงกำหนดราคาขายที่เท่ากับคู่แข่งได้ และที่สำคัญมาก ๆ การเป็นผู้ค้าต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่ว่าลูกค้าจะซื้อน้อยหรือมาก จะซื้อข้าวสารสัก 3 กิโลกรัมหรือ 5 กิโลกรัม หรือ 10 กระสอบ เราต้องให้ความสำคัญกับลูกค้าเท่าเทียมกัน ต้องแนะนำ สอบถามถึงความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์ จัดผลิตภัณฑ์ให้ตรงต่อความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย เช่นคนงานก่อสร้าง บางคนชอบกินข้าวแข็งๆ เพื่อจะได้อิ่มท้อง เป็นต้น และจำเป็นต้องมีผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายเพื่อตอบสนองได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย และเมื่อสินค้าดีมีคุณภาพ คุณภาพของสินค้าจะอยู่ได้ในตัวของมันเอง และหากผู้ประกอบการมีมนุษย์

สัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าด้วยแล้วไม่ว่าทำเลจะตั้งอยู่ห่างชุมชนแค่ไหนลูกค้าจะทำการโฆษณาปากต่อปาก ซึ่งจะสามารถเพิ่มลูกค้าขึ้นได้โดยอัตโนมัติ ต้องมีการจัดทาระบบบัญชีให้ชัดเจน อาทิเช่น บัญชีสต็อกสินค้า ทำบัญชีรายรับรายจ่าย บัญชีรับสินค้าเข้า ส่งสินค้าออก เนื่องจากวันข้างหน้าต้องการขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อขยายกิจการจะได้มีหลักฐานในการยื่นขอสินเชื่อ เขากล่าวอีกว่าการเปิดร้านใหม่ๆ ของทางร้านได้รายได้วันละ 270 – 1,000 บาทต่อวัน และพัฒนาขึ้นมาตามลำดับ แต่การทำธุรกิจนอกจากมีเงินทุนแล้ว ต้องมีทุนอีกอย่างคือความคิดและที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเงินทุนคือทุนความอดทน เขาจึงฝ่าฟันมาจนถึง ณ ปัจจุบันรายได้วันละ 100,000 ต่อวันเฉลี่ยต่อเดือนเขามีรายได้ 3,000,000 กำไรที่ได้จากการค้าปลีก 5-15 % ในส่วนค่าส่งทางร้านจะคิดผลกำไรเพียง 5% เพราะเนื่องจากการขายราคาส่งที่ไม่มุ่งหวังผลกำไรมากไปทำให้คู่ค้าที่รับสินค้าไปสามารถทำราคาขายได้เท่ากับหน้าร้านของตนซึ่งช่วยส่งผลให้คู่ค้ามารับสินค้าที่ร้านของตนเป็นประจำ เศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจก็จริงแต่เขาทำมีการตลาดที่ดี เขาให้ความสำคัญกับการทำการตลาดโดยมีผลิตภัณฑ์ที่ดีและมีคุณภาพ ราคาขายเป็นธรรม เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายโดยขยายฐานลูกค้าเป้าหมาย และการโฆษณาปากต่อปากโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด และประการสุดท้ายที่เขายึดหลักไว้ในประกอบการธุรกิจนั้นคือความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและต่อคู่ค้าของเขาและ ณ ปัจจุบันส่งผลให้เขามีลูกค้ามากขึ้นและได้รับเครดิตจากคู่ค้า

คุณปิยภรณ์ มานะจิตต์ หัวหน้าผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัดมานะพาณิชย์ ตั้งอยู่

เลขที่ 1204/50-51 ถ.ปากนคร ต.คลัง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ให้ข้อมูลว่าลักษณะธุรกิจของตนเป็นธุรกิจขนาดกลางรับเหมารสร้าง เชื้อนและสร้างสะพานกับหน่วยงานของกรมเจ้า มาตั้งแต่ปี 2525-จนถึงปัจจุบันรวมแล้ว 34 ปี เขาเริ่มธุรกิจด้วยธุรกิจขนาดเล็กก่อนด้วยทุนจดทะเบียนเพียง 5 ล้านบาทและเขาเพิ่มทุนเรื่อยๆมาจนในปัจจุบันธุรกิจของเขาประสบความสำเร็จและเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็นจำนวน 30 ล้านบาทและมีสินทรัพย์ถาวรรวมเป็นจำนวน 20 ล้านบาท จำนวนลูกน้อง 10 คน จากการจดทะเบียนค้ากับภาครัฐนั้นได้แบ่งจำนวนระดับชั้นของผู้รับเหมาออกเป็น 5 ระดับชั้นด้วยกัน ระดับชั้นพิเศษ ต้องมีทุนจดทะเบียน 100 ล้านบาท ระดับชั้นที่ 1 ต้องมีทุนจดทะเบียน 50 ล้านบาท ระดับชั้นที่ 2 มีทุนจดทะเบียน 30 ล้านบาท ระดับชั้นที่ 3 ทุนในการจดทะเบียน 5 ล้านบาท และลำดับสุดท้ายบุคคลทั่วไปที่จดทะเบียนค้าขายกับภาครัฐกำไรของกิจการที่ได้ในแต่ละปีโดยประมาณ 1.5 ล้านบาทต่อปี แต่การจะทำธุรกิจดังกล่าวจำเป็นต้องมีทุนจดทะเบียนตามที่ภาครัฐกำหนด ต้องมีหุ้นส่วนตามเกณฑ์ มีจำนวนเงินค้าประกัน 30 ล้านบาท กับธนาคารเพื่อให้ธนาคารรับรองเครดิตและเป็นงานประเภทเดียวที่สำคัญต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานกับกรมเจ้าท่าอย่างน้อยเป็นเวลา 5 ปี เขากล่าวอีกว่าการทำธุรกิจนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะเชี่ยวชาญงานเป็นอย่างดีต้องมีการวางแผนในการทำงานว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไรและต้องจัดสรรเวลา มีเงินทุนเพียงพอในการประกอบกิจการ และจำเป็นต้องพึ่งเครดิตจากธนาคาร มีเครื่องมือเครื่องจักรที่พร้อมจะปฏิบัติงาน และต้องมีทีมงานที่มีคุณภาพ ผู้นำต้องมี

วิสัยทัศน์ที่ดีและจำเป็นต้องจัดทำระบบบัญชีไว้ควบคุมรายการรายรับ รายจ่ายของกิจการ เขากล่าวอีกว่าอย่างไรก็ตาม เขายังมีจุดด้อยด้านลูกน้องนั้นยังขาดประสิทธิภาพในการทำงานอาจมาจากเอกภาพในการบริหารจัดการและการตัดสินใจในด้านต่างๆต้องมาจากหุ้นส่วนผู้จัดการเพียงคนเดียวจึงส่งผลให้งานออกมาล่าช้า และเขากล่าวว่าคู่แข่งของเขาในภูมิภาคมีน้อยราย แต่ในละรายนั้นมีศักยภาพเพราะคู่แข่งมีจำนวนเงินลงทุนมากกว่าและการทำธุรกิจกับภาครัฐ ยังมีคู่แข่งทั่วประเทศเนื่องจากเทคโนโลยีส่งผลให้ภาครัฐทำการจัดทำระบบยื่นคำทางอินเทอร์เน็ตได้ และท้ายสุดเขาให้แง่คิดในการประกอบธุรกิจไม่ว่าธุรกิจจะขนาดไหนผู้ประกอบการจะต้องมีความอดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ และรู้จักบุญคุณของคนที่ทำให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ

คุณกฤษณะ ทองแก้ว ผู้จัดการทั่วไปของบริษัท ปิ่นทอง จำกัด ตั้งอยู่ที่ ต.ปากพูน อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ลักษณะของธุรกิจเป็นธุรกิจหมู่บ้านจัดสรรสร้างบ้านขาย รูปแบบบ้านที่ขายมี 2 รูปแบบ เป็นอาคารพาณิชย์และบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ราคา 3.7 และ 3.5 ลูกค้ำเป้าหมายต้องมีรายได้เฉลี่ยอย่างน้อย 20,000 ต่อเดือน จำนวนเงินลงทุน 30 ล้านบาท สิ้นทรัพย์ถาวรรวม 34 ล้านบาทและมีพนักงานทั้งหมด 5 คน ด้านระบบบัญชี พนักงานทั่วไป แม่บ้าน รปภ. และผู้จัดการทั่วไป ที่มีพนักงานจำนวนไม่มากนักเนื่องจากเป็นการจ้างบุคคลภายนอกผลิตจ้างออกแบบโดยระบุความต้องการอย่างชัดเจน จ้างวิศวกรควบคุมงานกำไรที่ได้ประมาณ 40% ของราคาขาย ประกอบกิจการมาแล้วกว่า 5 ปีและมีผู้ให้คำปรึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำธุรกิจก่อสร้างบ้านขายเป็นอย่างดี ส่วนทำเลที่เลือก

ในการก่อสร้างนั้นเป็นทำเลที่ติดกับแหล่งที่คมนาคมสะดวกและมีสภาพแวดล้อมที่ดี จากการสำรวจความพึงพอใจของผู้ซื้อบ้านหรืออาคารพาณิชย์ที่สร้างขายนั้นพบว่า มากกว่า 80% พึงพอใจด้านราคา ด้านการคมนาคมและด้านสภาวะแวดล้อมในการซื้อบ้านมีบรรยากาศดี ระบบไฟฟ้าและประปาหมู่บ้านสะดวก มีรถ.กอล์ฟวิ่งจรปิดในหมู่บ้าน และสนามหญ้าสวนสาธารณะประจำหมู่บ้าน แต่การเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการก่อสร้างและตกแต่งบ้านมีคุณภาพสูงจึงส่งผลให้ ราคาบ้านที่เขาขายมีราคาแพงกว่าคู่แข่งและรอบในการขายได้ในภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซานั้นส่งผลให้บ้านออกตัวช้ากว่าปกติ รายได้จึงลดลงเหลือไม่เกิน 20% คนที่ทำงานในบริษัทนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานส่งผลให้บางครั้งงานพบกับปัญหา แต่มีพื้นฐานในการสนับสนุนการลงทุนในข้อมูลต่างๆ จากญาติพี่น้องที่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจนี้ และมีเงินลงทุนแต่บางครั้งต้องกู้ยืมจากธนาคารซึ่งเป็นจำนวนน้อย

คุณณัฐพงษ์ ทักซิณ เจ้าของกิจการโรงอิฐเพชรทักซิณ ตั้งอยู่ที่ ต. ชะอวด อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช การลงทุนใช้เงินลงทุนครั้งแรกจำนวน 2 ล้านบาททยอยขยายกิจการมาเรื่อยๆ จนปัจจุบันจำนวนเงินลงทุน 10 ล้านบาท มีสินทรัพย์ถาวร 8 ล้าน มีพนักงานจำนวน 20 คน ลักษณะธุรกิจเป็นการผลิตอิฐแดงมี 2 ลักษณะคืออิฐที่เป็น 4 รู ราคาขายก้อนละ 95 สตางค์ และอิฐ 8 รู ก้อนละ 3 บาท ประกอบกิจการมากกว่า 25 ปี กำไรที่ได้ 10% จากราคาขาย การขายเป็นการขายส่งตามร้านที่ขายวัสดุก่อสร้างและขายปลีกที่หน้าโรงอิฐเป็นธุรกิจที่เชื่อมโยงกับธุรกิจก่อสร้างต่างๆเขากล่าวอีกว่าธุรกิจก่อสร้างในปัจจุบันหดตัวจึงส่งผลกระทบต่อเป็นลูกโซ่ให้

ธุรกิจของเขามียอดขายที่ลดลงเหลือเพียง 3% แต่ที่เขายังรักษาสภาพไว้ในปัจจุบันได้เนื่องจากธุรกิจเป็นธุรกิจที่บริหารจัดการกันโดยคนในครอบครัวซึ่งส่งผลให้ไม่มีปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการในภาวะเศรษฐกิจแบบนี้ และน้ำมันที่ใช้ในการขนส่งสินค้านั้นสั่งมาจากคลังน้ำมันดีเซลทำให้ต้นทุนลดลงลิตรละ 1 บาท ส่งผลให้ราคาวัสดุที่ใช้ในการผลิตลดลงด้วย และยังสามารถขายในราคาปกติและ จากภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวทำให้คู่แข่งที่มีเงินลงทุนน้อยกว่าหรือขาดแคลนแหล่งเงินทุนปิดกิจการลง และโรงอิฐตั้งอยู่ในแหล่งที่มีทรัพยากรหลักในการประกอบอิฐ ได้แก่ ดินและไม้ นั้นมีคุณภาพดีและเหมาะแต่ด้วยระบบแบบครอบครัวจึงไม่จัดทำระบบบัญชี เขากล่าวว่าธุรกิจของเขานั้นมีต้นทุนที่สูงแต่กำไรน้อย ในส่วนของการจ้างงานเขาจ้างคนในพื้นที่มาเป็นคนงานจึงช่วยลดต้นทุนในการบริหารจัดการในเรื่องที่อยู่อาศัยของคนงานและภาครัฐสนับสนุนและส่งเสริมโอกาสการลงทุนโดยให้กู้ยืมเงินมาประกอบธุรกิจ และปัจจุบันธุรกิจอยู่ในช่วงขาลง ธนาคารที่เขากู้ยืมมีการปรับโครงสร้างหนี้ จากการผ่อนชำระของเขาเดือนละ 100,000 บาท ปรับลดการผ่อนเหลือเดือนละ 60,000 บาท แต่การทำธุรกิจของเขายังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารจัดการอีกมากซึ่งบางครั้งส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงในการประกอบธุรกิจและจากการสัมภาษณ์คุณศิวกร แซ่ลี่ เป็นเจ้าของกิจการร้านค้าปลีกชื่อว่าร้านสายทิพย์ ในชุมชนเมืองเทศบาลว่า เขาประกอบกิจการค้าปลีกมาเป็นระยะเวลาจนถึง 20 ปี มีรายได้ต่อวันเฉลี่ยวัน 10,000 บาท แต่ ณ ปัจจุบันการเข้ามาค้าแข่งขันอย่างห้างสรรพสินค้า หรือคู่แข่งอย่างร้านสะดวกซื้อต่างๆ เช่น 7-11 และร้านค้าปลีกในชุมชน

ต่างๆ ที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นส่งผลให้ร้านของเขาที่มีรายได้ลดลงเหลือเพียงวันละไม่ถึง 2,000 บาท เขากล่าวว่าสภาพการแข่งขันในด้านลักษณะสินค้าของคู่แข่งมีจำนวนให้เลือกมากกว่ามีสินค้าหลากหลาย มีความสะดวกหลายด้านด้วยกัน เช่น มีจุดบริการด้านชำระค่าสินค้าต่างๆ การเปิดตลอด 24 ชั่วโมง หรืออากาศร้อนลูกค้าส่วนมากจึงไปซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้า ส่วนร้านของเขาอยู่ได้เนื่องจากมีกลุ่มลูกค้ารายเก่าๆ ที่มีเงินในการใช้จ่ายใช้สอยน้อย เช่น คนงานก่อสร้าง ลูกจ้างรายวัน เนื่องจากการซื้อของที่ร้านของเขาสามารถซื้อจำนวนน้อยได้ เช่น การซื้อข้าวสาร สามารถแบ่งซื้อได้ตามกำลังซื้อของลูกค้า เช่น ข้าวครึ่ง กิโลกรัมหรือไข่ไก่หนึ่งฟอง เป็นต้น แต่ส่วนห้างสรรพสินค้าหรือร้านสะดวกซื้อต้องซื้อตามจำนวนที่เขากำหนดและในส่วนสินค้าที่ส่งผลให้ร้านของเขาอยู่ได้ ได้แก่ เหล้า บุหรี่ เบียร์ และน้ำมันที่แบ่งขายเป็นขวด เขากล่าวว่าธุรกิจที่เขาทำตอนนี้ จำเป็นต้องอยู่ต่อไป เนื่องจากเป็นธุรกิจส่งมารุ่นสู่รุ่นในครอบครัวที่ค้าขายกันมาเป็นเวลาหลายปี เขากล่าวว่าไม่รู้จะทำอย่างไรเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่น่าลงทุนจึงต้องทำธุรกิจนี้ต่อไปแต่อย่างไรก็ตามเขากล่าวว่าหากสภาพการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกวันนี้ไม่ลดลง อาจส่งผลให้เขาต้องปิดกิจการลงจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรายอื่นในกรณีดังกล่าวพบว่าควรมีศาสตร์และศิลป์เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จมากขึ้นโดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้

1. การเลือกธุรกิจ: การประกอบธุรกิจควรเลือกผลิตสินค้าหรือบริการให้ตรงต่อความต้องการหรือความจำเป็นของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย

เป็นหลักซึ่งสามารถเสนอและสนองให้ตรงต่อความต้องการของลูกค้า อาทิเช่นการทำธุรกิจค้าข้าวสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การขายบ้านจัดสรร หรือขายวัสดุที่เป็นส่วนประกอบในการสร้างบ้าน ของอุปโภคบริโภคที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

2. การมีแผนงาน: การประกอบธุรกิจต้องรู้ว่าเราจะทำ อะไร ที่ไหน และอย่างไรจึงจะสำเร็จ มีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรพร้อม และรู้วิธีการทำอย่างอย่างสร้างสรรค์

3. การมีจุดมุ่งหมายที่ดี: หากตัดสินใจทำธุรกิจใดๆไปแล้วต้องมีความมุ่งมั่น อดทนมีจิตใจที่เข้มแข็งมุ่งที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จ เป้าหมายชัดเจน

4. การเลือกทำเลที่ตั้ง: ต้องมีการพิจารณาให้รอบครอบก่อนว่าสถานที่ใดเหมาะสมในการทำธุรกิจ มีแหล่งทรัพยากรหรือแหล่งวัตถุดิบต่างๆอยู่ใกล้กับแหล่งผลิตหรือไม่ การคมนาคมขนส่งมีความสะดวกเป็นต้นในการบริหารจัดการงานให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงเกินไปซึ่งจะส่งผลดีให้กับธุรกิจมีกำไรที่สูงขึ้น

5. การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล: การมองการณ์ไกลนั้นจำเป็นจะต้องมองสิ่งที่คาดว่าจะเป็นไปได้ สามารถลงมือทำได้ ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี และกล้าคิดกล้าตัดสินใจ อาทิเช่น กรณีของการค้าข้าวสาร เจ้าของกิจการมองว่าร้านข้าวควรจะต้องเปิดร้านอีกใน 5 ปี ข้างหน้าแต่ที่เปิดร้านก่อนเพราะมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนมองว่าข้าวเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตามสามารถขายได้

6. การสร้างพันธมิตรทางการค้า: เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการทำธุรกิจเนื่องจากจะส่งผลให้ธุรกิจประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันสามารถขยาย

ฐานลูกค้าได้เพิ่มขึ้นหรืออาจช่วยลดต้นทุนในการทำธุรกิจได้โดยการแนะนำหรือบอกต่อ แลกเปลี่ยนซื้อขายในราคาที่ถูกกว่าการไม่เป็นพันธมิตร เป็นต้น

7. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี: เป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเป็นภาพลักษณ์ที่สะท้อนให้ลูกค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นถึงความจริงใจ ทำให้ลูกค้าอีกทั้งพนักงานรู้สึกดีกับองค์กร อยากรณีของคุณนรภัทร สารภาพไม่ว่าลูกค้าจะซื้อข้าวสารเป็นจำนวนเท่าไรก็ตามเขาสอบถามลูกค้าถึงความต้องการ ดูแลเอาใจใส่ ความพึงพอใจของลูกค้าโดยเท่าเทียมกันเสมอ ปัจจุบันจึงมีลูกค้าเป็นจำนวนมากโดยไม่ต้องเสียค่าโฆษณาเพราะลูกค้าเข้ามาซื้อสินค้าภายในร้านโดยการบอกปากต่อปาก ดังนั้นการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจึงส่งผลให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้

8. คุณภาพของสินค้าหรือบริการ: คุณภาพเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลให้ลูกค้าพึงพอใจในการใช้สินค้าหรือบริการและจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทุกร้านกล่าวเหมือนกันว่าคุณภาพสินค้าที่ดี ส่งผลให้ลูกค้าซื้อซ้ำและบอกต่อเพราะมีความพึงพอใจตรงต่อการใช้งานหากกิจการผลิตสินค้าหรือบริการที่ดีมีคุณภาพนับเป็นหลักชัยแห่งความสำเร็จ

9. การจัดการแหล่งการเงิน: เลือดหล่อเลี้ยงร่างกายฉันใด เงินหล่อเลี้ยงธุรกิจฉันนั้น การขาดเงินทุน เปรียบเสมือนการขาดเลือดไปหล่อเลี้ยงร่างกาย ธุรกิจที่หมุนเวียนเงินไม่ทันขาดสภาพคล่องในการชำระหนี้อาจส่งผลให้ธุรกิจไม่สามารถอยู่รอดต่อไปได้ ดังนั้นผู้ประกอบการในธุรกิจ ควรมีความรู้ ความเข้าใจของแหล่งเงินทุนและปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐบาลสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชน

ทำธุรกิจ และผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้หลายช่องทางมากขึ้น

10. มีการจัดทำระบบบัญชี:ผู้ประกอบการควรมีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารของรายรับ รายจ่าย มาทำการบันทึกลงในสมุดของแต่ละวันเพื่อช่วยในการวางแผนตัดสินใจภายในองค์กรและเพื่อเป็นหลักฐานในการขอยื่นกู้สินเชื่อกิจการต่างๆ ได้ ดังนั้นการจัดทำบัญชีต้องทำอย่างเป็นระบบ ชัดเจน ผู้บริหารควรมีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์ตีความตัวเลขทางบัญชี

11. การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายชัดเจน:เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างสินค้าหรือบริการให้ออกมาตรงต่อความพึงพอใจของลูกค้า อาทิเช่น กรณีของคุณกฤษณะ ทองแก้ว ผลิตบ้านจัดสรรขายราคาขายค่อนข้างสูง ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายจึงต้องเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง เช่นกัน ส่วนการแบ่งขายสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันของร้านค้าปลีกของชำ กลุ่มเป้าหมายคือ ลูกจ้างรายวัน คนงานก่อสร้างซึ่งมีรายได้น้อย เป็นต้น

12. การมีเครดิตเป็นที่น่าสนใจ:การทำธุรกิจนักธุรกิจจะมีเงินลงทุนนอกจากในส่วนของเจ้าของกิจการแล้วอาจไม่เพียงพอต่อการขยายกิจการเพื่อสร้างความเติบโตให้เกิดขึ้นต่อธุรกิจ บางครั้งผู้ประกอบการอาจต้องมีการกู้จากธนาคารหรือสถาบันการเงิน ผู้ประกอบการควรมีการจัดทำระบบบัญชี การเดินบัญชีการเงินให้เกิดความสะอาดเพื่อใช้เป็นข้อมูลให้สถาบันการเงินต่างๆ เกินความน่าเชื่อถือและหากผ่านการอนุมัติแล้วการจ่ายเงินคืนให้กับสถาบันการเงินควรเป็นไปตามเงื่อนไขและข้อตกลงของสถาบันการเงินเพื่อให้ผู้ประกอบการมีเครดิตที่ดีซึ่งจะส่งผลให้เป็นข้อมูลเครดิตแห่งชาติที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นต้น

13. ประสบการณ์ในการทำงาน:การประกอบกิจการงานใดๆนั้นการมีพื้นฐานในการทำกิจการนั้นๆมาก่อนเป็นหัวใจสำคัญ เพราะจะช่วยให้เกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญคล่องแคล่วว่องไวมีทักษะในการคิดและตัดสินใจได้ดีกว่าการไม่มีประสบการณ์ใดๆ หากผู้ประกอบการเคยผ่านการทำงานนั้นๆมาแล้วจะส่งผลให้ธุรกิจเกิดความสำเร็วมากขึ้น

14. ความรู้ ความสามารถ:ปัจจุบันองค์กรธุรกิจเกิดการแข่งขันกันเป็นอย่างรุนแรงและมีการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมทั้งภายในภายนอก ดังนั้นศาสตร์ในสาขาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันในการประกอบการ ผู้บริหารจัดการควรมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ต่างๆ อย่างกว้างขวางเพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการคิดตัดสินใจในธุรกิจที่ดี เช่นเราประกอบการธุรกิจค้าข้าว ผู้ประกอบการจำเป็นจะต้องรู้เรื่องข้าวสายพันธ์ต่างๆเป็นอย่างดี รู้ลักษณะลูกค้าว่าชอบข้าวประเภทใดแบบใด ยี่ห้ออะไร เพราะอะไรถึงชอบ เขามีพฤติกรรมในการเลือกซื้ออย่างไร เป็นต้น

15. ตอบสนองให้ตรงต่อรสนิยมของลูกค้า:ไม่ว่าจะยุคสมัยไหนการสร้างสินค้าหรือบริการให้ตอบสนองตรงต่อความต้องการของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญเพราะลูกค้าจะชอบในสิ่งที่เขาชอบไม่ใช่สิ่งที่ผู้ประกอบการชอบดังนั้นในการเลือกผลิตจัดจำหน่ายสินค้าหรือบริการต้องวิเคราะห์ถึงรสนิยมของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อจะได้ตอบสนองให้ตรงต่อความต้องการของลูกค้า เป็นต้น

16. การแยกรายรับรายจ่าย:หากกิจการมีสินค้าหรือบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าหลายชนิดเมื่อเกิดรายได้ขึ้นควรแบ่งแยกรายได้ให้ชัดเจนว่ารายได้ของกิจการ

นั้นส่วนใหญ่มาจากสินค้าหรือบริการชนิดใด เพราะกิจการจะได้จัดสรรเงินลงทุนไปที่สินค้าที่มีความโดดเด่นที่สุดเนื่องจากสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นแก่กิจการและพิจารณาจ่ายเป็นรายชนิดของสินค้าหรือบริการว่าชนิดใดส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงและรายได้น้อยจะได้ปรับเปลี่ยนการลงทุนให้เกิดสมดุลมากขึ้น เป็นต้น

17. มีหลักการจัดการงานที่มีประสิทธิภาพ:

ก่อนเริ่มการทำงานในทุกครั้งต้องมีการประชุมวางแผนในด้านข้อมูลต่าง เช่นด้านการเงิน ด้านทรัพยากร ด้านสินทรัพย์ต่างๆ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า ลูกค้าจะต้องได้รับข้อมูลต่างๆ โดยเร็วที่สุดและต้องสร้างความเชื่อมั่นในการตอบคำถามของลูกค้าให้ได้ทุกคำถาม ต้องให้ความสำคัญกับลูกค้าด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประสานการทำงาน เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นอาจใช้เทคโนโลยีที่สังคมนิยมใช้และใช้ได้แบบง่ายๆ เช่นแอป LINE, Facebook เป็นต้นและจากกรณีตัวอย่างของบริษัทเอกอากิเทคจำกัดนั้น ได้นำ LINE ,Facebook มาใช้ในการติดต่อประสานงานทั้งในองค์กรและภายนอกองค์กรด้วย อีกทั้งมีโปรแกรมการออกแบบภาพ 3 มิติ มาใช้เพื่อให้ลูกค้าได้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งสามารถปรับเปลี่ยนแบบให้ตรงต่อความต้องการของลูกค้าได้เป็นอย่างดี

18. มีการสั่งการที่มีความยืดหยุ่น:

ปัจจุบันสังคมผู้บริโภคมีความต้องการทั้งด้านข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วในตัวสินค้าและบริการ อีกทั้งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับองค์กรเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการและเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ของลูกค้าองค์กรจำเป็นต้องยืดหยุ่นในการสั่งการรวมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องในองค์กร อาทิเช่น หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับลูกค้าหรือลูกน้อง ในระหว่างที่

ผู้บังคับบัญชาไม่อยู่จำเป็นต้องมีการเตรียมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นไว้แล้วมอบหมายให้บุคลากรที่คิดว่ามีความรู้ความสามารถและเข้าใจเป็นอย่างดีเพื่อทำการตัดสินใจแทนผู้บริหารระดับสูงสามารถตอบโจทยความต้องการของลูกค้าหรือลูกน้องได้ทันท่วงทีเพื่อไม่ให้เป็นการสูญเสียลูกค้าและเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับลูกน้องได้ ดังนั้นการสั่งการจึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อไม่ให้องค์กรเกิดการสะดุดในการบริหารจัดการ

อีกทั้งศาสตร์และศิลป์ต่างๆ รอบด้านนั้นยังมีอีกหลายแขนงที่มีความสำคัญอันจะนำมาประสมประสานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้แก่ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจ่ายค่าตอบแทน ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน ความรู้ความเข้าใจหลักการตลาดและภาษาในการทำธุรกิจจึงจะอธิบายได้ว่า

การจัดการทรัพยากรมนุษย์:

เป็นสิ่งสำคัญในการประกอบธุรกิจ หากองค์การมีมนุษย์ที่ดีและมีคุณค่ายกต่อการลอกเลียนแบบส่งผลให้ได้เปรียบในการแข่งขัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 กล่าวและให้ใจความสำคัญพอสรุปได้ว่า หากประเทศของเรามีทรัพยากรมนุษย์ที่ดีและมีคุณค่าจะส่งผลให้ เศรษฐกิจ กฎหมายการเมือง สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อมดีตามไปด้วย ดังนั้นกระบวนการในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เริ่มตั้งแต่การคัดเลือก สรรหา บรรจุ แต่งตั้ง องค์กรควรคัดสรรและมีวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่ง “คน” ที่ดีและมี “คุณค่า” เพื่อความเจริญก้าวหน้าในการประกอบกิจการที่ยั่งยืนต่อไปคนดี “คนดี” หมายถึงคนที่ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่เที่ยง มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้าน

จิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็น ประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิ ของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข” คุณค่า หมายถึง ประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับไปด้วย ต้นทุนที่เสียไป ดังจะเห็นได้จากนักปราชญ์ ของจีนได้กล่าวว่

“หวังผล 1 ปี ให้เพาะเมล็ด
หวังผล 10 ปี ให้ปลูกพื้กษา
หวังผล ชั่วชีวา ให้พัฒนาคน”

ดังนั้นองค์กรจำเป็นต้องมีคนที่ดี และมีคุณค่าเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการดำเนินงานต่อไป

การวางแผนเชิงกลยุทธ์: เป็น สิ่งจำเป็นในการสร้างความได้เปรียบทางการ แข่งขัน องค์กรธุรกิจควรมีการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการอาจนำ SOAR Analysis มาใช้ในการวิเคราะห์ก่อนการตัดสินใจวางแผน เชิงกลยุทธ์ SOAR Analysis ย่อมาจาก S: Strengths (จุดแข็ง) O: Opportunities (โอกาส) A: Aspiration (แรงบันดาลใจ) R: Results (ผลลัพธ์) ซึ่งขั้นตอนของการวิเคราะห์นั้นมีอยู่ 4 ขั้นตอน คือ 1. วิเคราะห์สิ่งที่เป็นจุดแข็ง (Strengths)ขององค์กรและวิเคราะห์สิ่งที่เป็น เรื่องราวของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของคนใน องค์กรโดยองค์กรจัดตั้งกลุ่มผู้สัมภาษณ์ขึ้น เพื่อค้นพบสิ่งดีๆโดยการใช้คำถามเชิงบวก 2. วิเคราะห์โอกาส (Opportunities) จากเรื่องราวที่ เป็นจุดแข็งและค้นหาสิ่งดีๆที่เกิดขึ้นจากปัจจัย ภายนอกองค์กรแล้วนำมาพิจารณาว่าสิ่งใด คือโอกาส 3. สร้างแรงบันดาลใจ (Aspiration) ด้วยจุดแข็งและโอกาสที่ค้นพบ 4. ผลลัพธ์

(Results) นำสิ่งที่เป็นจุดแข็งทั้งภายในตัว บุคคลและปัจจัยภายในองค์กรมาผสานกับ โอกาสแล้วสร้างแรงบันดาลใจหลังจากนั้น องค์กรจะพบกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการ วิเคราะห์ SOAR Analysis

การจ่ายค่าตอบแทน : องค์กรอาจ พิจารณาในเรื่องของการจ่ายค่าตอบแทนให้ เป็นไปตามผลของงานซึ่งการจ่ายค่าตอบแทน ตามผลงาน เป็นระบบการจ่ายค่าตอบแทน ตามผลการปฏิบัติงานโดยมุ่งหวังให้เกิดความ แตกต่างหรือความเหลื่อมล้ำในผลตอบแทน ของพนักงานเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการ ทำงาน นั่นคือพนักงานที่ตั้งใจทำงานมีผลผลิต ในงานที่โดดเด่น ย่อมได้รับผลตอบแทนที่ มากกว่า ระบบการจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน ให้มีความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของ การทำงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของ องค์กร แผนงาน และวัตถุประสงค์ส่วนตัว ของพนักงาน และมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้มี ส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ พนักงานมีความเต็มใจและมุ่งมั่นในการทำงาน ส่งผลให้องค์กรมีความสำเร็จมากขึ้น (อาซัวร์บารมี มณีตระกูลทอง, 2557)

ข้อมูลข่าวสาร : สถานการณ์ในการ ประกอบธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์มีทั้งสิ่งที่มา กระทบในทางบวกและทางลบเพื่อให้รู้ลู่ทาง แห่งการต่อสู้เพื่อการอยู่รอดในการประกอบ ธุรกิจควรให้ความสำคัญในการติดต่อและให้ ความสำคัญข้อมูลข่าวสาร อาทิเช่น ราคาของ น้ำมันในตลาดโลก เพราะการทำธุรกิจคงไม่มี ใครปฏิเสธต้นทุนในการใช้น้ำมันได้เพราะทุกๆ กิจกรรมต้องพึ่งพาน้ำมันรวมทั้งราคาของ วัตถุดิบ ควรมีการจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบที่ดีและมี คุณภาพด้วยการเปรียบเทียบราคาของผู้ขาย วัตถุดิบหลายรายเพื่อเป็นแนวทางในการ

ตัดสินใจของการสั่งซื้อที่ถูกกว่า ข้อมูลด้านสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคตเป็นอย่างไรควรแก่การลงทุนเพิ่มหรือควรที่จะคงที่หรือถดถอย ผู้ประกอบการอาจดูข้อมูลข่าวสารความรู้ได้หลากหลายช่องทาง อาทิเช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน วิทยุ อุตสาหกรรมวารสารของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือ <http://e-journal.dip.go.th>, กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศกระทรวงพาณิชย์หรือ www.dicp.go.th เป็นต้น

กลยุทธ์การตลาด : การตลาด คือ การเสนอและสนองสินค้าหรือบริการให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคโดยอยู่บนพื้นฐานความพึงพอใจสูงสุด ดังนั้นแนวความคิดที่ผู้ประกอบการควรรู้คือกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการของการทำการตลาดคือ 4 P อันได้แก่ P1 ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ว่าจะใช้สิ่งใดในการเข้าสู่การแข่งขัน อาทิเช่น รูปลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่าง ตราสินค้าที่โดดเด่น คุณภาพของสินค้าที่เหนือกว่าการบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม การเป็นผลิตภัณฑ์เจ้าแรกที่มีชื่อเสียง P2 ด้านราคา (Price) ราคาเป็นตัวกำหนดให้เกิดปัจจัยในการซื้อขาย หากผลิตภัณฑ์ของเรามีคุณภาพสูงและมีความแตกต่างที่โดดเด่น คู่แข่งขันน้อยราย อาทิเช่น รถเมอร์เซเดส-เบนซ์(Mercedes-Benz) ได้รับการยอมรับว่าเป็นรถแห่งคุณภาพสูงการตั้งราคาที่สูงก็ดูเหมือนจะเป็นเรื่องธรรมดาด้วยเอกลักษณ์เฉพาะและกลุ่มเป้าหมายถูกกำหนดให้เป็นกลุ่มคนรวย เป็นต้น แต่หากสินค้าของเราจัดเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค หรือเป็นสินค้าที่มีคู่แข่งมากการตั้งราคาควรจัดตั้งราคาให้เหมาะสม P 3 ด้านช่องทาง

ในการจัดจำหน่าย (Place) หากผลิตภัณฑ์ของเราเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า มีราคาขายที่เหมาะสมแต่ปราศจากช่องทางในการจัดจำหน่ายที่เหมาะสมอาจทำให้สินค้าขายไม่ดีหรืออาจขายไม่ได้ เช่น กลัวยอบพลังงานแสงอาทิตย์ คุณค่าของกล้วยที่มากล้ำ มีแพ็คเกจที่สวยงาม ราคาขายเหมาะกับกลุ่มคนในเมือง แต่ถูกไปวางขายตามร้านค้าแถวย่านชนบทอาจส่งผลให้สินค้าขายไม่ดีก็เป็นได้ ส่วน P 4 ด้านส่งเสริมการตลาด(Promotion) มีหลายช่องทางในการสื่อความหมายให้ตลาดเป้าหมายรับรู้ในตราสินค้าว่ามีจำหน่าย ณ ที่ใด เวลาใด อย่างไร อาทิเช่น การโฆษณาทางโทรทัศน์ วิทยุ การประชาสัมพันธ์ การขายโดยบุคคล การลดแลก แจก แถม การตลาดทางตรงผู้ประกอบการควรเน้นถึงความเหมาะสมในการเลือกใช้กลยุทธ์ในการส่งเสริมการตลาด

ภาษาในการทำธุรกิจ: ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กล่าวคือเป็นการรวมกลุ่มประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในภูมิภาค เน้นการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศสมาชิกให้มีระดับที่สูงขึ้นเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นนอกภูมิภาคได้ ภาษาอังกฤษนับเป็นภาษากลางที่ใช้ในการใช้ติดต่อสื่อสารในการทำธุรกิจกับประเทศกลุ่มอาเซียนและนอกกลุ่มอาเซียน ดังนั้นผู้บริหารควรมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มโอกาสในการขยายธุรกิจต่อไปและที่สำคัญอีกประการหนึ่ง การขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์และศิลป์ในการทำธุรกิจอาจส่งผลให้ธุรกิจประสบ

กับความล้มเหลวได้ ผู้ประกอบการควรศึกษาเรียนรู้ถึงสิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อเป็นแนวทางในการลดความล้มเหลวเพิ่มความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับองค์กร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้ธุรกิจเกิดความล้มเหลว

การบริหารการตลาดผิดพลาด
ผู้ประกอบการอาจไม่มีการวิเคราะห์ตลาดอย่างเป็นระบบไม่กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนว่าลูกค้ากลุ่มเป้าหมายของเราควรจะเป็นใคร อายุประมาณกี่ปี อาชีพอะไรมีรายได้ต่อเดือนเท่าไร มีการศึกษาระดับใดและสินค้าหรือบริการนั้นเป็นประเภทสินค้าต้องการหรือสินค้าจำเป็น ราคาที่กำหนดอาจไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ สินค้าหรือบริการมีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์น้อยส่งผลให้ลูกค้าไม่รับรู้ว่ามีสินค้าหรือบริการนั้นๆ เกิดขึ้นและช่องทางในการจัดจำหน่ายอาจจะยังไม่ทั่วถึง มีสินค้าคงคลังมากเกินไปทำเลที่ตั้งไม่เหมาะสมกับธุรกิจ ผู้เขียนขอยกตัวอย่างที่เป็นประสบการณ์ที่ได้พบมาในธุรกิจ เซเว่นอีเลฟเว่น หรือ 7-11 แห่งหนึ่งมีทำเลที่ตั้งอยู่ระหว่างสี่แยกไฟแดง หากดูผิวเผินจะเป็นย่านชุมชนคนพลุกพล่านเหมาะสมกับการประกอบธุรกิจสะดวกซื้อตลอด 24 ชม. แต่หากผู้ประกอบการพิจารณาให้ถ่วงถ่วงจะเป็นทำเลที่มีอุปสรรคมากในการจอดรถเข้าไปซื้อ เพราะหน้าร้านถูกควบคุมการจอดรถโดยกฎหมายจราจรซึ่งมีการขีดเส้นแดงว่า ตรงสี่แยกนั้นเป็นจุดห้ามจอดตลอดแนวส่งผลให้ร้านสะดวกซื้ออย่าง 7-11 กลายเป็นร้านที่ไม่สะดวกซื้ออีกต่อไป ในที่สุด 7-11 สาขานี้ก็ต้องออกจากธุรกิจนี้ไป

ขาดการบริหารจัดการแหล่งเงินทุน

ธุรกิจนอกจากใช้เงินส่วนของเจ้าของและส่วนผู้ถือหุ้นแล้วนั้นอาจยังไม่เพียงพอ ปัจจุบันธุรกิจมีแหล่งเงินทุนหลายแห่งที่ให้การสนับสนุนผู้ลงทุนแต่นักลงทุนต้องมีวิธีจัดการเงินทุนโดยต้องใช้ระบบบริหารการเงินให้เข้าสู่ระบบของแหล่งการเงินนั้นๆ ผู้ประกอบการขาดการวางแผนในการใช้เงินธุรกิจอาจหยุดชะงักได้

ไร้ประสิทธิภาพทางการจัดการงานที่

ทำไม่สำเร็จตามเป้าหมายสูญเสียทรัพยากรไปอย่างเปล่าประโยชน์ ขาดการวางแผนมีการกำหนดเป้าหมายไม่ชัดเจนตัดสินใจผิดพลาดการจัดโครงสร้างของคนที่ไม่เหมาะสมไม่เอื้ออำนวยต่อการสั่งการ กระบวนการควบคุมไม่มีมาตรฐาน

ผู้บริหารขาดทักษะในการจัดการงาน

ระบบบริหารงานแบบระบบอุปถัมภ์มีมากในองค์กรจนบางครั้งส่งผลให้การบริหารงานในแต่ละระดับได้ผู้บริหารที่ไม่เหมาะสมเพราะคัดเลือกมาเป็นผู้บริหารด้วยความชอบส่วนตัวโดยไม่ได้คำนึงถึงทักษะความสามารถในงานนั้นๆ อาทิเช่น ผู้บริหารระดับต้น (First-Level Manager) จำเป็นต้องมีทักษะทางความรู้เฉพาะด้าน (Technical Skill) เป็นทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน อาทิเช่น ผู้จัดการฝ่ายการตลาดก็ต้องมีความรู้วิธีการปฏิบัติงานทำให้สินค้าหรือบริการสนองตอบตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคโดยอยู่บนพื้นฐานความพึงพอใจสูงสุด หรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีก็จำเป็นต้องมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี ผู้จัดการฝ่ายผลิตก็จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบผลิต ผู้บริหารระดับกลาง (Middle Manager) จำเป็นจะต้องมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (human

Skills) ต้องสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีกับลูกน้อง เพื่อให้ร่วมกิจกรรมต่างๆ กันได้ ส่วนผู้บริหารระดับสูง (Conceptual Skill) จำเป็นจะต้องมีทักษะด้านความคิด ควรมีความคิดในการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ วิสัยทัศน์ต้องกว้างไกลในการบริหารงาน ดังนั้นผลของการคัดเลือกผู้บริหารที่มาจากระบบอุปถัมภ์ แต่ขาดความรู้ ขาดทักษะในการปฏิบัติงานในระดับต่างๆเป็นส่วนหนึ่งของความล้มเหลวในธุรกิจ

ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดหาและจัดจ้างแรงงาน การจัดหาและการจัดจ้างแรงงานนั้นอาจทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่นติดป้ายประกาศหน้าร้าน หน้าสำนักงาน ติดต่อประชาสัมพันธ์ไปยังรายการวิทยุในเขตชุมชน จัดลงข้อมูลเพื่อรับสมัครพนักงานในเว็บไซต์ และจากประสบการณ์การจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบบริษัทจำกัดของผู้เขียนนั้นนอกจากวิธีการดังกล่าวทางบริษัทได้ติดต่อไปยังกรมจัดหางานเพื่อไปลงทะเบียนว่านายจ้างมีความประสงค์ต้องการพนักงานกี่อัตรา ตำแหน่งใดบ้างพร้อมระบุคุณสมบัติที่บริษัทต้องการ และแจ้งเงินเดือนหรือรายได้อื่นให้ทราบไว้เบื้องต้น หลังจากนั้นทางกรมจัดหางานจะติดป้ายรับสมัครไว้หากมีผู้สมัครทางสำนักงานจัดหางานจะติดต่อไปยังสถานประกอบการเพื่อนัดให้ลูกจ้างไปพบกับผู้ประกอบการเพื่อจ้างงานต่อไป ผู้ประกอบการ อาจทดสอบความรู้ความสามารถทั่วไปหรือความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่งหรืออาจสัมภาษณ์เพื่อให้เห็นวิสัยทัศน์ แนวคิด เจตคติของผู้ที่จะรับเข้า

ทำงานเพื่อเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมในการจ้างงาน

มีอุปสรรคหรือภัยคุกคามต่างๆ

อุปสรรคหรือภัยคุกคามเป็นปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่ธุรกิจไม่สามารถควบคุมได้ อาทิเช่น อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตกต่ำ อัตราดอกเบี้ยที่กู้ยืมจากธนาคารมีอัตราที่สูง ไม่อาจรับภาระค่าดอกเบี้ยได้ เกิดภาวะเงินเฟ้อ มีระดับราคาของที่สูงขึ้นอยู่เรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากราคาน้ำมันในตลาดโลกถีบตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ลูกค้ารีดเข็มในการใช้สอยลูกค้ามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสินค้า ผู้ขายวัตถุดิบมีอำนาจในการต่อรองสูง มีคู่แข่งที่แข็งแกร่ง สินค้าของเราไม่มีสินค้าทดแทนมาก เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการประกอบธุรกิจนั้นควรเลือกประกอบธุรกิจขนาดเล็กๆ ไปก่อนและดูทิศทางความเป็นไปได้ ดูผลตอบแทนทางการตลาด ทางการเงินว่าเป็นอย่างไร หากเป็นไปได้ในทิศทางที่ดี และองค์กรมีศักยภาพเพียงพอที่ค่อยๆขยายธุรกิจจากขนาดเล็กๆ เป็นธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ แต่หากผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนไม่ดี ลูกค้าไม่ตอบรับผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรืออาจเป็นด้วยเหตุอื่นๆผู้ประกอบการควรต้องทบทวนดูว่าสิ่งใดที่ทำให้ธุรกิจไม่ประสบผลสำเร็จเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดและมีความเจริญก้าวหน้าได้นั้นองค์กรธุรกิจจำเป็นจะต้องมีความรู้ มีความเข้าใจในศาสตร์และศิลป์ในการทำธุรกิจอันจะส่งผลให้ธุรกิจประสบความสำเร็จสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. สถิติการจดทะเบียน. ค้นเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 จาก www.dbd.go.th.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 10. (มปป.). จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กระทรวงอุตสาหกรรม.
- ชุติมา หวังเบญจหมัด และ ธนัชชา บินดุเหล็ก. (2557). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วารสารวิทยาการจัดการ.
- ปุนทริกา สุนทรสิงห์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ: กรณีศึกษากลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์จากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สมชนก (คุ้มพันธุ์) ภาสกรจรัส. (2014). อาเซียนเขียนธุรกิจ. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- สมคิด บางโม. (2555). การเป็นผู้ประกอบการ(Entrepreneurship). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เอสเค บุ๊ค.
- สิรางค์ กลั่นคำสอน. (2557). โครงการส่งเสริม SMEs ที่สำคัญภายใต้ AEC. อร ที่ชะพันธ์ (ปานทิพย์ เปลียนโมฬี). อุตสาหกรรมวารสาร. พิมพ์ปีที่ 56. ฉบับเดือนมีนาคม – เมษายน, หน้า 20.
- สุดาพร สุวรรณวงษ์. (2556). กลยุทธ์การดำเนินงานของธุรกิจที่พักในเขตอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. รายงานสถานการณ์ SMEs ปี 2557 บทสรุปผู้บริหารส่วนที่ 2 ภาพรวม จำนวน SMEs. ค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2559. จาก <http://www.sme.go.th>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. รายงานสถานการณ์ SMEs ปี 2558 บทที่ 4 การจ้างงานของ SMEs. ค้นเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2559. จาก <http://www.sme.go.th>.
- สำลี รักสุทธี. (2543). มงคลชีวิต 38. กรุงเทพฯ : พัฒนานักศึกษา.
- อาชว์บาร์มี มณีตระกูลทอง.(2557). การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงานกับวัฒนธรรมการทำงานของคนไทย. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ. พิมพ์ปีที่ 57. ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน.

**การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนล่าง
ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : พื้นที่จังหวัดพิจิตร**
**Environmental Management of Sub-district Administration Organization
In Northern Region (Lower Zone) under the Philosophy of Sufficiency
Economy Case Study: Pichit Province.**

เทิดศักดิ์ จันทรอรุณ¹

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนล่างภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : พื้นที่จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของชุมชนหมู่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรัง อำเภอบึงนาราง และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร และศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมของชุมชนหมู่บ้านภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการบริหารจัดการที่มีผลกระทบอันเนื่องมาจากการประกอบอาชีพของชุมชน และเพื่อเสริมสร้างเจตคติในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนหมู่บ้านภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทั่วไปและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากผลกระทบจากการประกอบอาชีพ วิจัยดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจของงานวิจัยที่ดำเนินงานส่วนการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกระทบจากทางด้านการประกอบอาชีพเนื่องจากพื้นที่ที่ทำการวิจัยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรจึงต้องการให้แก้ปัญหาอันเนื่องมาจากประกอบอาชีพโดยใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการแก้และจัดการปัญหาโดยการศึกษาดูการทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการเกษตรเพื่อใช้เองโดยการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านและวิทยากรในท้องถิ่นร่วมกับผู้วิจัย ทำผลิตภัณฑ์ ทดลองใช้และติดตามผลการใช้ในกลุ่มจนได้ผลการทดลองรวบรวมเป็นข้อมูลสูตรของชุมชนเพื่อใช้ในการทำการเกษตรกรรมของชุมชน ทำให้ลดการพึ่งพาจากการซื้อปุ๋ยและผลิตภัณฑ์อื่นๆ เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจากท้องตลาดจำนวนมาก ซึ่งทำให้ประหยัดงบประมาณของประชากรในชุมชนลงได้มาก ช่วยลดภาระด้านการใช้จ่ายเพื่อผลิต ขจัดความยากจนของชุมชน และได้มีการอบรมการผลิตและสร้างอุปกรณ์อย่างง่ายที่ชุมชนสามารถทำตัวเองเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว ซึ่งชุมชนมักจะเททิ้งให้เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม การนำมาผลิตเป็นน้ำมันไบโอดีเซลเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนจากพลังงานเชื้อเพลิงที่เกษตรกรต้องซื้อเพื่อใช้กับเครื่องยนต์ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรและเพื่อเป็นการลดภาระในการพึ่งพาพลังงานเชื้อเพลิงในระยะยาว จึงได้จัดฝึกอบรมและสร้างอุปกรณ์ต้นแบบในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากการหีบเมล็ดสบู่ดำจากต้นสบู่ดำที่เกษตรกรมักจะปลูกตามหัวไร่ปลายนาทุกครัวเรือนและได้ดำเนินการร่วมกับโรงเรียนห้วยยาวพิทยาคม ซึ่งตั้งอยู่ในตำบลห้วยยาว อำเภอโพทะเล ซึ่งเป็นโรงเรียนในหมู่บ้านใช้พื้นที่ว่างในบริเวณโรงเรียนขยายแปลงทดลองปลูกต้นสบู่ดำ และเป็นแหล่งให้ความรู้และเมล็ดพันธุ์แก่เกษตรกรต่อไป ซึ่งน้ำมันที่หีบได้จากเมล็ดสบู่ดำมีคุณภาพ ที่สามารถนำไปใช้กับเครื่องยนต์ขนาดเล็กเพื่อใช้ในการเกษตรได้หลังจากที่บีบน้ำมันออกจากเมล็ดโดยไม่จำเป็นต้องนำไปแปรรูปเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิต การดำเนินการวิจัยดังกล่าวได้ดำเนินการโดยการน้อมนำเอาหลักการบริหารจัดการภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินงานร่วมกับชุมชนกลุ่มวิจัยจนได้เป็นอย่างดี การบริหารจัดการ

¹ นักวิชาการอิสระ

สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางให้ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลและพื้นที่อื่นๆ ได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม, องค์การบริหารส่วนตำบล, เศรษฐกิจพอเพียง, การบริหาร

Abstract

Environmental management of the Tambon Administrative District Lower North under the Sufficiency Economy: A Case Study in Phichit. To study the situation of the village community. And Tambon Administration Organization pointed nest. Bueng Na Rang Administration and Tha Pho Thale District, Phichit turmeric. And a study on the environmental management of the village community under the sufficiency economy philosophy. The management of the impact caused by the occupation of the community. And to enhance knowledge in environmental management within the framework of the Community Sufficiency Economy. The environmental studies and environmental impact caused by the occupation. Method used participatory research. The research includes a questionnaire about environmental management. Which contains general information about participation in the management of the environment and an understanding of the environmental management under the sufficiency economy philosophy. And satisfaction of the research operations. The management of the environment is affected by the occupation of the research population is employed in agriculture need to solve the problems stemming from the occupation by the philosophy of sufficiency economy as the primary. a formulation of the community to be used for the farming community. Reduce dependence on fertilizers and other products. On increasing agricultural productivity, many of the market. This makes budget of the population in the community significantly. Help reduce the cost to produce. Poverty of the community And have been trained to produce and create simple devices that communities can do to produce oil. Biodiesel from used vegetable oil. The community is often discarded as environmental issues. It has provided training and equipment to build the prototype for the production of biodiesel from Jatropha tree trunk jatropa farmers often planted on the farm Plaina every household and was conducted in conjunction with Long Creek High School. It is located in Huai Pho Thale district, long a school in the village school expansion space in plots planted Jatropha is. Source of knowledge and seeds to farmers next. The trunk oil from Jatropha quality. That can be applied to small engines for agricultural use after crushing the oil from the seed without the need to be processed further. This reduces production costs The research has been carried out by the management principles adopted under the sufficiency economy philosophy to work with community groups to research a role model. Environmental management to guide the community. Tambon Administration Organization and other areas. Can be used as guidelines for environmental management under the sufficiency economy further.

Keywords : Environmental Management, Sub-district Administration, Sufficiency Economy, Administration

บทนำ

ในสภาพการปัจจุบันประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อขจัดความยากจนการเพิ่มของประชากรและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนับวันจะทวีเพิ่มขึ้นต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน อันเนื่องมาจากการประกอบอาชีพโดยเฉพาะจังหวัดพิจิตรซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องดินเสื่อมโทรม สารเคมีตกค้างในดิน และตามแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ยาฆ่าแมลงปราบศัตรูพืชและยังทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่นการซื้อปุ๋ยเคมี ยากำจัดศัตรูพืช น้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อใช้ในเครื่องยนต์เพื่อการเกษตร ทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรเกิดความยากจนเป็นส่วนมาก แนวทางการบริหารจัดการแก้ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นวิธิต่างที่ชุมชนหมู่บ้านที่ร่วมศึกษาวิจัยกับคณะผู้วิจัย จึงเป็นวิธิต่างที่เหมาะสมที่ทางกลุ่มนำมาบริหารจัดการแก้ปัญหาโดยน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นหลักในการแก้ปัญหา ทำให้การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิจิตรดังกล่าวประสบความสำเร็จ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ต้องการข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และต้องการข้อมูลเชิงลึกเพื่อความ

สมบูรณ์ของข้อมูลในการแก้ปัญหา เพราะว่าแต่ละชุมชนหมู่บ้านมีความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทำให้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นมีความซับซ้อน วิธีวิจัยที่เหมาะสม คือการวิจัยเชิงปริมาณ กรณีศึกษาที่ทดลองแบบมีส่วนร่วมภายใต้การกำหนดขอบเขตการวิจัยทั้งทางด้านองค์ความรู้ เนื้อหาสาระ และขอบเขตทางด้านพื้นที่เป้าหมายโดยใช้กลวิธีที่ใช้ในการจัดการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ก็คือ การจัดการด้วยคณะผู้วิจัยจากการสนทนากลุ่ม การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาจากเอกสารขององค์การบริหารส่วนตำบล และการสนทนากลุ่ม การสอบถามชุมชนหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อได้ข้อมูลแล้วจึงนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยวิธีการประชุมกลุ่มคณะผู้วิจัย การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาข้อสรุปในภาพรวมร่วมกัน

ผลการศึกษาและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยศึกษาข้อมูลท้องถิ่นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนล่างภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา: พื้นที่จังหวัดพิจิตร โดยพื้นที่ที่เลือกศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรัง อำเภอบึงนาราง และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรัง อำเภอบึงนาราง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีประเด็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่สิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต

ชุมชนมีปัญหาล้างแวล้อมด้านการตกค้างของสารเคมี ปุ๋ยเคมีในดิน ด้านขยะ และด้านอื่นๆ สรุปผลการวิจัยจากข้อมูลการวิจัยทางสถิติพบว่า การบริหารจัดการสิ่งแวล้อมภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบมีส่วนร่วมและเป็นแนวทางที่ในการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 อยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นในการบริหารจัดการสิ่งแวล้อมของชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรังในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 อยู่ในระดับมาก และพบว่าชุมชนมีความสนใจและประสงค์จะเข้าร่วมการจัดการสิ่งแวล้อมในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย 3.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68) และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการสิ่งแวล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดระดับมาก ได้แก่ ปัญหาล้างแวล้อมด้านการตกค้างของสารเคมีและปุ๋ยเคมีในดิน ด้านขยะ และประชาชนมีความคิดเห็นรูปแบบการบริหารจัดการด้านสิ่งแวล้อมภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.51) คนในชุมชนมีความศรัทธาในการร่วมกันพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ ร่วมค้นหาปัญหาและร่วมวางแผนแก้ปัญหาสิ่งแวล้อมของชุมชน ส่วนความคิดเห็นในการบริหารจัดการสิ่งแวล้อมของชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการสิ่งแวล้อมอยู่ในระดับมาก และชุมชนต้องการมีแผนบริหารจัดการสิ่งแวล้อมการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการปัญหาของสิ่งแวล้อมอยู่เสมอและปัญหาล้างแวล้อมด้านพลังงาน และรูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวล้อมของชุมชนภายใต้กรอบปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนคิดว่าการแก้ปัญหาสิ่งแวล้อมของชุมชนควรกระจายความรับผิดชอบให้กับชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ ผู้บริหารและผู้นำในองค์กรและชุมชนควรส่งเสริมสนับสนุน

ผลจากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้ทางกลุ่มที่เข้าร่วมวิจัยได้สูตรผลิตภัณฑ์ดังกล่าวซึ่งเป็นสูตรที่ทางกลุ่มใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านร่วมกันดำเนินและทดลองพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ พัฒนาอาชีพของเกษตรกรในองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรัง และเป็นต้นแบบในการเผยแพร่ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ต่อไป

การบริหารจัดการสิ่งแวล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม ชุมชนประสบปัญหาเรื่องน้ำมันที่ใช้ในเครื่องยนต์เกี่ยวกับการเกษตร ประกอบกับน้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาแพง และชุมชนไม่สะดวกในการหาซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้ทางการเกษตรดังกล่าวแล้ว การผลิตพลังงานทดแทนไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้วของชาวบ้าน และการหีบน้ำมันไบโอดีเซลเมล็ดสบู่ดำจากต้นสบู่ดำที่มีมากในท้องถิ่น จึงเป็นทางเลือกที่ประชาชนในหมู่บ้านเลือกในการดำเนินการดังกล่าวแล้ว ผลจากการดำเนินงานเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนและผู้ร่วมดำเนินงาน ทำให้ได้กรรมวิธีที่เหมาะสมในกระบวนการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว เครื่องมือในการผลิตและแนวทางใน

การบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นต้นแบบแก่ชุมชนอื่นๆ ได้

ส่วนการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงจากการหีบเมล็ดสบูดำจากต้นสบูดำนั้น ชุมชนได้ปลูกสบูดำโดยได้พันธุ์เมล็ดจากที่ปลูกไว้ในพื้นที่ของโรงเรียนห้วยยาวพิทยาคม ปลูกเพิ่มเติมจากที่มีปลูกตามหัวไร่ปลายนาของเกษตรกร กลุ่มชุมชนได้ต้นแบบเครื่องจักรการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากเมล็ดสบูดำ กรรมวิธีการปลูกดูแลต้นสบูดำ กระบวนการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากเมล็ดสบูดำ

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในเรื่อง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการผลิตน้ำมันทดแทนสรุปได้คือ รวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์หรือสร้างเครือข่ายของผู้ผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ดำเนินการจัดหาทุนในการดำเนินการและหมุนเวียนการสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนมาใช้น้ำมันสบูดำ น้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว เช่น ไม่คิดค่าหีบน้ำมันโดยนำเมล็ดสบูดำหรือน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมาแลกกับน้ำมันไบโอดีเซลที่ผลิตได้ ซึ่งมีการควบคุมบริหารจัดการโดยคณะกรรมการซึ่งเลือกโดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินการ ผลจากการวิจัยทำให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการใช้ความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น

ผลการวิจัยเชิงผลผลิต

จากการดำเนินงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างคณะผู้วิจัยและชุมชน ภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ทำให้ทางกลุ่มผู้วิจัยได้ความรู้และผลผลิตจากการวิจัย ดังนี้

1. ได้องค์ความรู้ทางด้านวิชาการเกี่ยวกับทางด้านเกษตรกรรมและองค์ความรู้เชิงการผลิต และได้ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรโดย ตั้งศูนย์ก่อสร้างถาวรเป็นที่ทำกิจกรรมของชุมชนและดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพน้ำ ฮอร์โมนบำรุงพืช ฮอร์โมนเขียว สารป้องกันเชื้อราสารป้องกันแมลงศัตรูพืช สารไล่แมลงโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ได้ต้นแบบของเครื่องอุปกรณ์การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว และต้นแบบของเครื่องหีบน้ำมันไบโอดีเซลจากเมล็ดสบูดำจากต้นสบูดำที่ปลูกในชุมชนเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงจากฟอสซิล (Fossil) ที่ใช้อยู่ในขณะนี้ และยังได้องค์ความรู้ทางด้านกระบวนการผลิตและวิธีการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว และจากเมล็ดสบูดำจากต้นสบูดำ

3. เกิดศูนย์การเรียนรู้และต้นแบบแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในเขตจังหวัดพิจิตร และจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เรื่องการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน หมู่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรัง อำเภอบึงนาราง และชุมชน หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรังที่เป็นอยู่ คือ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

ภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น มีแผนปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมประจำปีงบประมาณ และชุมชนมีความสนใจและประสงค์จะร่วมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรังโดยชุมชนเห็นว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต และมีส่วนร่วมสะท้อนปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนและจัดทำแผนจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละปี โดยในปีนี้นชุมชนให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านการตกค้างสารเคมีและปุ๋ยเคมีในดิน และด้านขยะ นอกจากนี้ต้องการให้หน่วยงาน องค์กร สถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้ามาช่วยเหลือในด้านวิชาการและเทคนิควิธี

รูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรังประกอบด้วย บุคคล ครอบครัว และชุมชนต้องมีความรู้ความเข้าใจ และนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นวิธีดำเนินชีวิตหรือมีวิถีพอเพียง คนในชุมชนมีศรัทธาที่จะร่วมกันปฏิบัติพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมคิด ร่วมค้นหาปัญหา ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารหรือประสานการดำเนินงานในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยมีทิศทางการบริหารสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ สนับสนุนและส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำและ

ผู้บริหารในชุมชนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรประสานร่วมมือกันขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนประสานกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนทั้งภาควิชาการและเงินอุดหนุนตามความเหมาะสม

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้นที่เป็นอยู่ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้นมีทิศทางการบริหารสิ่งแวดล้อม มีแผนปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมประจำปีงบประมาณ และชุมชนมีความสนใจและประสงค์จะร่วมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้นโดยชุมชนเห็นว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต จำเป็นต้องมีแผนการบริหารจัดการของชุมชน และมีส่วนร่วมสะท้อนปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และจัดทำแผนการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละปีโดยในปีนี้นชุมชนให้ความสำคัญกับปัญหาด้านพลังงานทดแทนและด้านสารเคมีและปุ๋ยเคมีในดิน และต้องการให้หน่วยงาน องค์กร สถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความช่วยเหลือทั้งทางวิชาการและเทคนิควิธี

รูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนภายใต้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าขมิ้น ประกอบด้วย บุคคล ครอบครัว และชุมชนจำเป็นต้องมีวิถีชีวิตพอเพียง คนในชุมชนต้องมีศรัทธาที่จะร่วมกันปฏิบัติพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมคิด ร่วมค้นหาปัญหา ร่วมวางแผนและร่วม

ปฏิบัติการในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสารหรือประสานการดำเนินงานการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยมีทิศทางการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนได้จัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และองค์กรหน่วยงาน สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนจากภายนอกควรมีแผนเข้ามาส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นในด้านความรู้ เทคนิควิธี ครุภัณฑ์ที่เป็นเครื่องมือหรือเงินอุดหนุนตามความเหมาะสม

จากรูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรั้ง และท่าขมิ้น สรุปเป็นต้นแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมได้ดังนี้

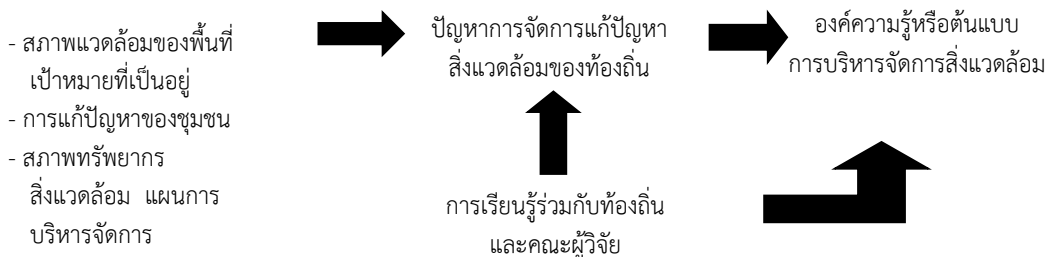
- 1) ชุมชนต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีวิถีชีวิตตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) คนในชุมชนต้องมีศรัทธาที่จะร่วมกันปฏิบัติพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีแผนบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ที่สะท้อนถึงการพัฒนาย่างยั่งยืน
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของ

คนในชุมชนในการเข้าถึงความรู้ และการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนด้วยชุมชนเอง

5) หน่วยงาน สถาบันการศึกษา และองค์กรจากภายนอกควรมีแผนที่จะเข้าไปช่วยเหลือเกื้อกูลในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นตามสภาวการณ์หรือบริบทของชุมชนท้องถิ่น

เนื้อหาสาระในการวิจัยเป็นการแก้ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น โดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสนองความต้องการของชุมชน ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอย การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีและมลพิษจากการใช้สารเคมีต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นการแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและเป็นการพัฒนาและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การทำนา ทำไร่ ทำสวน โดยการใช้ปุ๋ยและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติ เช่น พืชผัก ผลไม้ที่ไม่ใช่แล้ว และมูลสัตว์ เช่น สารกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมนไบโอเซีย ฮอร์โมนไข่เร่งการเจริญเติบโต

จากการผลิตโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชน การใช้พลังงานทดแทนเพื่อดำเนินการในการเกษตรแทนพลังงานเชื้อเพลิงดีเซลจากน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว และน้ำมันจากเมล็ดสบู่ดำจากการทึบเมล็ดสบู่ดำ โดยมีกรอบความคิดและสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

- สภาพแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมายที่เป็นอยู่
- การแก้ปัญหาของชุมชน
- สภาพทรัพยากรสิ่งแวดล้อม แผนการบริหารจัดการ

ผลการวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนที่ร่วมดำเนินการวิจัยกับคณะผู้ร่วมวิจัยทำให้ได้ผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจากวัสดุธรรมชาติจากการเกษตร คือ ฮอร์โมนไข่ ฮอร์โมนผลไม้ ฮอร์โมนใบเขียว สารป้องกันเชื้อราจากพืช สารป้องกันแมลงศัตรูพืช ปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ สารไล่แมลง โดยได้สูตรวิธีใช้ประโยชน์และผลิตภัณฑ์เหล่านี้จากการระดมความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น การรณรงค์และหาแนวทางการใช้พลังงานทดแทนพลังงานเชื้อเพลิงดีเซลในการทำอาชีพทางการเกษตร โดยการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันที่ใช้แล้วในชุมชน และการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากเมล็ดสบู่ดำจากการบีบอัดเมล็ดสบู่ดำที่เกษตรกรปลูกไว้ตามหัวไร่ปลายนาแทบทุกครัวเรือน โดยมีการขยายพันธุ์ต้นสบู่ดำแก่เกษตรกรเพื่อปลูกให้ได้เมล็ดนำมาบีบอัดน้ำมันไปใช้กับเครื่องยนต์ขนาดเล็กเพื่อการเกษตรโดยตรง และสร้างต้นแบบเครื่องบีบอัดเมล็ดสบู่ดำเพื่อไว้ในชุมชน ซึ่งการดำเนินงานวิจัยดังกล่าวแล้ว ทำให้ชุมชนทั้งสององค์การบริหารส่วนตำบลได้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและลดค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการเกษตรทำให้เกิดการพัฒนาในองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยยังทำให้ชุมชนรู้แนวทางการบริหารจัดการแก้ปัญหาในชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและเป็นแนวทางเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนในเรื่องการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนกับชุมชนอื่นๆ ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนเป็นต้นแบบในองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในจังหวัดอื่นต่อไป

อภิปรายผลการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การกำจัดขยะในจังหวัดพิจิตรนั้นใช้วิธีไปทิ้งในบ่อขยะ เช่น บ่อขยะของเทศบาลเมืองพิจิตรเพื่อฝังกลบ บางส่วนก็เผาทิ้ง เนื่องจากจังหวัดพิจิตรเป็นพื้นที่ที่ต่อน้ำท่วมจะไหลท่วมบ่อขยะ ซึ่งเป็นบ่อขยะระบบฝังกลบเมื่อบ่อขยะถูกน้ำท่วมจะทำให้ขยะที่ฝังกลบลอยขึ้นมาทับน้ำส่งกลิ่นเหม็นเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการนอกจากจะปลูกฝังระเบียบวินัยในการทิ้งขยะของชุมชนแนะนำให้ความรู้กับชุมชนตั้งแต่การทิ้งขยะโดยทิ้งในภาชนะที่เก็บขยะโดยการแยกชนิดของขยะตามระบบของหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละพื้นที่เพื่อให้หน่วยงานนำไปบริหารจัดการกับขยะที่เก็บตามวิธีการของแต่ละพื้นที่แล้วซึ่งส่วนมากใช้วิธีการฝังกลบ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าวแล้ว ในการบริหารจัดการกับปัญหาเรื่องขยะของหน่วยงานภาครัฐควรจะต้องมีระบบการกำจัดขยะแบบใหม่มีการจัดแยกขยะ มีระบบขยะรีไซเคิล ระบบการคัดแยกขยะก่อนเข้าเตาเผา และวางระบบจัดสร้างบ่อบำบัดขยะให้เป็นแบบมาตรฐานซึ่งอาจจะจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากซึ่งเป็นเรื่องที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการต่อไป ส่วนการดำเนินงานในภาคชุมชนนั้นการทำการคัดแยกขยะก่อนทิ้งตามประเภทของขยะแต่ละชนิด และนำขยะรีไซเคิลคัดแยกและรวบรวมขายให้หน่วยงานกำจัดขยะที่รับซื้อ ทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นวิธีหนึ่งที่ชุมชนร่วมกันดำเนินการแล้วได้ผลดีนอกจากจะจัดการกับขยะได้ยังทำให้ชุมชนมีรายได้นำกลับไปใช้จ่ายพัฒนาชุมชนได้

ส่วนการบริหารจัดการปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลจากการประกอบอาชีพของชุมชน เช่น การขจัดฟางข้าวหรือเศษวัชพืชจากการทำเกษตรกรรมให้จัดการเผา โดยการนำไปเป็นอาหารสัตว์ นำไปทำปุ๋ยหมักตามแนวทางของทางกลุ่มงานวิจัยเพื่อไม่ให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม และปัญหาดินเสื่อมโทรม ปุ๋ยอินทรีย์ตกค้าง การใช้ยาฆ่าแมลงกำจัดศัตรูพืช จากการทำการเกษตรทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งทางกลุ่มชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมรั้งอำเภอปรางนาง จังหวัดพิจิตรกับคณะผู้วิจัยได้บริหารจัดการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมกันโดยการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชนในท้องถิ่นร่วมกันผลิตปุ๋ยอินทรีย์และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อใช้ในการเพิ่มผลผลิต และมูลค่าของผลผลิตที่ได้จากการทำการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชน และยังแก้ปัญหาเรื่องมลพิษจากสิ่งแวดล้อมจากปัญหาดังกล่าวแล้ว

ส่วนความต้องการแก้ปัญหาทางด้านการใช้พลังงานเชื้อเพลิงดีเซลเพื่อใช้กับเครื่องยนต์ทางการเกษตรของชุมชนในหมู่บ้านขององค์การบริหารตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตรนั้น บริหารจัดการร่วมกันโดยการใช้พลังงานทดแทนไบโอดีเซลที่ผลิตจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว ทำให้ลดค่าเชื้อเพลิงและยังแก้ปัญหาการทิ้งน้ำมันพืชที่ใช้แล้วลงดินและแม่น้ำลำคลอง ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษทางดินและมลพิษทางน้ำด้วย นอกจากนี้ยังได้นำเมล็ดสบู่ดำมาหีบได้น้ำมันจากเมล็ดสบู่ดำนำไปใช้ในเครื่องยนต์ขนาดเล็กเพื่อการเกษตรเป็นการลดต้นทุนทางการเกษตรและได้ต้นแบบเครื่องหีบสำหรับการผลิตของชุมชนด้วย

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน

ระดับบุคคล ชุมชน หมู่บ้าน องค์การบริหารระดับตำบล และภาครัฐในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว ทำให้ครอบครัวพึ่งพาตนเองได้ เป็นผู้รู้ และมีการพัฒนาตนเองมีการแข่งขันภายในชุมชน และสังคมรอบข้าง และการอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ส่วนความพึงพอใจระดับชุมชนทำให้คนในชุมชน หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการรวมกลุ่มกันเพื่อบริหารจัดการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้รักสามัคคี สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันในชุมชนและนอกชุมชนทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้เพื่อสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง มีการรวมกลุ่มของชุมชนหลายๆ แห่งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาดและรอบคอบเพื่อฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนและรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพัฒนานำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมโดยพัฒนาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของคณะผู้วิจัยและกลุ่มชุมชน โดยนำผลจากการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาประยุกต์ใช้

กับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนของ องค์การบริหารส่วนตำบล ความพอเพียง ในระดับชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่ม กันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูล กันภายในชุมชน โดยใช้หลักของความรู้ รักสามัคคี และสร้างเครือข่ายความช่วยเหลือ เชื่อมโยงกันภายในชุมชนและชุมชนกลุ่มอื่นๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมา สร้างประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างเสริม ชุมชนในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้อย่าง พอเพียง รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและ รอบคอบฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และมั่นคง ซึ่งผลจากการน้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับชุมชนจะ ส่งผลให้การพัฒนาชุมชน ประเทศก้าวหน้า อย่างสมดุล ยั่งยืน และมั่นคง พร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งนับวันจะมี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงขึ้น โดยไม่ได้รับผลกระทบทางด้านลบต่อการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนในแต่ละองค์การ บริหารส่วนตำบล ภายใต้การบริหารจัดการโดย

หลักเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวแล้ว ตาม วิสัยทัศน์ของจังหวัดพิจิตรว่า “แหล่งผลิตข้าว สินค้าเกษตรปลอดภัย ประชาชนมีคุณภาพชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งการวิจัย ของคณะผู้วิจัยจึงต้องเป็นการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมที่เป็นผลอันเนื่องมาจากทางด้าน การเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวจังหวัด พิจิตรและดำเนินตามวิสัยทัศน์ของจังหวัดพิจิตร ดังกล่าวแล้ว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อม มลพิษ ทางด้านต่างๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อม นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ยา ฆ่าแมลงจากการทำการเกษตรกรรม การบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยใช้กรอบ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ปัญหา นับว่า ได้ผลเป็นที่พอใจของชุมชนที่ร่วมงานวิจัย ซึ่งหน่วยงานชุมชนอื่นๆ จังหวัดอื่นๆ ที่ประชากร มีอาชีพเกษตรกรรมควรจะนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการบริหารจัดการต่อไปทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา จันทรอรุณ และคณะ (2551). การวิจัยและพัฒนาระบบการบริหารจัดการความปลอดภัย ด้านอาหารท้องถิ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัยของ อาหารประเภทกล้วยตากในจังหวัดพิษณุโลก. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกษม วัฒนชัย (2551). เส้นทางสู่ความพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: เซ็นจูรี จำกัด.
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. (2551). **เรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี จำกัด.
คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (2547). **การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร.

- จิรพรรณ กาญจนจิตรรา. (2530). **การพัฒนาชุมชน Community Development.**
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2537 : 38). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร:
ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.
- ทวี ทองสว่าง และทัศนีย์ หงส์วิวัฒน์ (2527: 15). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.**
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะสังคมศาสตร์.
- ธนู ชัยชนะ (2550). **การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. ปัญหาพิเศษวิทยาศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.**
- บุญรับ คักดีมณี. (2546). **การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน.** กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร
- ประเวศ วะสี (2541). **แนวคิดยุทธศาสตร์สังคมสมานภาพและวิชา.** กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ประสาน ตั้งสิกบุตร. (2538). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- มนัส สุวรรณ (2549). **การจัดการสิ่งแวดล้อม: หลักการและแนวคิด.** กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.
- รสสุคนธ์ พุ่มพันธ์วงศ์. (2548). **พืชผักสวนครัวอินทรีย์.** กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร
- ลาวัลย์ จิระพงษ์. (ม.ป.ป). **การเตรียมการใช้พืชสมุนไพรในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช.**
สถาบันเกษตรชีวภาพและโรงเรียนเกษตรกร. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- วินัย วีระพัฒนานนท์ (2541). **กระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร:
โอ เอส พรินท์ติ้งเฮ้าส์
- สายันท์ จันท์ศรี. (2546). **การจัดภูมิทัศน์ในโรงเรียนประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ภาควิชาบริหารการศึกษา.
- สุนัย เศรษฐบุญสร้าง. (2550). **แนวทางปฏิบัติ 7 ขั้น สุวิถีเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพมหานคร:
เอ็ดดูเคชั่น (มหาชน).
- สุเมธ ตันติเวชกุล (2549). **เศรษฐกิจพอเพียงนำสู่ความสุขของชีวิตอย่างยั่งยืน.** กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. (2542). **ทฤษฎีใหม่ในหลวง : ชีวิตที่พอเพียง.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
ร่วมด้วยช่วยกัน.
- เสรี พงศ์พิศ. (2534). **วัฒนธรรมกับการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว
- เสน่ห์ จามริก (2542: 249). **สิทธิมนุษยชน : เกณฑ์คุณค่าและแนวความคิด.** นครปฐม: สำนักงาน
สิทธิมนุษยชนศึกษาและการพัฒนาสังคม.
- อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2546). **เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงกับการวิเคราะห์ความหมาย
ของนักเศรษฐศาสตร์. คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาเศรษฐศาสตร์.**

อำพน กิตติอำพน. (2554). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: เพชรรุ่ง
การพิมพ์.

Cohen , J.M. and Uphoff, N.J. **Rurol Development Participation : Concept and
Measures for Project Design Implementation and Evaluation** , Rurol
Development Commottee Center for International Studies , Cornell University
(1981).

**ข้อเสนอการตีความของคำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยตามกฎหมายไทย
เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล : ศึกษากรณีประกันภัย**

**Proposals for The Interpretation of The Definition of Force Majeure
Under Thai Law In Conformity With International Principles : Insurance**

ณัฐรัชชา วโรตมอธิพัฒน์¹

บทคัดย่อ

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 8 การตีความคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ของไทย จะมีคำนิยามที่แคบไม่ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของต่างประเทศ ในระบบคอมมอนลอว์ ระบบซีวิลลอว์และหลักกฎหมายสากลที่เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและกรณีการชำระหนี้ที่เป็นไปอย่างยากลำบาก (Hardship) ว่าสามารถนำหลักการใดมาปรับใช้กับการตีความคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ของไทยได้ ผลการศึกษาพบว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยไม่สามารถนำมาปรับใช้กับ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและกรณีการชำระหนี้ที่เป็นไปอย่างยากลำบาก (Hardship) ดังนั้นหากเกิดกรณีปัญหา เกี่ยวกับการไม่สามารถปฏิบัติชำระหนี้ได้เพราะเกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของสัญญาภายหลัง ที่ทำสัญญาโดยที่คู่สัญญาไม่อาจคาดคิดมาก่อนในขณะที่ทำสัญญานั้น แล้วส่งผลให้การชำระหนี้เป็นภาระหนัก เกินควรแก่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปจนทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคู่สัญญา คู่สัญญาผู้ต้อง รับภาระในการชำระหนี้มากเกินไปนั้นจะต้องรับชำระหนี้อย่างสิ้นเชิงเนื่องจากในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 ไม่ได้บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้จึงทำให้คู่สัญญาไม่มีสิทธิที่จะปรับข้อสัญญาหรือเลิกสัญญากันได้ตาม เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการตีความของคำนิยามของ คำว่า “เหตุสุดวิสัย” ของไทย: ศึกษากรณีประกันภัย โดยการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 ของไทย ให้บัญญัติเพิ่มเติมหลักกฎหมายและผลที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการชำระหนี้ ที่เป็นไปอย่างยากลำบากหรือการชำระหนี้ที่เป็นภาระหนักเกินควร (Hardship) ไว้ให้ชัดเจนในประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ เพื่อที่ว่าหากเกิดข้อพิพาทลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นคู่สัญญาจะสามารถขอเจรจาปรับปรุงข้อสัญญา หรือเลิกสัญญาได้หากการปรับข้อสัญญาไม่เกิดประโยชน์ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่สัญญามากขึ้นและเป็น การแก้ไขปัญหาในการปรับใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำหลัก UNIDROIT Principle มาพิจารณาควบคู่ไปกับการแก้ไขเพิ่มเติมการตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 8 ของไทย

คำสำคัญ : การตีความ, เหตุสุดวิสัย, กฎหมาย, ประกันภัย

Abstract

According to Civil and Commercial Code section 8, the definition of “FORCE MAJEURE” in Thai Law is incomprehensive and not up to date. A case study was conducted on the rule of law abroad, in particular, Common and Civil law systems, including the International Rule of Law in relation to economic crisis and performance difficulties (Hardship), as a means to discover what rules can applied in constructing a new definition of “FORCE MAJEURE” for Thai Law. The case

¹ อาจารย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

study revealed that the current Civil and Commercial Code in Thai Law cannot be applied in the instance of economic crisis and performance difficulties (Hardship). Therefore, in the event of performance difficulties and inability to pay one's debt as a consequence of essences of contract changes after the parties have signed the contract, it becomes an inevitable burden to either party and results in nonequivalence between parties. Thus, the party who bears the burden is liable to performance according to the original conditions of the contract as Civil and Commercial Code Section 8 of Thai Law does not clearly prescribe for such a possibility in its understanding of "FORCE MAJEURE" and hence the party has no right to either adjust the terms of contract or rescind the contract. Therefore, the researcher suggested that a redefinition of "FORCE MAJEURE" for Thai Law and Civil and Commercial Code section 8 should take into account and clearly define the situation of economic crisis and performance difficulties (Hardship) so that dispute in future happens, parties can adjust the terms of a contract or rescind it, ensuring fairness to both parties. By conjunctly employing the UNIDROIT Principle in constructing a new definition of "FORCE MAJEURE" in Civil and Commercial Code section 8 of Thai Law, this will result in greater efficiency in Thai Law.

Keywords : Interpretation, Force Majeure, Law, Insurance

บทนำ

ปัญหาการตีความหมายของคำว่า "เหตุสุดวิสัย" ที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า "ป.พ.พ.") ซึ่งมีความแตกต่างกันร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมาตรา 28 วางหลักไว้ว่า "คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบต่อการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามกำหนด หากพิสูจน์ได้ว่าการที่ไม่สามารถปฏิบัติตามชำระหนี้ตามกำหนดเวลานั้นเป็นผลมาจากอุปสรรคที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน ทั้งในขณะที่ทำสัญญาก็ไม่มีเหตุอันสมควรที่จะคาดหวังให้คู่สัญญาฝ่ายนั้นจะต้องคำนึงถึงอุปสรรคดังกล่าวหรือจะต้องหลีกเลี่ยงหรือต้องขจัดปกป้องอุปสรรคหรือผลของอุปสรรคนั้นในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดได้มอบหมายให้บุคคลภายนอกปฏิบัติตามชำระหนี้แทนไม่ว่า

ทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน แต่บุคคลภายนอกมิได้ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามที่ได้รับมอบหมาย คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะพ้นความรับผิดชอบต่อการไม่ชำระหนี้และจะได้รับ การยกเว้นความรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง หากพิสูจน์ได้ว่าผู้มอบหมายและผู้ได้รับมอบหมายมิได้ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามกำหนดระยะเวลาข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามวรรคหนึ่งและวรรคสองมีผลบังคับอยู่เพียงชั่วระยะเวลาที่อุปสรรคที่อยู่นอกเหนือการควบคุมยังคงมีอยู่คู่สัญญาฝ่ายที่ได้ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามกำหนดจะต้องแจ้งเป็นหนังสือไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งให้ทราบถึงความที่ไม่สามารถปฏิบัติตามชำระหนี้ของตนเพราะเหตุแห่งอุปสรรคและผลของอุปสรรคนั้น คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องได้รับหนังสือแจ้งภายในเวลาอันสมควรนับแต่คู่สัญญาฝ่ายที่ไม่ได้ปฏิบัติตามชำระหนี้ได้รู้หรือควรจะรู้ถึงอุปสรรคนั้น มิเช่นนั้นคู่สัญญาฝ่ายที่มีหน้าที่แจ้งจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่

เกิดจาก การที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว ความในมาตรานี้ไม่เป็นการขัดขวางคู่สัญญาฝ่ายที่เสียหายในการที่จะใช้สิทธิประการอื่นที่มีอยู่ตามสัญญาหรือพระราชบัญญัตินี้ได้”

สรุปว่าเพื่อให้ระบบกฎหมายการซื้อขายสินค้าของไทยมีหลายระบบมากจนเกินไป อันอาจทำให้นักกฎหมายต้องสับสนต่อการใช้บังคับ ดังนั้นในแนวใหม่นี้จึงได้จัดทำกฎหมายในรูปแบบการซื้อขายสินค้าทางพาณิชย์ โดยวางหลักเกณฑ์ทั้งการซื้อขายสินค้าในประเทศและระหว่างประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ

1. ถ้าเป็นการซื้อขายทางแพ่ง กฎหมายที่ใช้บังคับเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย
2. ถ้าเป็นการซื้อขายทางพาณิชย์ ไม่ว่าจะ เป็นในประเทศหรือระหว่างประเทศ ก็จะใช้ร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

มาตรา 28 แห่งร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้านระหว่างประเทศนั้นมีต้นแบบมาจาก CISG ซึ่งได้กล่าวถึงเหตุสุดวิสัยใน Article 79 กำหนดว่า

“(1) A party is not liable for a failure to perform any of his obligations if he proves that the failure was due to an impediment beyond his control and that he could not reasonably be expected to have taken the impediment into account at the time of the conclusion of the contract or to have avoided or overcome it or its consequences.

(2) If the party’s failure is due to the failure by a third person whom he has engaged to perform the whole or a

part of the contract, that party is exempt from liability only if:

(a) He is exempt under the preceding paragraph; and

(b) The person whom he has so engaged would be so exempt if the provisions of that paragraph were applied to him.

(3) The exemption provided by this article has effect for the period during which the impediment exists.

(4) The party who fails to perform must give notice to the other party of the impediment and its effect on his ability to perform. If the notice is not received by the other party within a reasonable time after the party who fails to perform knew or ought to have known of the impediment, he is liable for damages resulting from such non-receipt.

(5) Nothing in this article prevents either party from exercising any right other than to claim damages under this Convention.”

หลักเกณฑ์ของเหตุสุดวิสัยตาม Article 79 ของ CISG มีว่าคู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบต่อการที่มีได้ปฏิบัติการชำระหนี้ตามกำหนด หากพิสูจน์ได้ว่าการที่ไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามกำหนดเวลานั้นเป็นผลมาจากอุปสรรค ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน ทั้งในขณะที่ทำสัญญาก็ไม่มีเหตุอันสมควรที่จะคาดหวังให้คู่สัญญาฝ่ายนั้นจะต้องคำนึงถึงอุปสรรคดังกล่าวหรือจะต้องหลีกเลี่ยงหรือต้องบำบัดป้องกันอุปสรรคหรือผลของอุปสรรคนั้น

ดังนั้นการตีความหมายของคำว่าเหตุสุดวิสัยของ Article 79 ของ CISG จึงครอบคลุมถึงกรณีที่เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจทาง การเมืองและกรณีผลของสงครามที่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติ การชำระหนี้ของคู่สัญญา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งหนี้ตามสัญญา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 ได้บัญญัติไว้เพียงว่า “เหตุใดๆ อันเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสพหรือใกล้จะต้องประสพเหตุนั้นจะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในสถานะและภาวะเช่นนั้น” จากการตีความหมายของคำว่าเหตุสุดวิสัยตามคำพิพากษานั้น ปรากฏว่าการตีความหมายนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1) เหตุนั้นต้องเกิดขึ้นโดยมิใช่การกระทำของบุคคลผู้ต้องประสพจะเกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม ลมพายุ ฟ้าผ่า แผ่นดินไหว หรือจากการกระทำของผู้อื่น ก็ได้ทั้งสิ้น เช่น การกระทำของรัฐโดยการที่รัฐออกกฎหมายห้ามการกระทำบางอย่าง

2) บุคคลผู้ต้องประสพหรือใกล้จะต้องประสพไม่อาจป้องกันได้เมื่อใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว เหตุที่ไม่ว่าจะเกิดจากคน ภัยธรรมชาติหรือสิ่งใดก็ตามนั้นถ้าหากจัดการระมัดระวังตามสมควรแล้วเหตุนั้นก็ จะไม่เกิดขึ้นก็จะถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัยไม่ได้

ศาลไทยได้พิจารณาตีความคำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยไว้แคบมากไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ เช่น ทางเศรษฐกิจทางการเมือง กรณีผลของสงครามและกรณี ที่การชำระหนี้เกิดความยากลำบากอย่างมาก (Hardship) ที่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติ การ

ชำระหนี้ของคู่สัญญาเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งหนี้ตามสัญญาได้ เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 9147/2544 “ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 เหตุที่จะถือได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยนั้นจะต้องเป็นเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่ใช่ความผิดของบุคคลนั้นและต้องเป็นเหตุที่ไม่สามารถป้องกันได้ แม้ผู้ประสพเหตุนั้นจะได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วจำเลยประกาศขายโครงการบ้านที่พักอาศัยแก่ประชาชนทั่วไปรวมทั้งโจทก์ไปแล้ว โดยที่ยังไม่เตรียมเงินลงทุนให้พร้อมเสียก่อน ต่อมาเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับเงินลงทุน โดยสถาบันการเงินระงับการให้กู้ยืมเงินอันเป็นผลมาจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้การก่อสร้างหยุดชะงัก ดังนั้นการเกิดปัญหาเงินลงทุนดังกล่าวขึ้นเป็นเพราะความผิดของจำเลยที่ไม่เตรียมป้องกัน ทั้งๆ ที่สามารถป้องกันได้จึงถือไม่ได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยอันจะเป็นเหตุให้จำเลย หลุดพ้นจากความรับผิด”

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในเรื่องของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย”: ศึกษากรณีประกันภัยของประเทศไทยในเชิงเปรียบเทียบกับต่างประเทศเพื่อนำผลของการศึกษามาเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายของประเทศไทยให้มีมาตรฐานเทียบเท่าหลักกฎหมายสากลในเรื่องของการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาที่มาของสภาพปัญหาหลักเกณฑ์ ทฤษฎีและมาตรการทางกฎหมายพาณิชย์ที่เกี่ยวกับคำนิยามคำว่าเหตุสุดวิสัย: ศึกษากรณีประกันภัย ของประเทศไทย

(2) เพื่อศึกษาหลักกฎหมายสากลในเรื่องของการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของคำว่าเหตุสุดวิสัย:
ศึกษารณีกฎกันภัย

(3) เพื่อศึกษาในเชิงเปรียบเทียบหลักเกณฑ์กฎหมายพาณิชย์ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศในเรื่องค่านิยมของคำว่าเหตุสุดวิสัย: ศึกษารณีกฎกันภัย

(4) เพื่อเสนอแนวทางในการพิจารณาหลักเกณฑ์เรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยในเนื้อหาของสาระของกฎหมายการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” จะครอบคลุมถึงวิกฤตการณ์ต่างๆ เช่น ทางเศรษฐกิจ ทางการเมือง กรณีผลของสงครามและกรณีที่เกิดความยากลำบาก (Hardship) ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาการชำระหนี้ของคู่สัญญาโดยเปรียบเทียบหลักเกณฑ์กฎหมายพาณิชย์ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศในเรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” เพื่อเสนอแนวทางในการพิจารณาหลักเกณฑ์ เรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ โดยผลของการศึกษานั้นจะนำมาเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงปัญหาเรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ให้เหมาะสมกับประเทศไทยและให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับหลักกฎหมายสากลในเรื่องของการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์

จากตำรา บทความในวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศรวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต โดยมุ่งศึกษาค่านิยมของคำว่าเหตุสุดวิสัยตามมาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยศึกษาที่มาของสภาพปัญหาหลักเกณฑ์ ทฤษฎีและมาตรการทางกฎหมายพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” และเพื่อศึกษาหลักกฎหมายสากลในเรื่องของการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” โดยนำมาวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบหลักเกณฑ์กฎหมายพาณิชย์ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศในเรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” เพื่อเสนอแนวทางในการพิจารณาหลักเกณฑ์เรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศและนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายเรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ของประเทศไทยให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับหลักกฎหมายสากลในเรื่องของการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

วิธีการเก็บข้อมูล

ใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงเอกสารโดยใช้แนวระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์” โดยนำมาวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบหลักเกณฑ์กฎหมายพาณิชย์ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศในเรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” เพื่อเสนอแนวทางในการพิจารณาหลักเกณฑ์เรื่องค่านิยมของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าระหว่าง

ประเทศและนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายเรื่องคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ของประเทศไทยให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับหลักกฎหมายสากลในเรื่องของการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร

สรุปผลการวิจัย

การซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญมากที่สุดในปัจจุบันนี้ ซึ่งต้องอาศัยการค้าระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นธุรกรรมหลักในการนำเข้าและส่งออกสินค้าของประเทศ โดยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเป็นสัญญาหลักที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในแง่ของสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาและมีสัญญาอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น สัญญาขนส่ง สัญญาประกันภัยและสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการชำระสินค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

เนื่องจากผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าระหว่างประเทศอยู่กันคนละประเทศ มีภาษาวัฒนธรรมสภาพสังคมตลอดจนระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน อีกทั้งสินค้าที่ซื้อขายยังต้องถูกขนส่งจากประเทศของผู้ขายข้ามพรมแดนไปยังประเทศผู้ซื้อ การซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ จึงมีลักษณะแตกต่างจากการซื้อสินค้าภายในประเทศอย่างมากซึ่งตามปกติแล้วคู่สัญญาแต่ละฝ่ายย่อมคาดหวังให้อีกฝ่ายปฏิบัติตามสัญญา แต่ในบางกรณีอาจมีเหตุการณ์มาขัดขวางให้ไม่อาจชำระหนี้ได้หรือทำให้การชำระหนี้เป็นพันวิสัยทั้งนี้ในการซื้อขายระหว่างประเทศย่อมมีความเสี่ยงสูงทั้งในด้านการขนส่งของผู้ขายหรือปัญหาใน

ด้านการชำระราคาของผู้ซื้อ เนื่องจากมีนิติสัมพันธ์และขั้นตอนที่ซับซ้อนกว่าการซื้อขายภายในประเทศ จึงมักเกิดข้อพิพาทขึ้นสู่การพิจารณาของศาล หรืออนุญาโตตุลาการเสมอๆ ว่าคู่กรณีฝ่ายที่ไม่สามารถปฏิบัติตามชำระหนี้ นั้นต้องรับผิดชอบในการที่ไม่ชำระหนี้หรือต้องชดเชยค่าเสียหายใดๆ แก่อีกฝ่ายหรือไม่ในเรื่องของเหตุสุดวิสัยก็เป็นอีกข้อพิพาทหนึ่งที่ไม่มีความหมายมารองรับกับธุรกรรมทางการค้าระหว่างประเทศ เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นและมีการนำคดีขึ้นมาสู่ศาลในทางปฏิบัติศาลไทยก็ยังคงปรับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นทั้งๆ ที่เป็นกฎหมายที่มุ่งใช้กับการซื้อขายภายในประเทศเป็นหลัก จึงไม่เป็นที่ยอมรับของนักลงทุนชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย นอกจากนี้แม้ประเทศไทยจะพยายามออกกฎหมายพาณิชย์ในรูปของพระราชบัญญัติต่างๆ มารองรับการเปลี่ยนแปลงของการทำธุรกรรมทางพาณิชย์ทั้งในประเทศและธุรกรรมทางพาณิชย์ระหว่างประเทศแต่กฎหมายเหล่านี้ก็ยังมีหลายประการที่ยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับการธุรกรรมระหว่างพ่อค้ากับพ่อค้าหรือระหว่างพ่อค้ากับผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานการณ์เช่นนี้นับว่าเป็นจุดอ่อนของระบบกฎหมายในเรื่องเหตุสุดวิสัยของไทย ซึ่งส่งผลให้การกำหนดเงื่อนไขและข้อตกลงทางการค้าในสัญญาการค้าระหว่างประเทศระหว่างคู่สัญญาต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายต่างประเทศและใช้อนุญาโตตุลาการของต่างประเทศทำให้พ่อค้าชาวไทยเสียเปรียบเป็นอย่างมาก เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 8 กับหลักกฎหมายสากลเกี่ยวกับเรื่องของคำนิยามของคำ

ว่าเหตุสุดวิสัยกรณีประกันภัย จะเห็นได้ว่า มาตรา 8 ของไทยจะมีค่านิยมที่แคบมาก ซึ่งขัดกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับพ่อค้าและผู้เกี่ยวข้อง เนื่องจากกรณีที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองและสงครามของประเทศก็จะส่งผลกระทบต่อประกอบการกิจการของคู่กรณี ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญาโดยไม่ใช้ความผิดพลาดหรือความบกพร่องของฝ่ายใด หากมีการนำเสนอคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศต่อศาลไทยก็ต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดคดี ซึ่งก็ไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับคู่สัญญาชาวต่างชาติได้ว่ากฎหมายไทยจะสอดคล้องรองรับกับประเพณีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ

ส่วนอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (CISG) Article 79 นั้นจะเห็นได้ว่าเหตุสุดวิสัยให้รวมถึงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจทางการเมืองและสงครามไว้ด้วย ซึ่งเป็นการให้ค่านิยมที่กว้างมากเปิดช่องผ่อนปรนให้ลูกหนี้บ้างตามที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้และเพื่อประโยชน์แก่บรรดาเจ้าหนี้ที่จะมีโอกาสได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้มากกว่ากรณีที่จะพากันปิดบังชำระหนี้จากลูกหนี้เต็มตามสิทธิ จนทำให้ลูกหนี้ต้องล้มละลายหรือเลิกกิจการไป อีกทั้ง CISG ยังมีข้อเสีย คือ

1) ครอบคลุมเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยการก่อให้เกิดสัญญา (Formation of Contract) และสิทธิหน้าที่ของผู้ขายและผู้ซื้อที่เกิดจากสัญญาซื้อขาย (Right and Obligations of the Parties) โดยจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสมบูรณ์ของสัญญาซื้อขายหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง

ของข้อสัญญาซื้อขายหรือการนำมาใช้และผลกระทบของสัญญาซื้อขายที่อาจจะมีต่อเรื่องกรรมสิทธิ์ในสินค้าที่ซื้อขายกัน เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยชัดแจ้งใน CISG

2) CISG ไม่ใช้กับความรับผิดชอบของผู้ขายสำหรับกรณีที่เกิดการเสียชีวิตหรือบาดเจ็บของบุคคลอันมีสาเหตุมาจากสินค้าที่ทำการซื้อขาย อีกทั้งการบังคับใช้ CISG ให้นำไปใช้เฉพาะกับการซื้อขายระหว่างประเทศโดยไม่นำไปใช้กับผู้บริโภค

3) CISG มีวัตถุประสงค์คือ เป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศในระหว่างประเทศภาคี อีกทั้งยังเปิดช่องให้คู่สัญญามีเสรีภาพในการทำสัญญา โดยจะยกเว้นไม่นำบทบัญญัติ CISG มาใช้บางส่วนหรือไม่ใช้ทั้งหมดเลยก็ได้

4) CISG จะไม่ใช้บังคับกับการซื้อขายดังต่อไปนี้ คือสินค้าที่ซื้อไปเพื่อใช้ส่วนตัวหรือใช้ในครัวเรือนของผู้ซื้อ เว้นแต่ก่อนหรือขณะทำสัญญาซื้อขาย ผู้ขายไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรจะรู้ว่าผู้ซื้อต้องการซื้อสินค้าไปเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว, การขายทอดตลาด, การบังคับคดีหรือการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย, หุ่น หุ่นกึ่ง ตราสารการลงทุนตราสารทางการเงินที่เปลี่ยนมือได้หรือเงินตรา, เรือ เรือเดินทะเล เรือโอเวอร์คราฟท์ (Overcraft) หรืออากาศยาน, กระแสไฟฟ้า

5) ใน Article 79 ของ CISG กำหนดให้คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายจากการที่ตนไม่สามารถปฏิบัติตามชำระหนี้ตามสัญญาอันเนื่องมาจากอุปสรรคที่อยู่เหนือการควบคุมและไม่อาจคาดเห็นได้โดยที่ Article 79 บัญญัติไว้ เช่น Impediment จึงเกิดปัญหาในการตีความว่าอุปสรรคนี้รวมถึงกรณีการชำระหนี้เป็นไปด้วยความยากลำบากหรือเกิดภาวะอย่างมาก

(Hardship) หรือไม่จากการศึกษาพบว่า Article 79 ไม่รวมกรณีการชำระหนี้เป็นไปด้วยความยากลำบากหรือเกิดภาวะอย่างมาก (Hardship) ดังนั้นเหตุยกเว้นความรับผิดชอบตาม Article 79 จึงไม่คุ้มครองคู่สัญญาจากกรณีที่การชำระหนี้เกิดความยากลำบากอย่างมาก (Hardship)

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ คู่สัญญามักจะกำหนดข้อตกลงไว้ในสัญญาที่เรียกว่า Force Majeure Clause โดยกำหนดให้เมื่อมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นตามที่ตกลงกันทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามภาระหนี้ได้ผลของสัญญาจะเป็นไปตามที่ตกลงกัน คู่สัญญาอาจกำหนดให้ต้องมีการบอกกล่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทราบกำหนดผลของสัญญา เช่น ให้ขยายกำหนดเวลาการชำระหนี้ออกไปหรือให้สัญญาสิ้นสุดลงก็ได้ ดังนั้นกรณีที่ CISG ใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายนั้น คู่สัญญาควรกำหนด Force Majeure Clause ไว้ให้ชัดเจนครอบคลุมถึงเหตุการณ์ใดบ้างและกำหนดสิทธิหน้าที่ต่อกันให้ชัดเจนเพื่ออุดช่องโหว่ของ CISG ที่ไม่คุ้มครองคู่สัญญาในกรณีที่การชำระหนี้เกิดภาวะหรือความยากลำบากอย่างมาก (Hardship) INCOTERMS จะกำหนดหน้าที่ของผู้ซื้อและผู้ขายในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศโดยละเอียด แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นทั้งหมด เช่น เรื่องการเกิดของสัญญาและผลของการเลิกสัญญา ความผิดกรณีที่ผู้ซื้อหรือผู้ขายผิดสัญญาหรือสิทธิของคู่สัญญากรณีที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญา การผ่านความเสี่ยงแห่งภัยพิบัติกรณีซื้อขายสินค้าระหว่างการขนส่งและข้อยกเว้นหน้าที่ตามสัญญากรณีเกิดเหตุสุดวิสัย เป็นต้น

ข้อพิพาทเกี่ยวกับประเด็นที่ INCOTERMS ไม่ได้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวจึงต้องตกอยู่

ภายใต้บังคับของกฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญา ซึ่งอาจได้แก่กฎหมายภายใน หรือกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น เมื่อเกิดข้อพิพาทตามสัญญาในเรื่องของการตีความของคำว่าเหตุสุดวิสัยก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองจาก INCOTERMS อีกทั้ง INCOTERMS ยังไม่มีบทบัญญัติใดที่ให้ความหมายของคำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยให้หมายความรวมถึงวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองและสงครามไว้ด้วย จากการศึกษา UNIDROIT Principle of International Commercial Contract 2004 ไม่ได้มีลักษณะเป็นข้อสัญญาหรือสัญญามาตรฐานแต่มีลักษณะที่ครอบคลุมกฎหมายสัญญาในทุกเรื่อง โดยไม่จำกัดถึงธุรกรรมใดธุรกรรมหนึ่งโดยเฉพาะ และมีได้อยู่ในรูปแบบของอนุสัญญาระหว่างประเทศแต่เป็นเครื่องมือระหว่างประเทศที่มีได้มีผลบังคับผูกพันรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สามารถนำมาปรับใช้ได้ ในทางปฏิบัติโดยอาศัยเหตุผลสำคัญว่า “หลักดังกล่าวมีคุณค่าควรแก่การยึดถือและปฏิบัติตาม”

ดังนั้น UNIDROIT Principle จึงเป็นหลักทั่วไปที่นำมาใช้กับสัญญาทางพาณิชย์ระหว่างประเทศโดยไม่ได้เน้นเรื่องการซื้อขายอย่างเดียว แต่รวมถึงสัญญาอื่นๆ ทางพาณิชย์ด้วย อีกทั้ง UNIDROIT Principle ได้กำหนดคำนิยามและผลของกรณี Hardship ไว้ซึ่งเหมาะสมกว่า CISG กล่าวคือเมื่อมีเหตุการณ์ทำให้การชำระหนี้ตามสัญญาต้องมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นหรือมูลค่าที่ได้รับชำระหนี้ลดลงถ้าเป็นกรณีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพพื้นฐานของสัญญาแล้วคู่สัญญาสามารถร้องขอให้มีการเจรจาใหม่ได้ ถ้าการเจรจาไม่ได้ผลศาลหรืออนุญาโตตุลาการสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนสัญญาให้สอดคล้อง กับพฤติการณ์

ที่ทำให้การชำระหนี้เกิดความยากลำบากอย่างมากหรือยกเลิกสัญญาได้ ซึ่ง CISG ไม่อนุญาตให้ศาลหรืออนุญาโตตุลาการทำเช่นนั้นได้มีนักกฎหมายบางท่านมองว่าเหตุสุดวิสัยที่เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจทางการเมืองและสงครามของประเทศรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่ทำให้การชำระหนี้เกิดความยากลำบากอย่างมากนั้นไม่จำเป็นจะต้องมีการแก้ไขขยายคำนิยามให้กว้างขึ้น เนื่องจากคู่สัญญาสามารถที่จะกำหนดไว้ในสัญญาได้ว่าจะยกเว้นเหตุสุดวิสัยโดยระบุไว้ในสัญญาได้ ซึ่งในสภาวะการณ์ในปัจจุบันผู้วิจัยคิดว่าคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจะพยายามเจรจาต่อรองที่จะให้กฎหมายภายในประเทศของตนมีผลบังคับใช้ในสัญญา ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าคู่สัญญาฝ่ายใดจะมีอำนาจต่อรองมากกว่ากันและเป็นไปได้ว่ากฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าของประเทศหนึ่งมักจะแตกต่างจากอีกประเทศหนึ่ง จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายที่อยู่ต่างรัฐกัน ซึ่งเป็นปัญหาประการหนึ่งและในกรณีที่ว่าคู่สัญญาไม่ได้ตกลงโดย

ชัดแจ้งไว้ในสัญญาว่าจะเลือกกฎหมายใดมาบังคับใช้ก็เป็นปัญหาอีกประการหนึ่งในการเลือกใช้กฎหมายที่บังคับต่อสัญญาซึ่งอาจแก้ไขได้โดยการใช้กฎหมายขัดกันของศาลในประเทศที่คู่สัญญานำเสนอข้อพิพาท อย่างไรก็ตามปัญหาที่อาจเกิดตามมาคือ กฎหมายขัดกันของแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกันไปตามระบบกฎหมายและยังมีความไม่ทันสมัยไม่สอดคล้องกับวิธปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุสุดวิสัยที่เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ทางการเมืองและสงครามของประเทศรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าทำให้การชำระหนี้เกิดความยากลำบากอย่างมากนั้น ถ้าไม่มีการขยายคำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยให้กว้างขึ้น ก็จะไม่เป็นธรรมแก่คู่สัญญาในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปและไม่สอดคล้องกับวิธปฏิบัติทางการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กุศล บุญเย็น. (2540). **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้**. กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณการ.
- จีต เศรษฐบุตร. (2546). **หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและหนี้**. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.
- จุมพล นันทศิริพล. (2546). “ประมวลว่าด้วยข้อบังคับและหลักปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ (The ‘Codification’ of International Rules and Practices-The UNIDROIT Preambles International Commercial Contract) : มุมมองของอนุญาโตตุลาการ. “**บทบัณฑิตย**. เล่มที่ 59 ตอน 2.
- บัญญัติ สุชีวะ. (2503). “การทำสัญญาในอังกฤษ”. **ตุลพาท**. 7 (2) : กุมภาพันธุ์.
- บุญช่วย วณิกกุล, พระยาเทพวิฑูรพหุลศรุตบดี. (2503). **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1-2. มาตรา 1 - 240**.

- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2542). **นิติปรัชญาภาคสอง: บทนำทางประวัติศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : มิตรนราการพิมพ์.
- ปิยกุล บุญเพิ่ม. (2524). **ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พินัย ณ นคร. (2545). “หลักกฎหมายอังกฤษเกี่ยวกับเหตุที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้อีกต่อไปผลกระทบจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ”. **วารสารนิติศาสตร์**. ปีที่ 32 ฉบับที่ 1.
- รังสรรค์ แสงสุข. (2520). **คู่มือละเมิด จัดการงานนอกสั่งและลาภมิควรได้**. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศันนัทภรณ์ โสทธิพันธ์. (2551). **คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา**. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สรารุช ปิตยาศักดิ์. (2545). **กฎหมายธุรกรรมระหว่างประเทศและกฎหมายธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์**. **วารสารกฎหมายสุโขทัยธรรมาธิราช**. ปีที่ 14 ฉบับที่ 2.
- สุทธิพล ทวีชัยการ. (2545). **บทวิเคราะห์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง INCOTERMS และกฎหมายซื้อขายระหว่างประเทศ**. ในคู่มือการศึกษาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ.
- สุนทร มณีสวัสดิ์. (2553). **หนังสือเอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โสภณ รัตนากร. (2545). **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้บทเบ็ดเสร็จทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.
- เสนีย์ ปราโมทย์, ม.ร.ว. (2527). **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- Ewan Mc Kendrick. (1995). **Force Majeure and Frustration–Their Relationship and A Comparative Assessment in Force Majeure and Frustration of Contract**. London/New York/Hamburg/Hong Kong : Lloyds of London Press Ltd.
- Honnold, John O. (1989). **Documentary History of the Uniform Law for International Sales**. Deventer : Kluwer Law and Taxation Publishers.
- Jumpita Ruangvichathorn. (1999). **Breach of Contract in International Sale of Goods : An Evaluation of the 1980 Vienna Sales Convention and the 1994 UNIDROIT Principles as Compared with English Law and the (US) Uniform Commercial Code**. Ph. D Thesis, University of Exeter, England, Chapter 3 และ Chapter 4).
- Konrad Zweigert and Hein Kotz. (1998). **An Introduction to Comparative law**. (Oxford : Clarendon Press).
- Schlechtrim, Peter. (1998). **Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods**. 2nd edition, Oxford : Clarendon Press.

ข้อควรระวังผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์การภาครัฐระดับท้องถิ่น Pre-caution to Conflict of Interest in the Local Government organizations

รัตนา เถลิงพล¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอเนื้อหาที่เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรภายในหน่วยงาน ในเรื่องข้อควรระวังของการปฏิบัติงานที่มีแนวโน้มต่อการก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยมีข้อสันนิษฐานว่า ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ พนักงานหน่วยงานภาครัฐมีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนได้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว เจตนาหรือไม่เจตนา ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยพื้นฐานจากรูปแบบวัฒนธรรมไทย และระบบอุปถัมภ์ที่มีในลักษณะบุญคุณต่างตอบแทน ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงควรเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงานหน่วยงานภาครัฐ ถึงข้อควรระวังในการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจถูกมองในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการตรวจสอบถ่วงดุล โดยการปรับปรุง หรือจัดทำคู่มือปฏิบัติงานการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมไทย โดยพิจารณาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมและระบบอุปถัมภ์

คำสำคัญ : ผลประโยชน์ทับซ้อน, ระดับท้องถิ่น, ข้อควรระวัง, รัฐบาล

Abstract

This article is to present a guideline for officials to conduct operation with pre-cautions of behaviors that could result in becoming conflict of interests by assuming that government managements, agents and employees could be able to have conflict of interests no matter knowing, not knowing, intended or not intended. This is because of the basic factor of Thai culture and Patronage System that promote reciprocal relationships. To solve this problem, it is recommended to educate and create understanding among government managements, agents and employees to be cautious of their activities that could be observed as a conflict to their responsibility as well as to acknowledge the public to enable them to monitor the officials. To do so, it is advised to improve or create a conflict of interests prevention manual that is in line with reality of Thai society by taking into account the Thai culture base and Patronage System

Keywords : Conflict of Interest, Local Government, Pre-caution, Government

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทนำ

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศทั่วโลก ทั้งกลุ่มประเทศพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนา และประเทศด้อยพัฒนา โดยพบว่าประเทศด้อยพัฒนามีความรุนแรงของปัญหาในระดับมาก ทั้งนี้ มีดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี 2558 (Corruption Perception Index: CPI, 2015) ระบุว่าประเทศไทยได้คะแนน CPI 38 คะแนน (คะแนนเต็ม 100 คะแนน) อยู่ในอันดับที่ 76 จาก 168 ประเทศทั่วโลก หรือเป็นอันดับที่ 3 ในกลุ่มประเทศอาเซียน (มูลนิธิองค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย, 2558) ซึ่งให้เห็นว่าประเทศไทยมีปัญหาการคอร์รัปชันที่ยังคงมีความรุนแรงมาอย่างต่อเนื่อง เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหารหลายครั้ง ซึ่งครั้งล่าสุดเกิดขึ้น เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่ โดยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงให้ความสำคัญเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติ ดังคำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในนโยบายข้อ 10 (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2557: 17) มีประเด็นสำคัญพอสรุปได้คือ เพื่อส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์การภาครัฐ ทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น

ดังนั้น ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงานภาครัฐทุกระดับโดย คสช. ได้กำหนดนโยบายด้านการปฏิรูประบบราชการ

เพื่อต่อต้านการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อนในทุกหน่วยงาน อาทิ 1. สร้างเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีบนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน 2. วางระบบการบริหารงานแบบบูรณาการ 3. พัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย มีโครงสร้างทันสมัย กะทัดรัด เรียบง่าย คล่องตัว 4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด 5. ยกระดับความโปร่งใสบนพื้นฐานของระเบียบ กฎหมาย และยึดหลักธรรมาภิบาล 6. สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการให้บริการประชาชนฯ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้เสนอมาตรการเพื่อการปฏิรูประบบราชการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแก่ทุกส่วนราชการ ด้วยการเสริมสร้างคุณธรรมและความโปร่งใสในเชิงปฏิบัติ เป็นเครื่องมือป้องกันปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และผลประโยชน์ทับซ้อน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาต้นเหตุ การปฏิวัติหรือรัฐประหารแต่ละครั้ง เกิดจากสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันที่มีความรุนแรงสร้างความเดือดร้อน ความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชน สืบเนื่องจากคณะรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งก่อนถูกรัฐประหารไปนั้น มีการสร้างระบบให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ เพื่อส่งเสริมและเอื้อประโยชน์แก่ตนเอง เครือญาติ และบุคคลใกล้ชิดได้รับสัมปทาน โครงการขนาดใหญ่ของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

หากพิจารณาผลประโยชน์ทับซ้อนเฉพาะในส่วนท้องถิ่นเป็นพฤติกรรมที่มาจาก การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interest

ซึ่งผลประโยชน์ทับซ้อนมีทั้งทางตรงและทางอ้อม มีทั้งกระทำด้วยความตั้งใจ และอาจโดยไม่ตั้งใจต่อพฤติกรรมที่แสดงถึงผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองท้องถิ่น เข้าใจว่า การที่ตนเป็นผู้แทนประชาชน ย่อมมีสิทธิปฏิบัติและไม่ปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ เพราะได้รับมอบอำนาจจากประชาชนโดยตรง จึงใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งตามอำเภอใจ เกิดพฤติกรรมการเมืองในการแสวงหาหรือรับผลประโยชน์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นจากความพยายามพัฒนาระบบการเมืองท้องถิ่น เช่น การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น การมอบอำนาจให้ผู้บริหารองค์การส่วนท้องถิ่น และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นอย่างแท้จริง จึงทำให้ระบบการเมืองที่เคยถูกควบคุมด้วยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ จากส่วนกลางถูกถ่ายโอนให้แก่ส่วนท้องถิ่น ทำให้วิถีการเมืองท้องถิ่นเป็นยุคแห่งการถ่ายโอนอำนาจการปกครอง ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่บริหารตามกฎหมาย ลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ จากเดิมที่นักการเมือง กับนักธุรกิจเป็นบุคคลคนละกลุ่มกัน มีการพึ่งพาอาศัยและต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน เปลี่ยนมาเป็นนักธุรกิจผันตัวเองมาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อเข้ามากำหนดนโยบายและออกกฎเกณฑ์ต่างๆ ได้เอง

จากอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานท้องถิ่นที่ได้จากบทบัญญัติตามกฎหมายแล้ว ยังมีการพึ่งพิงนักการเมือง เพื่อให้ความช่วยเหลือสนับสนุนธุรกิจของตน ดังที่ปิยพจน์ สามีติยากร (2551: 17-20) อธิบายไว้ว่าระบบอุปถัมภ์นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน โดยทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ยอมรับในโครงสร้างอำนาจเป็นลักษณะเด่นของทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และ

ผู้รับอุปถัมภ์ที่เป็นกลไกของความสัมพันธ์ (Instrumental Relationship) ในลักษณะที่บุคคลหนึ่งมีสถานภาพสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งผู้อุปถัมภ์ใช้อิทธิพลและทรัพยากรของตน ช่วยปกป้องคุ้มครองหรือให้ผลประโยชน์ หรือทั้งสองอย่างแก่บุคคลที่มีสถานภาพเป็นผู้รับอุปถัมภ์ ซึ่งต้องตอบแทนโดยให้ความช่วยเหลือสนับสนุน รวมทั้งการให้บริการผู้อุปถัมภ์ ในลักษณะการตอบแทนซึ่งกันและกัน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนมีที่มาหลายปัจจัย ทั้งระบบการเมือง ระบบอุปถัมภ์ ฯลฯ แม้ว่ารัฐบาลพยายามบัญญัติกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับซ้อนหลายฉบับหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายมาตราก็ตาม รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ เป็นเรื่องสำคัญ (ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต, 2559: 10) ในแง่การใช้งบประมาณหรือทรัพย์สินทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว การจัดซื้อจัดจ้าง การทำสัญญาว่าจ้าง การให้สัมปทานแก่กลุ่มธุรกิจที่เป็นคนรู้จัก คู่คนเคย เป็นเครือข่ายคนสนิท ผู้รับอุปถัมภ์ ฯลฯ เป็นข้อควรระวังที่ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญ

บทความนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่ามีข้อควรระวังสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทุกตำแหน่งในหน่วยงานภาครัฐ ที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว กับผลประโยชน์ส่วนรวม อันเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมหรือการแสดงออก เอื้อต่อผลประโยชน์ทับซ้อนให้บุคลากรสามารถแยกแยะออกจากกันได้ ในขณะที่เดียวกันประชาชนผู้เป็นเจ้าของสิทธิแห่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นตนก็

ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบพฤติกรรมนักการเมืองท้องถิ่นได้ อีกทั้งบทความนี้ได้รวบรวมข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาแสดงไว้เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงานของหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ความหมายผลประโยชน์ทับซ้อน ที่ต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนก่อนคือ ผลประโยชน์ทับซ้อนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Conflict of Interest” ตรงกับภาษาไทยว่า “ผลประโยชน์ขัดกัน” กล่าวคือความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น การที่บุคลากรคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่และได้รับผลประโยชน์จากหน่วยงานที่ตนสังกัด แต่ใช้เวลาว่างออกไปหาผลประโยชน์จากภายนอกซึ่งขัดกับงานในหน้าที่ของตน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (2552 : 2) ให้ความหมายผลประโยชน์ทับซ้อนไว้ว่า สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคลมีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้องจนส่งผลกระทบต่อความตั้งใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว เจตนาหรือไม่เจตนา ก็ตาม หรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกระทั่งไม่เป็นสิ่งผิดแต่อย่างใด พฤติกรรมเหล่านี้เป็นการกระทำความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (หรือส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี (2558 : ออนไลน์) ให้ความหมายผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันของผลประโยชน์ (conflict of interest) สถานการณ์ที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งอันเป็นที่ไว้วางใจ เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ทางวิชาชีพ (professional interests) ทำให้ยากต่อการตัดสินใจและปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากความลำเอียง

สรุปความหมายผลประโยชน์ทับซ้อนได้ว่า หมายถึง การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม โดยบุคคลที่มีอำนาจหรือหน้าที่รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับใช้อำนาจหน้าที่นั้นเพื่อแสวงหาหรือรับผลประโยชน์เป็นของตน

จากความหมายเห็นได้ว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน มีปัจจัยหลักที่ทำให้ขัดกัน 2 ปัจจัยหลักคือ

1. ผลประโยชน์ส่วนตน (private interest) หมายถึง สิ่งใดๆ ที่มีผลต่อบุคคลทั้งทางบวกหรือลบ และไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านการงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่ แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย เช่น พรรคพวก ญาติมิตร รวมถึงคู่แข่งหรือฝ่ายตรงข้ามด้วย เมื่อบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่กระทำให้คนเหล่านี้ได้หรือเสียประโยชน์ก็ถือว่าผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ เกี่ยวกับเงิน (pecuniary) และไม่เกี่ยวกับเงิน (non-pecuniary)

- 1.1 ผลประโยชน์ส่วนตนเกี่ยวกับเงิน มิได้หมายถึงเฉพาะเงินทองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเพิ่มพูนประโยชน์หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว เช่น หุ้น สัมปทานที่ดิน ตำแหน่งงาน รวมทั้งการได้มาซึ่งผลประโยชน์

ที่ไม่ใช่ตัวเงิน ได้แก่ ส่วนลด ของขวัญ หรือของที่แสดงน้ำใจไมตรี ฯลฯ

1.2 ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงินเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว หรือกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม เช่น สถาบันการศึกษา สมาคม ลัทธิ แนวคิด ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดความลำเอียง อคติ รวมถึงความเชื่อ และความคิดเห็นส่วนตัวด้วย

2. ผลประโยชน์สาธารณะ หมายถึง ประโยชน์โดยรวมของชุมชน ไม่ใช่ผลประโยชน์ของบุคคล ไม่ใช่ผลประโยชน์กลุ่มบุคคล ผลประโยชน์สาธารณะที่เป็นอำนาจหน้าที่ของบุคลากรภาครัฐ ที่จำเป็นต้องพิจารณาและให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นได้แก่

2.1 ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

2.2 ปฏิบัติงานในหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม

2.3 ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมี หรืออาจมี และจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์สาธารณะมีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

2.5 หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่อันมีผลประโยชน์ทับซ้อนแฝงอยู่

2.6 หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่อาจทำให้สังคมเห็นว่าได้ผลประโยชน์จากข้อมูลภายใน

2.7 หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่ หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน

2.8 ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ อย่างไม่เหมาะสมจากการปฏิบัติหน้าที่

2.9 ไม่ใช่ประโยชน์ในตำแหน่งหรือข้อมูลภายใน ขณะอยู่ในตำแหน่ง/ไปหาตำแหน่งใหม่

จากผลประโยชน์ส่วนตัว โดยขัดกับผลประโยชน์ส่วนรวม กลายเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน มีลักษณะที่สามารถเห็นได้ชัดเจน 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการต่อหน่วยงาน หรือส่วนรวมแต่การปฏิบัติหน้าที่มุ่งให้ผลประโยชน์แก่ตน ครอบครัว และเพื่อนฝูง

2. ผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นได้ทั้งหน่วยงานภาครัฐองค์การธุรกิจ สถาบันการศึกษา องค์การ NGO รวมทั้งองค์การวิชาชีพต่างๆ ทั้งในระดับนโยบายระหว่างกระบวนการปฏิบัติ โดยเฉพาะระดับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ผลประโยชน์ทับซ้อนมิได้จำกัดเฉพาะผลประโยชน์ส่วนตัว แต่รวมถึงการมိอคติ และการตัดสินใจหรือดำเนินการอันมุ่งให้ผลประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น การที่บุคคลปฏิบัติอยู่ในหน่วยงานภาครัฐ และมีตำแหน่งในหน่วยงานหนึ่งเพื่อรับผลประโยชน์ของอีกหน่วยงานหนึ่ง ก่อให้เกิดการสร้างบทบาทที่ขัดกัน

4. การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย (Policy Corruption) รูปแบบหนึ่งของผลประโยชน์ทับซ้อน เนื่องจากต่างเป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่สำหรับมุ่งตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคพวก

ความหมายระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อนและการคอร์รัปชัน (Conflict of Interests กับ Corruption) มีข้อสังเกตได้ดังนี้

- ผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นรูปแบบหนึ่งของคอร์รัปชัน โดยอย่างหลังมีระดับ ขนาด และขอบเขตที่รุนแรงกว่า

- ผลประโยชน์ทับซ้อน จึงเป็นลักษณะที่อาจนำไปสู่คอร์รัปชันที่รุนแรงขึ้น

- ผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการ เชื่อมโยงกับกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และส่วนที่ไม่เป็นทางการเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ขยายไปถึงเรื่องครอบครัว ต้องพิจารณาความสัมพันธ์ เช่น คู่สมรส คนในเครือญาติ และพวกพ้อง เพื่อนฝูง

Arnold J. Heidenheimer (1989) แสดงทัศนะไว้ในหนังสือ Political Corruption ว่า การคอร์รัปชันแบ่งระดับได้ 3 ประเภท ได้แก่ (1) คอร์รัปชันสีขาว หมายถึง พฤติกรรมประเภทที่ประชาชนและผู้ผู้นำในสังคมยอมรับหรือยอมรับ โดยเห็นว่าไม่มีความผิด ไม่ต้องรับโทษ (2) คอร์รัปชันสีเทา หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ผู้นำเห็นว่าเป็นความผิด แต่ประชาชนทั่วไปไม่แน่ใจว่าเป็นความผิด และ (3) คอร์รัปชันสีดำ หมายถึง พฤติกรรมที่หุ้ผู้ผู้นำและประชาชนทั่วไป เห็นว่ามีความผิดชัดเจนสมควรได้รับโทษตามกฎหมาย

สรุปพอสังเขปได้ว่า ประเภทผลประโยชน์ทับซ้อน แตกต่างจากการคอร์รัปชัน โดยพิจารณาจากระดับ ขนาด ขอบเขต คือ ผลประโยชน์ทับซ้อนอาจมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเงินหลักร้อยบาท จนถึงนับล้านบาทขึ้นไป หรือบางกรณีที่มีความเสียหายมิได้ปรากฏในรูปตัวเงินโดยตรงแต่รวมถึงผลประโยชน์ที่เป็นวัตถุด้วย และผลประโยชน์ที่ตกแก่ครอบครัว เครือญาติ และพวกพ้องด้วย

กรณีตัวอย่างผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น

1. การใช้ตำแหน่งที่เป็นทางการไปเอื้อประโยชน์ทางธุรกิจส่วนตัวโดยตรง

2. ใช้อำนาจหน้าที่ไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย เพื่อให้ได้สิทธิพิเศษบางประการ

3. การอาศัยตำแหน่งเพื่อรับผลประโยชน์โดยตรง

4. การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นสิ่งตอบแทน

5. การนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว

6. การนำข้อมูลซึ่งเป็นความลับของทางราชการไปสร้างหรือแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว

7. การทำงานแห่งหนึ่งที่ขัดกับการทำงานแห่งเดิม

8. มีผลประโยชน์ทับซ้อนจากการเปลี่ยนสถานที่ทำงาน

9. การปิดบังความผิด

10. การนำทรัพย์สินราชการไปครอบครอง หรือเก็บเกี่ยวผลประโยชน์

11. รับเงินหรือสิ่งของในนามหน่วยงานราชการ แต่นำไปเป็นของตนเองโดยไม่แสดงข้อมูล

กล่าวคือ เป็นการหาประโยชน์ให้ตนเอง รับประโยชน์จากการอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ การใช้อิทธิพลจากบทบาทได้อย่างเป็นทางการไปเรียกผลตอบแทน

ข้อสังเกตการรับประโยชน์ที่มีการปฏิบัติมาจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ และไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นความผิด ซึ่งการรับประโยชน์ดังต่อไปนี้ อยู่ในรูปแบบผลประโยชน์ทับซ้อนได้แก่

1. การรับของขวัญจากองค์การภาคเอกชน หรือนิติบุคคลต่างๆ

2. การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์เพื่อให้เข้ากับลักษณะขององค์การภาคเอกชนคู่สัญญา

3. องค์การภาคเอกชน สนับสนุนค่าเดินทางไปดูลานนอกสถานที่หรือต่างประเทศ

4. หน่วยงานภาครัฐ รัฐบาล รับเงินบริจาคจากองค์การภาคเอกชน ที่เป็นผู้รับบริการของหน่วยงาน

5. การรับของแถม ของรางวัล หรือผลประโยชน์อื่นใดจากการเปิดประมูลเพื่อจัดซื้อจัดจ้าง

6. การที่คณะกรรมการกู้เงินจากสถาบันการเงินในการกำกับดูแล

7. การที่คณะกรรมการฝากญาติ หรือคนคุ้นเคยเข้าทำงานในรัฐวิสาหกิจที่ตนกำกับดูแล

8. การใช้ทรัพยากรบุคคล ทรัพย์สิน เครื่องมือ อุปกรณ์ของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือใช้เพื่อสร้างคะแนนนิยม

กิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนชัดเจนแต่มีความเสี่ยงพัฒนาเป็นการคอร์รัปชันได้แก่

1. การออกไปรับงานนอกหรือทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการหรืองานโดยรวมของหน่วยงาน

2. การรับงานภายนอกมาทำในหน่วยงาน จนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ

3. การรับผลประโยชน์หรือการเรียกสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่หรือความรับผิดชอบ

4. การให้บุคลากรของหน่วยงานไปปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

5. การนำทรัพย์สินราชการไปใช้ในกิจกรรมส่วนตัว โดยเบิกค่าน้ำมันและค่าเบี้ยเลี้ยงคนขับ

6. การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม

7. การใช้ตำแหน่ง หรืออำนาจหน้าที่ให้ลูกหลานเข้าสู่สถานศึกษา หน่วยงาน โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทดสอบ

8. การใช้ช่องว่างทางกฎหมายที่ระบุอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งนั้นไปหาผลประโยชน์

9. การไม่รายงานการรับประโยชน์รายได้ต่างๆ ของหน่วยงาน แล้วนำมาเป็นของตน

10. พฤติกรรมที่รวมถึงการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

แม้ว่าคณะรัฐบาลพยายามกำหนดกรอบการปฏิบัติ ซึ่งเป็นข้อควรระวังในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงาน หน่วยงานภาครัฐ และเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับซ้อน มีทั้งมาตรการ ประกาศกฎกระทรวง พระราชบัญญัติ และบทบัญญัติในกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามกรอบรัฐธรรมนูญ

- มาตรการคัดสรรคนดี เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง

- มาตรการป้องกันการทุจริตเมื่อดำรงตำแหน่ง

- สร้างระบบและก่อตั้งองค์การขึ้นตรวจสอบการใช้อำนาจ

- รมรณคิให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตในขณะดำรงตำแหน่ง หลังดำรงตำแหน่ง ได้แก่

- การแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

-การใช้หลักโปร่งใสในการใช้อำนาจ

-กำหนดให้มีประมวลจริยธรรมห้ามผลประโยชน์ทับซ้อน

ประกาศคณะกรรมการป.ป.ช. หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.2543 (มาตรา 103)

ข้อ 5 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

(1) จากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป

(2) จากบุคคลอื่นราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นที่มีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท โดยมีความจำเป็นต้องรับเพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ ต้องแจ้งผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานโดยทันทีที่สามารถกระทำได้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2544

ข้อ 22 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกาเรียไรของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไร ตามกฎหมายว่าด้วยการเรียไร ซึ่งมีใชหน่วยงานของรัฐจะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

(1) ใช้หรือแสดงตำแหน่งหน้าที่ให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไร ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ หรือสื่ออย่างอื่นหรือด้วยวิธีการอื่นใด

(2) ใช้ สิ่ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชา หรือบุคคลใดช่วยทำการเรียไรให้หรือกระทำในลักษณะให้ผู้นั้นอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธ หรือหลีกเลี่ยง

ที่จะไม่ช่วยทำการเรียไรไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

บทวิเคราะห์

บทความนี้พยายามชี้ให้เห็นถึง ข้อควรระวังต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ที่จำแนกไว้ 2 ลักษณะใหญ่คือ ผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์สาธารณะ เพราะมีประเด็นที่มีความหมิ่นเหม่ต่อการเกิดความขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) หรือไม่ ดังที่ Arnold J. Heidenheimer (1989) แบ่งระดับการคอร์รัปชันไว้ว่า คอร์รัปชันสีขาว เป็นพฤติกรรมที่ประชาชนและผู้นำในสังคม เห็นว่าไม่มีความผิด และไม่ต้องรับโทษ และคอร์รัปชันสีเทา เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำเห็นว่าเป็นความผิด แต่ประชาชนทั่วไปไม่แน่ใจว่าเป็นความผิด คอร์รัปชันสองสีหรือสองระดับนี้ อาจชี้ชัดได้ยากว่าเป็นความผิดหรือไม่ และควรได้รับโทษหรือไม่ ซึ่งในทางปฏิบัติถือว่าไม่มีผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ในทางกฎหมายและกฎระเบียบทางราชการถือว่ามีความผิด หรือกล่าวได้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานภาครัฐ หรือเจ้าหน้าที่/พนักงานภาครัฐ ปฏิบัติหน้าที่อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจรู้ว่ามีผิด หรือโดยไม่รู้ว่ามีผิด อาจเจตนาหรือไม่เจตนา ในรูปแบบที่หลากหลายจนกระทั่งกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ จึงไม่เห็นว่าเป็นความผิด รวมถึงประชาชนก็เห็นว่า ไม่มี ความผิดจึงไม่ควรรับโทษ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ แต่ไปรับงานพิเศษเป็นที่ปรึกษาโครงการในองค์การภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือแก่องค์การมากกว่าคู่แข่ง โดยที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ให้กับ

หน่วยงานตน แต่ใช้เวลาไปรับงานพิเศษที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามระเบียบราชการและพระราชบัญญัติที่ใช้บังคับกับหน่วยงานภาครัฐนั้น จึงเข้าข่ายลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อนในประเด็นที่ว่า การออกไปรับงานนอกหรือทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการหรืองานโดยรวมของหน่วยงาน หรือการรับงานภายนอกมาทำจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ

กรณีการพิเคราะห์ตามความหมาย Conflict of Interest หมายความว่า บุคลากรซึ่งดำรงตำแหน่งในหน่วยงานภาครัฐ มีบทบาทหน้าที่ 2 บทบาทขัดแย้งกัน ตัวอย่างเช่น นาย ก เป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นพนักงาน โดยมีบุตรชาย นาย ก มีรายชื่อสมัครสอบรวมอยู่ด้วยในกรณีนี้ถือว่า การดำรงตำแหน่งอันหมิ่นเหม่ต่อการเกิดการขัดกันของผลประโยชน์ แต่ในกรณีนี้การกระทำคามผิดยังไม่เกิดขึ้นแต่ประการใด อย่างไรก็ตามการดำรงตำแหน่งอาจเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนได้ ในทางปฏิบัติ นาย ก อาจขอถอนตัวจากการเป็นกรรมการสอบ แต่หากไม่อาจถอนตัวได้เพราะข้อจำกัดด้านจำนวนกรรมการก็ควรงดแสดงความคิดเห็นหรืองดออกเสียง (Recusal)

ในประเด็นที่การรับผลประโยชน์ทับซ้อนที่ยากต่อการตรวจสอบประการหนึ่งคือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐรับรู้ข้อมูลความลับทางราชการ แล้วนำไปเปิดเผยเพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นตัวเงินโดยตรง หรือนำข้อมูลไปเปิดเผยแก่ญาติและพวกพ้อง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวจากข้อมูลความลับนั้น ตัวอย่างเช่น นาย ข เป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงการสร้างถนนเข้าหมู่บ้าน จึงไปบอกญาติ

และพวกพ้องให้ซื้อที่ดินบริเวณโครงการสร้างถนนเพื่อเก็งกำไร เป็นต้น

ส่วนการมีผลประโยชน์ทับซ้อนที่ส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม มีข้อควรระวังสำหรับบุคลากรภาครัฐ อันเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่นำไปสู่การคอร์รัปชันสีดำได้ เนื่องจากสังคมไทยยังมีระบบอุปถัมภ์ ฐานความคิดเรื่องการตอบแทนซึ่งกันและกัน หรือบุญคุณต้องทดแทน โดยเฉพาะบุญคุณทางการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ในขณะที่ระบบการตรวจสอบถ่วงดุลยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อีกทั้งตัวบทกฎหมายไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนความพยายามกำหนดกรอบการกระทำที่หมิ่นเหม่ด้วยการกำหนดบทบัญญัติทางกฎหมาย แต่ก็ไม่ตอบโจทย์ของสังคมไทยได้ ตัวอย่างเช่น สมาชิกสภาขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศ (สปท.) เสนอให้มีบทบัญญัติห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่น บริจาคเงินช่วยงานศพ งานบวช งานแต่ง และงานประเพณีต่างๆ แก่ประชาชนในเขตเลือกตั้ง เห็นได้ว่า ภาครัฐพยายามป้องกันและปราบปรามต่อการกระทำคามผิดในลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อน และรวมถึงการคอร์รัปชัน แต่ประชาชนยังมีฐานความคิดว่า การช่วยเหลือในงานประเพณีวัฒนธรรมในพื้นที่ต่างๆ ไม่เป็นความผิดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมากระทั่งเป็นเรื่องปกติ แต่หากมีกฎหมายลักษณะดังกล่าวจริง การตรวจสอบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร สามารถแก้ไขปัญหาต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด สังคมไทยยอมรับและทนรับได้หรือไม่ การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งเป็นผู้กระทำ รับรู้ข้อมูล หลักการ ข้อควรระวังเกี่ยวกับการกระทำคามผิดในรูปแบบ

ผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบถ่วงดุลของประชาชนในฐานะผู้รับการกระทำ

ผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีลักษณะเด่นชัดเจน คือ การที่บุคลากรหน่วยงานภาครัฐใช้ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ที่เป็นทางการไปหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือให้แก่ครอบครัวพวกพ้อง ทั้งในระดับนโยบายระหว่างกระบวนการปฏิบัติ รวมถึงการมือคุด และการตัดสินใจหรือดำเนินการอันมุ่งให้ผลประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แล้วยกระดับผลประโยชน์ทับซ้อนสู่การคอร์รัปชันที่กว้างขวาง รุนแรงขึ้นในประเด็นดังกล่าวนี้ การร่างกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปราม รวมถึงความพยายามปฏิรูประบบราชการ โดยนำมาตรการป้องกันการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่น เช่น การใช้หลักจริยธรรมและการห้ามผลประโยชน์ขัดกันด้วยการให้แสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือการใช้หลักโปร่งใสในการใช้อำนาจ หรือการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แล้วก็ตาม แต่สภาพการณ์ที่ปรากฏยังคงพบว่า ความไม่โปร่งใสในภาพรวม ประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำ โดยพิจารณาจากดัชนีคะแนนการคอร์รัปชัน (และผลประโยชน์ทับซ้อน) มีคะแนน 38 คะแนน จาก 100 คะแนน ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยดังได้กล่าวมาข้างต้น คือ สังคมวัฒนธรรม และระบบอุปถัมภ์ จึงเป็นข้อควรระวังสำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม ว่าควรหรือไม่ควร และข้อควรระวังสำหรับประชาชนในการมีส่วน

ร่วมตรวจสอบถ่วงดุล ควรมีความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนด้วยเช่นกัน

บทสรุป

ความรุนแรงของปัญหาการคอร์รัปชันมีพื้นฐานมาจากผลประโยชน์ทับซ้อนที่ผู้นำสังคมและประชาชนยอมรับหรือทนรับเป็นปัญหาที่รุกรามสู่สังคมโดยรวมของประเทศในปี พ.ศ.2558 ติดอันดับประเทศที่มีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ในอันดับที่ 76 จาก 168 ประเทศทั่วโลก สิ่งที่ตอกย้ำความจริงคือ เกิดการปฏิวัติรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ต่อมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงให้ความสำคัญเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยมีที่มาจากผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ แม้ว่ามีปฏิรูประบบราชการประมวลจริยธรรม ระเบียบ กฎหมาย หลักธรรมาภิบาล เพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับซ้อน

ลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการขัดกันของประโยชน์ส่วนตัว กับผลประโยชน์ส่วนรวม มีลักษณะที่บุคลากรหน่วยงานภาครัฐเข้าไปมีประโยชน์โดยตรง และประโยชน์ทางอ้อม ซึ่งประโยชน์นั้นมีทั้งเป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน อาจเป็นในรูปแบบการเอื้อประโยชน์ ความมือคุด การใช้ตำแหน่งไปสร้างอิทธิพลเพื่อรับประโยชน์ส่วนตัว หรือครอบครัว ญาติ พี่น้อง พวกพ้อง มากกว่าประโยชน์ส่วนรวมไปถึงการนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวด้วย

ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนสามารถกล่าวได้ว่ามีปัจจัยพื้นฐานทางสังคมภายใต้ระบบอุปถัมภ์ วัฒนธรรมเกี่ยวกับบุญคุณต่างตอบแทน ซึ่งเป็นประเด็นที่หมิ่นเหม่ต่อการกระทำความผิดก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และประโยชน์สาธารณะได้ ความหมิ่นเหม่ดังกล่าวสามารถพิจารณาจากข้อควรระวัง ซึ่งหวังว่าจะช่วยลดปัญหาคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับซ้อนได้ในระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติ โดยนำมาตราการ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ประกอบกับมีการ การปฏิรูประบบราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอาจยังไม่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมไทย เพราะมีปัจจัยที่ควร

เอกสารอ้างอิง

- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2557). **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี**. กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ปิยพจน์ สามีติยากร. (2551). **ทัศนะของพนักงานด้านระบบอุปถัมภ์ต่อผลของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน**. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มูลนิธิองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย. (2558). **ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน**. เข้าถึงได้จาก http://acoc.ops.moc.go.th/article_attach/1%20CPI.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2559.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2558). **ผลประโยชน์ทับซ้อน**. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/ผลประโยชน์ทับซ้อน>. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2559.
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต. (2559). **คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). **ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest)**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

พิจารณา 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางวัฒนธรรมและระบบอุปถัมภ์ ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน จึงขอเสนอแนะดังนี้

1. ปรับปรุงคู่มือปฏิบัติงานการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ระเบียบข้อบังคับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมาตรการต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมไทย โดยพิจารณาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรม และระบบอุปถัมภ์

2. สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรภาครัฐในหลักปฏิบัติ ความหมิ่นเหม่ต่อความผิดในผลประโยชน์นั้น ทั้งที่รู้หรือไม่รู้เจตนาหรือไม่เจตนา โดยจัดทำคู่มือในเรื่องข้อควรระวังต่อผลประโยชน์ทับซ้อน และให้ความรู้กับประชาชนเพื่อเป็นเครื่องมือตรวจสอบถ่วงดุลด้วย

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Western University Research Journal of Humanities and Social Science

Heidenheimer J. Arnold and Michael Johnston (editors). (2009). **Political Corruption**.
New Brunswick: Transaction Publishers.

**กระบวนการการเรียนรู้วิชานิติศาสตร์ผ่านกระบวนการการจัดกิจกรรมนักศึกษา :
กรณีศึกษา ปัญหาคนไร้สัญชาติ ชุมชนบ้านแอก์-แสนคำลือ ตำบลถ้ำลอด
อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน**

The learning processes concerning legal knowledge through the arrangement of the students' activity. With respect to the issues regarding the statelessness of Baan Air Ko-San Kam Luae Community, Tam Lord Sub-District, Pang Mapha District, Mae Hongson.

วิไลลักษณ์ ไกรลาศ¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการการเรียนรู้วิชานิติศาสตร์ผ่านการจัดกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรีจากประสบการณ์จริงโดยให้นักศึกษาลงพื้นที่สำรวจเชิงลึกถึงสภาพปัญหาคนไร้สัญชาติของชาวเขาเผ่าลาหู่เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งการแก้ปัญหาของชุมชนโดยผ่านการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องหลักเกณฑ์ของการได้สัญชาติไทย ตลอดจนกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานที่ชุมชนควรรู้ ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์จริงมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากที่สามารถนำเอาทฤษฎีที่ได้ศึกษาในห้องเรียนมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมและจากการวิจัยยังพบอีกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเกี่ยวกับความไร้สัญชาตินั้นเกิดจากความไม่รู้หนังสือหรือไม่รู้กฎหมาย และการขาดหลักฐานทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการแสดงตนว่าเป็นบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและมีจุดเกาะเกี่ยวกับราชอาณาจักรไทย จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะคือควรทำความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาในระยะยาวอย่างยั่งยืน และควรนำการเรียนการสอนโดยใช้ประสบการณ์จริงไปปรับใช้กับการเรียนการสอนในปัจจุบันเพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้นและยังเป็นการพัฒนาตัวผู้เรียนอีกด้วย

คำสำคัญ : กระบวนการการเรียนรู้, คนไร้สัญชาติ

Abstract

This research is aimed to develop the learning processes concerning legal knowledge through the activity arranged by bachelor's degree students which based on real experiences. According to the activity, the students will perform an in-depth inspection in the location to observe the issues with respect to the statelessness of Lahu Tribal for analyzing the occurred issues and provide solving methods by publicizing the legal perspectives relating to the conditions for obtaining Thai nationality together with relating laws and fundamental rights.

¹ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

The result shown that the learning processes, which based on real experiences, are greatly beneficial to the students. The students brought the theories studied during the class to apply with the real situations occurred from society. Additionally, the result also shown that the issues, which happened to the mentioned community relating to the statelessness, were occurred from an illiterate society, their lacking of legal knowledge as well as their lacking of the evidences, both in fact and in legal issues, showing the identity of person who born in Thailand and having the genuine link with the Kingdom of Thailand. The result suggested that the cooperation with state agencies involved resolving the long-term sustainability. And should be taught using real-world experience adapted to teaching in order to develop the students' current results and to develop better learners, too.

Keywords : The learning processes, Nationality less

บทนำ

ในสถานการณ์ที่คนไทยตื่นตัวกับเรื่องของหลักสิทธิมนุษยชน ปัญหาคนไร้สัญชาตินับว่าเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และมีชนกลุ่มน้อยเป็นจำนวนมากที่ยังไม่มีสถานะบุคคลตามกฎหมายและเป็นบุคคลที่ไม่มีรัฐใดในโลกให้การยอมรับสถานะบุคคล ทำให้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ขาดสิทธิที่บุคคลพึงมีพึงได้ตามหลักสิทธิมนุษยชน (ชุดิ งามอรุณเลิศ, ดรุณี ไพศาลพานิชย์กุล, สรินยา กิจประยูร, และ อภิชาติ ลายสนิทเสรีกุล 2552, หน้า 14) หากประเทศไทยปล่อยปละละเลยกับปัญหาดังกล่าวชนกลุ่มน้อยเหล่านี้อาจสร้างปัญหาให้กับสังคมไทยได้ อันมีผลมาจากการบีบคั้นทางสังคมที่บุคคลเหล่านี้มิได้รับความเป็นธรรมในสังคมตามสิทธิของมนุษย์คนหนึ่งที่มี

ดังนั้นเพื่อเป็นการให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญต่อปัญหาด้านสถานะและสิทธิของบุคคลไร้สัญชาติ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จึงได้จัดให้มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาคคนไร้สัญชาติที่

ชุมชนบ้านแอกโก-แสนคำลือ ตำบลถ้ำลอด อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ทางด้านนิติศาสตร์ที่ได้ศึกษามาแล้วไปจัดกระบวนการการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมนักศึกษาและปรับใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นปัญหาในสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจเชิงลึกถึงสภาพปัญหาคนไร้สัญชาติในหมู่บ้านแอกโก-แสนคำลือ ตำบลถ้ำลอด อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมถึงการให้ความรู้กฎหมายและข้อมูลที่จำเป็นแก่คนไร้สัญชาติโดยผ่านกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรี

2. เพื่อพัฒนากระบวนการการเรียนรู้วิชานิติศาสตร์ผ่านการจัดกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรีจากประสบการณ์จริงในการแก้ไขปัญหาคคนไร้สัญชาติและปัญหาชุมชนในหมู่บ้านแอกโก-แสนคำลือ ตำบลถ้ำลอด อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งใช้แนวคิดที่สำคัญ 2 วิธี ประกอบด้วย 1) คนไร้สัญชาติ 2) การเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์จริง Experiential Learning โดยมีรายละเอียด ดังนี้ สัญชาติ เป็นเครื่องผูกพันทางกฎหมายของรัฐต่อปัจเจกชน การไร้สัญชาติหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งไม่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นพลเมืองของรัฐหนึ่งรัฐใดภายใต้การบังคับใช้กฎหมายของรัฐนั้น การไร้สัญชาติตามกฎหมายหรือเรียกว่า “dejure statelessness” (ตามกฎหมาย) ปัญหาของการไร้สัญชาตินั้นยังมีขอบเขตที่กว้างกว่าโดยสืบเนื่องไปถึงบุคคลที่ตามกฎหมายถือว่ามีสัญชาติแต่การถือครองสัญชาติของพวกเขาไม่ได้อำนวยให้ได้รับสิทธิหรือได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่พึงมีให้แก่พลเมือง กรณีนี้เรียกว่าเป็น การไร้สัญชาติแบบ de facto (ตามพฤตินัย) การมีสัญชาติเป็นหลักประกันที่ทำให้บุคคลมีสิทธิมนุษยชนและมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มรูปแบบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สนธิสัญญาระหว่างประเทศและข้อมติจำนวนหนึ่งได้เน้นย้ำ ถึงความสำคัญของการไร้สัญชาติ (คู่มือสมาชิกรัฐสภา เรื่อง สัญชาติและการไร้สัญชาติ (Handbook for Parliamentarians: Nationality and Statelessness) ขั้นตอนแรกที่จะแก้ไขประเด็นการไร้สัญชาติก็คือการระบุให้เห็นว่ามีจำนวนประชากรของบุคคลไร้สัญชาติกลุ่มใดบ้างอยู่ในดินแดนของรัฐ แล้วพิจารณาว่ากลุ่มบุคคลนี้ได้กลายเป็นบุคคลไร้สัญชาติได้อย่างไร รวมถึงเสนอแนวทางแก้ไขที่เป็นไปได้

1. ปัญหาคนไร้สัญชาติ (Nationality less) ที่เกิดขึ้นแก่บุคคลธรรมดา คือ สถานภาพที่บุคคลไม่มีสัญชาติของประเทศใดเลยในโลก

กล่าวโดยหลักกฎหมายได้ว่า คนไร้สัญชาติมีสถานะเป็นคนต่างด้าวในทุกประเทศของโลกแต่ปัญหาไร้สัญชาติจะรุนแรงมากขึ้นหากบุคคลไม่ได้รับการยอมรับให้ “สิทธิอาศัย” โดยรัฐใดเลยในโลก โดยผลของกฎหมายบุคคลในสถานการณ์นี้จึงตกเป็น “คนต่างด้าวผิดกฎหมาย” ในส่วนประเทศไทยปรากฏมีทั้ง (1) คนไร้สัญชาติที่ได้รับสิทธิอาศัยชั่วคราวตามกฎหมายไทยแล้ว และ (2) คนไร้สัญชาติที่ยังมิได้รับสิทธิอาศัยตามกฎหมายไทย ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ ความไร้สัญชาติตามข้อเท็จจริง และความไร้สัญชาติตามกฎหมาย

1.1 สาเหตุแห่งความไร้สัญชาติโดยข้อเท็จจริง (De facto Stateless) ความไร้สัญชาติโดยข้อเท็จจริงเกิดขึ้นได้ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรกกรณีที่เกิดขึ้นจากบุคคลไม่ทราบข้อเท็จจริงของตนจึงไม่อาจพิสูจน์ความเกาะเกี่ยวกับรัฐใดเลยในโลก จึงไม่อาจกำหนดสัญชาติได้เลย จึงตกเป็นคนไร้สัญชาติ ลักษณะที่สองเกิดขึ้นแม้บุคคลนั้นเชื่อว่าและอ้างว่าตนมีข้อเท็จจริงที่ทำให้ได้สัญชาติไทย แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐไทยเองปฏิเสธที่จะเชื่อในข้อเท็จจริงที่บุคคลกล่าวอ้าง

1.2 สาเหตุของความไร้สัญชาติโดยข้อกฎหมาย (De Jure Stateless) ในสถานการณ์นี้ความปรากฏชัดแล้วว่าโดยข้อเท็จจริงแห่งตัวบุคคลนั้นไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายของประเทศโดยยอมรับให้สัญชาติแก่บุคคลนี้ ผลที่เกิดขึ้นคือบุคคลไม่มีสัญชาติไทยและสัญชาติของประเทศอื่นใดในโลก (พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, 2547)

จากปัญหาข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่งผลให้คนไร้สัญชาติในประเทศ

ไทยจำนวนมากยังถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน อาทิเช่น ปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหาการศึกษา เป็นต้น ทั้งที่ปรากฏต่อสาธารณชนทราบแล้วและยังไม่ปรากฏการละเมิดสิทธิมนุษยชนนี้อาจจะเกิดขึ้นโดยการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคลอื่นๆ ซึ่งหลายครั้งการละเมิดเป็นการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐไทย ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายในทางข้อเท็จจริงยังมีกฎหมายทั้งในระดับพระราชบัญญัติและหรือระดับกฎหมายของฝ่ายปกครอง การกระทำของฝ่ายปกครอง ที่ก่อให้เกิดแนวปฏิบัติของหลายหน่วยราชการ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของคนไร้สัญชาติ

2. การเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์จริง Experiential Learning เรียกว่ากระบวนการการเรียนรู้และการปรับตัวของบุคคล ตามทฤษฎีของ คาร์ล โรเจอร์ นักจิตวิทยาและนักศึกษาชาวอเมริกัน เชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพตามธรรมชาติที่จะเรียนรู้และการเรียนรู้จะได้ผลดีหากการเรียนรู้ที่มีความหมายหรือเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอยากรู้แท้จริง

โรเจอร์ จำแนกการเรียนรู้เป็น 2 ชนิด คือ 1 การเรียนรู้ในสิ่งที่ถูกสอนโดยผู้เรียนไม่ได้สนใจอยากรู้ มาก่อน 2 การเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้ โดยเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงหรือ Experiential Learning การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สามารถแบ่งบทบาทออกเป็น 2 ส่วน คือ บทบาทของผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน ดังนี้

- บทบาทของผู้สอน โรเจอร์ เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนโดยธรรมชาติรักการเรียนรู้ ดังนั้นบทบาทของผู้สอนคืออำนวยความสะดวก

แก่ผู้เรียนโดยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนไม่ควรครอบงำหรือบงการความคิดผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจสิ่งต่างด้วยตนเอง มีโอกาสลองผิดลองถูก และให้ทำงานเป็นกลุ่มกับบุคคลที่มีลักษณะคล้ายกัน รวมทั้งค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเรียนรู้ การเรียนที่กระตุ้นพลังทางความคิดมากที่สุดจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง มีโอกาสเลือกการเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ ผู้สอนควรจัดการสอนให้เปิดกว้าง ยืดหยุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่สนใจ

- บทบาทของผู้เรียน การเรียนรู้จะดำเนินไปด้วยดีเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงมีส่วนเลือกวิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ มีส่วนตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมถึงกระบวนการออกแบบการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องได้เผชิญปัญหาจากประสบการณ์จริง และสุดท้ายผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง (ไพท สิทธิสุนทร, “การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์” สารปฏิรูป ปีที่ 3 ฉบับที่ 28 กรกฎาคม 2543 หน้า 24-27.)

จากทฤษฎีของโรเจอร์สามารถนำมาจัดกระบวนการการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ได้โดยปรับการเรียน การสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ ทำการวิจัย สิ่งสำคัญในการเรียนรู้ควรเกิดจากความอยากรู้ของผู้เรียน และสนใจในสิ่งนั้นและต้องลงมือปฏิบัติจริง ไม่ใช่เพียงอาศัยการท่องจำและไปข้อสอบ การเรียนจึงจะมีความสมบูรณ์

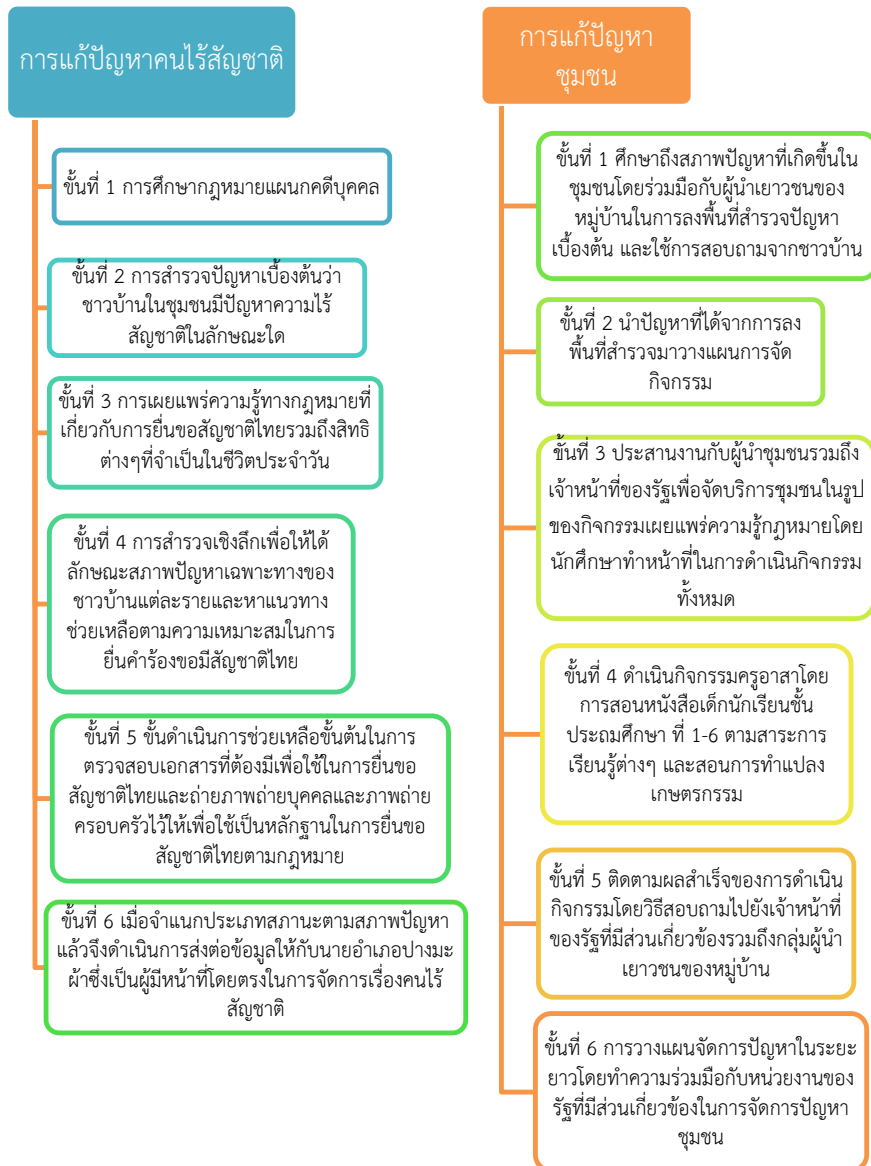
วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมควบคู่กันไป 2

กิจกรรม คือ กิจกรรมลงสำรวจเชิงลึกสภาพ
ปัญหาคนไร้สัญชาติ และกิจกรรมเผยแพร่
ความรู้ทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ทั้ง 2

กิจกรรม ดำเนินกระบวนการโดยนักศึกษา
ปริญญาตรีด้านกฎหมาย จำนวน 30 คน

พื้นที่เป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ชุมชน
หมู่บ้านแอกโก-แสนคำลือ ตำบลถ้ำลอด อำเภอ

ปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยลักษณะพื้นที่
ของชุมชนเป็นหมู่บ้านของชาวลาหู่ (มุเซอแดง)
มีพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชายแดนระหว่างประเทศไทย

และเมียนมา (พม่า) ปัจจุบันหมู่บ้านแอโก-แสนคำลือ แบ่งเป็น 6 ปีก (หย่อมบ้าน หรือ กลุ่มบ้าน) โดยมีสถานที่สำคัญของหมู่บ้าน ได้แก่ โรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนชมรมอนุรักษ์พุทธศิลป์ ไทยอนุสรณ์ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถม และ สุขศาลาพระราชทาน พื้นที่ของหมู่บ้าน มีประชากรประมาณ 500 คน จำนวน 120 หลังคาเรือน

ผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ

- 3.1 กลุ่มบุคคลที่ครอบครัวเป็นคนไร้สัญชาติ
- 3.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ นายอำเภอปางมะผ้า สาธารณสุขอำเภอปางมะผ้า ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลปางมะผ้า และผู้ใหญ่บ้าน
- 3.3 กลุ่มผู้นำเยาวชนของหมู่บ้าน จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 ประเภท ได้แก่

แบบสำรวจข้อมูลบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ หมู่บ้านแอโก-แสนคำลือ ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสำรวจข้อมูลตามหลักเกณฑ์การยื่นขอสัญชาติ ไทยตามกฎหมาย ซึ่งแบบสำรวจนี้มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ข้อมูลทั่วไป วัน เดือน ปีเกิด ถิ่นกำเนิด ประจําตัว ประเภทใด ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคู่สมรส ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับบุตร ตอนที่ 4 เอกสารประกอบอื่นๆ อาทิ หลักฐานการแจ้งเกิด ใบสูติบัตร เป็นต้น

แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาเบื้องต้น ของชุมชนเป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ นายอำเภอปางมะผ้า ผู้อำนวยการ

โรงพยาบาลปางมะผ้า ผู้ใหญ่บ้าน และ สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำเยาวชนของหมู่บ้าน

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ นักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การแก้ปัญหาคนไร้สัญชาติตามการจัดการ กระบวนการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษา ตามประสบการณ์จริง โดยมีลักษณะเป็นคำถาม ปลายเปิด ประกอบด้วย ผลการจัดกิจกรรมและ สิ่งที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีให้นักศึกษานำแบบสำรวจบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ไปลงพื้นที่ แต่ละบ้านโดยการสอบถาม ชาวบ้านและนักศึกษากรอกข้อมูลลงในแบบสำรวจ โดยมีผู้นำเยาวชนของหมู่บ้านเป็นล่าม ในการแปลเป็นภาษาไทยให้ จากนั้นถ่ายภาพถ่ายบุคคลและภาพถ่ายครอบครัว โดยถือ หมายเลขเรียงตามลำดับความสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การแจกแจงความถี่ข้อมูลจากแบบสำรวจข้อมูลบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ โดยวิเคราะห์ จากจำนวนประชากรที่มีทั้งหมดในหมู่บ้าน ประกอบกับแบบสำรวจบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ว่า ในหมู่บ้านมีบุคคลที่มีปัญหาเรื่องไร้สัญชาติอยู่ เป็นจำนวนเท่าไร เมื่อคิดเป็นจำนวนร้อยละ

การวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่ได้จากการ สัมภาษณ์เพื่อสรุปให้ได้ภาพรวมของชุมชนโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่ได้จากการ สัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้การแก้ปัญหาคนไร้สัญชาติ ตามการจัดการกระบวนการเรียนรู้วิชานิติศาสตร์ของนักศึกษาตามประสบการณ์จริง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจเชิงลึกถึงสภาพปัญหาคนไร้สัญชาติ รวมถึงการให้ความรู้กฎหมายและข้อมูลที่เป็นแก่นแก่นไร้สัญชาติโดยผ่านกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรี

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าชาวบ้านในหมู่บ้านมีปัญหาสัญชาติจำนวนทั้งสิ้น 103 คน คิดเป็นร้อยละ 20.60 เปอเซ็น จากจำนวนประชากรทั้งหมด 500 คน การออกเดินสำรวจปัญหาสัญชาติของชาวบ้าน พบว่า ชาวบ้านในพื้นที่ดังกล่าวบางคนได้รับสัญชาติไทยและได้รับบัตรประจำตัวประชาชนแล้วแต่ยังถือเป็นส่วนน้อยของประชากรในชุมชนนี้ ส่วนใหญ่ยังคงไม่ได้รับสัญชาติไทย ประชากรที่ได้รับการสำรวจจากหน่วยงานของรัฐแล้วและบันทึกข้อมูลในทะเบียนประวัติคนบนพื้นที่สูงไว้เรียบร้อยแล้วจะได้รับบัตรประจำตัวคนบนพื้นที่สูง(บัตรสีชมพู) ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้จะเป็นกลุ่มบุคคลที่ปรากฏเลขประจำตัว 13 หลัก บนบัตรประจำตัวขึ้นต้นด้วยหมายเลข 6 และบุตรของกลุ่มบุคคลที่มีบัตรหมายเลข 6 จะมีหมายเลขประจำตัว 13 หลัก บนบัตรประจำตัวที่ขึ้นต้นด้วยเลข 7 ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ทั้งกลุ่มของเลขที่บัตรที่ขึ้นต้นด้วยหมายเลข 6 และ 7 นั้นมีขั้นตอนในการดำเนินการต่อที่ไม่ซับซ้อนมีจำนวนทั้งสิ้น 68 ราย ส่วนอีกกลุ่มที่สำรวจพบคือเป็นกลุ่มบุคคลที่ไร้รัฐและไร้สัญชาติซึ่งบัตรประจำตัวจะขึ้นต้นด้วยหมายเลข 0 ซึ่งกลุ่มคน

เหล่านี้ที่มีอยู่จากการสำรวจยืนยันว่าได้เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่มีเอกสารพิสูจน์ตนแต่อย่างใด จำนวนทั้งสิ้น 35 ราย

1.2 จากการสอบถามจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลปางมะผ้าพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ได้แจ้งเกิดในขณะที่บุตรเกิดซึ่งส่งผลให้เกิดที่มาขาดหลักฐานในการแสดงตนว่าเป็นบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและมีจุดเกาะเกี่ยวกับราชอาณาจักรไทย ซึ่งนายอำเภอปางมะผ้าได้ให้ข้อมูลว่าชาวบ้านบางส่วนมีการย้ายถิ่นฐานโดยไม่ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ในเขตที่ตนมีทะเบียนประวัติทราบและเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาที่จะต้องต่ออายุบัตรประจำตัวจึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่ได้ดำเนินการต่ออายุบัตรซึ่งอาจส่งผลให้บุคคลเหล่านี้ถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนประวัติคนบนพื้นที่สูงได้เช่นเดียวกันหรือกรณีที่ชาวบ้านไม่รู้หนังสือเมื่อบัตรประจำตัวคนบนพื้นที่สูงหมดอายุลงมีคนเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้ไปดำเนินการต่ออายุบัตรเพราะไม่ทราบว่าข้อมูลบนบัตรกำหนดไว้อย่างไร ทราบแต่เพียงว่าได้รับบัตรประจำตัวคนบนพื้นที่สูงแล้ว ซึ่งอาจส่งผลให้ถูกถอนชื่อออกจากสารบบทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูงและจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำเยาวชนพบว่าปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งในการยื่นขอสัญชาติไทยเกิดจากความไม่รู้ภาษาไทยหรือสื่อสารไม่ค่อยได้ทำให้เวลาไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องได้ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่อาจถูกยกคำร้องการยื่นขอมีสัญชาติไทยได้

2. ผลการพัฒนากระบวนการการเรียนรู้วิชานิติศาสตร์ผ่านการจัดกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรีจากประสบการณ์จริง

จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาได้ประโยชน์จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้เป็นอย่างมากโดยทุกกิจกรรมมีการเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมครุอาสาเพื่อต้องการปลูกฝังให้เด็กนักเรียนมาโรงเรียนเพื่อจะได้มีความรู้และสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ อันเป็นเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งในการยื่นขอสัญชาติไทยที่ผู้ยื่นคำขอจกต้องอ่านออกเขียนไทยได้ จากการสัมภาษณ์นักศึกษ จำนวน 6 คน จากจำนวน 30 คน ที่ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ดังกล่าว นักศึกษามีความสนใจและกระตือรือร้นต่อการจัดกิจกรรมเป็นอย่างมาก และนักศึกษาเกิดกระบวนการคิดเองและตัดสินใจเอง อีกทั้งเป็นการนำหลักกฎหมายที่ใช้ศึกษาในห้องเรียนมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงนักศึกษายังได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับความสำเร็จของการจัดกิจกรรม และประเมินตนเองเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีกเพราะตนเองสามารถนำความรู้ที่ได้ในห้องเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการลงพื้นที่สำรวจและการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าความไร้สัญชาติของบุคคลเกิดจากข้อเท็จจริงที่บุคคลนั้นไม่สามารถหาจุดเกาะเกี่ยวใดๆกับประเทศไทยได้เลยหรือกรณีที่บุคคลนั้นเชื่อและอ้างว่าตนมีข้อเท็จจริงที่ทำให้ได้สัญชาติไทยแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐไทยเองปฏิเสธที่จะเชื่อในข้อเท็จจริงที่บุคคลกล่าวอ้าง หรือความไร้สัญชาติของบุคคลที่เกิดจากข้อกฎหมายในสถานการณ์นี้ความย่อมปรากฏชัดแล้วว่าโดย

ข้อเท็จจริงแห่งตัวบุคคลนั้นไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายของประเทศโดยอมรับให้สัญชาติแก่บุคคลนี้ ผลที่เกิดขึ้นคือบุคคลไม่มีสัญชาติไทยและสัญชาติของประเทศอื่นใดในโลก หรือกรณีความไม่รู้หนังสือหรือไม่รู้กฎหมายส่งผลกระทบต่อกรยื่นขอสัญชาติเพราะมิอาจเข้าใจสื่อสารภาษาไทยได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ พันธุ์ทิพย์ กาญจนจิตรา สายสุนทร (2547) ที่เคยศึกษาเรื่องความเปนครนไร้รัฐและคนไร้สัญชาติในประเทศไทย

และจากผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษ ที่เป็นผู้ออกแบบกระบวนการการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรม นักศึกษาจะพบว่าการจัดกิจกรรมดังกล่าวได้ผลเป็นที่น่าพอใจอย่างมาก เพราะนักศึกษาได้เป็นผู้ออกแบบการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการการเรียนรู้ และเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ แม้การดำเนินกิจกรรมจะพบปัญหาอยู่บ้างแต่นักศึกษาระดับความคิดของตนเองและนำสิ่งที่เรียนรู้ภายในห้องเรียนมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม สอดคล้องกับทฤษฎีของ คาร์ล โรเจอร์ เรื่องหลักการเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์จริง Experiential Learning ที่เชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพตามธรรมชาติที่จะเรียนรู้ และการเรียนรู้จะได้ผลดีหากการเรียนรู้ที่มีความหมายหรือเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอย่างรู้แท้จริง ไพท สิทธิสุนทร (2543)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้โรงพยาบาลออกหนังสือรับรองการเกิดให้ เพื่อให้เอาหนังสือรับรองดังกล่าวไปแจ้งเกิดต่ออำเภอเพื่อออกทะเบียนการเกิดและสูติบัตร หากมีพยานหลักฐาน

เพียงพอที่ระบุได้ว่าบุคคลดังกล่าวเกิดในประเทศไทย

2. ในการไปติดต่อที่อำเภอทางอำเภอ ควรจัดให้มีแผนภาพหรือคำอธิบายที่เป็นภาษาท้องถิ่นของพื้นที่นั้นๆ เพื่อจะได้สะดวกทั้งในการทำงานของเจ้าหน้าที่และการติดต่อขอรับบริการของประชาชน

3. ควรทำเป็นโครงการระยะยาว ต่อเนื่อง เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน และติดตามผลความสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

4. ควรนำการเรียนการสอนโดยใช้ประสบการณ์จริงไปปรับใช้กับการเรียนการสอนในปัจจุบันเพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชุตติ งามอรุณเลิศ, ดร.ณิ ไพศาลพานิชย์กุล, สรินยา กิจประยูร, และ อภิชาติ ลายสนิทเสรีกุล. (2552).

คู่มือสถานะและสิทธิของบุคคลผู้ประสบปัญหาด้านสถานบุคคล. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. (2547). **หนังสือที่ระลึกวันรพี.** คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. (2547). **สิทธิของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : ข้อคิดและทางเลือกนโยบายของรัฐไทย.** สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2559:

http://www.archanwell.org/autopage/show_all.php?t=1&s_id=46&d_id=47.

พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. (2550). **ความเป็นไปได้ที่จะขจัดความไร้รัฐให้แก่มนุษย์ในสังคมไทย: การถอดประสบการณ์ของรัฐไทย.** เอกสารเสนอในที่ประชุมสัมมนาวิชาการประจำปีของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วันที่ 17 ธันวาคม 2550.

การไร้สัญชาติกรอบทำงานแบบวิเคราะห้ เพื่อการป้องกัน การลด และการให้ความคุ้มครอง.

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ 2008. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2559 :

<http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4d78d3832>.

ไพฑูริ ลิทธิสุนทร. “การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์”. สารปฏิรูป. ปีที่ 3 ฉบับที่ 28 กรกฎาคม 2543. หน้า 24-27.

บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

ดร. กฤษฎา ตันเปาว์

ชื่อเรื่อง: Without and Within: Questions and Answers on the Teachings of Theravada Buddhism

ผู้แต่ง: Ajahn Jayasaro

ปีที่พิมพ์: 2013

สำนักพิมพ์: Panyaprateep Foundation

เกริ่นนำ

หนังสือเล่มนี้ เป็นหนังสือภาษาอังกฤษที่ให้ข้อมูลความรู้การทำความเข้าใจพระพุทธศาสนากับคนไทยและวัฒนธรรมที่เป็นมรดกสืบทอดกันมา ที่มีพื้นฐานจากศาสนาพุทธเป็นสำคัญ รวมถึงความเป็นอยู่ของคนไทยที่มีกลิ่นอายของพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานในการดำรงตนครอบครัว สังคม และเป็นภาพรวมของประเทศชาติ

วัตถุประสงค์

หนังสือเล่มนี้ Without and Within มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ข้อมูลรวบยอด สรุปแก่นของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ทั้งคนไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ และนับถือศาสนาพุทธให้เข้าใจภาพโดยรวมของธรรมะอย่างเข้าใจ

สาระสำคัญ

หนังสือเล่มนี้ แบ่งเป็น 7 บท ด้วยกัน ดังนี้

บทที่ 1 พระพุทธเจ้า (Buddha)

เป็นบทเกริ่นนำให้ทราบว่า พระพุทธเจ้า คือ ใคร มาจากไหน ครอบครัว การตรัสรู้ (Enlightenment) คือ อะไร บทพิสูจน์ขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีต่อแก่นธรรม ความพยายามของพระพุทธเจ้าในการเอาชนะกิเลสต่างๆ และ ความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายที่พระพุทธเจ้าวางรากฐานของชีวิต

บทที่ 2 ธรรมะ (Dhamma)

เป็นบทที่ให้ข้อมูลว่า ธรรม หรือ ธรรมะ มีความหมายอย่างไร คืออะไร อริยสัจ 4 (Four Noble Truths) หรือ ความจริงที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และ มรรค คืออะไร นอกจากนี้ยังเป็นบทที่อธิบายว่าเหตุใดทางสายกลาง (Middle Way) จึงเป็นสิ่งที่ศาสนาพุทธสอนให้คนเรา เดินตามสายกลาง ไม่ตั้งเกินไป ไม่หย่อนเกินไปในสิ่งต่างๆ จะนำมาซึ่งความสุขได้จริงตามธรรมชาติ หัวใจสำคัญประการหนึ่งของคนเรา ต้องมีสติ และให้ความสำคัญกับปัจจุบันขณะ (Present Moment) เป็นสำคัญแต่ไม่ได้ให้ลืมที่ต้องเรียนรู้จากอดีตและวางแผนในอนาคตให้ เหมาะสมในเรื่องต่างๆ

คุณธรรม (Merit) คืออะไร มีหลักการเหตุผลอย่างไรที่ทำให้มีการกล่าวถึงว่า ศาสนาพุทธ ความเป็นสากลและเป็นศาสนาเชิงวิทยาศาสตร์ รวมถึงการปล่อยวาง (Let go) ทำไม่จึงเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อสิ่งใดเกิดแล้วก็จะผ่านหรือดับหายไป นอกจากนี้ศาสนาพุทธยังมีความเป็นแก่นของปรัชญาในการ

ดำรงชีวิตที่จะให้ความสำคัญกับเป้าหมายในการฝึกตนในการครองธรรมตามสิ่งที่พระศาสดาสอนมา ไม่ได้ให้หลงเชื่อว่าพระพุทธเจ้าเป็นพระเจ้า (God)

ธรรมะ ที่เกิดจากการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้านั้น เป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติเฉพาะตนให้เกิดผลดี ส่วนตน แต่มิได้ให้หลงลืมนิติทางสังคม (Social Dimension) ที่คนเราสามารถชี้แนะทางให้ผู้อื่นได้ เห็นทางธรรมที่ถูกต้องได้ด้วย

บทนี้ยังให้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรรม (Kamma) หรือการกระทำ และกฎแห่งกรรมที่สะท้อนถึงผลต่อชีวิตจิตวิญญาณต่อไป ที่จะทำให้ผู้นั้นไปสู่ภพภูมิต่อไปที่อาจไปสู่สวรรค์ หรือนรก หรืออาจหมายถึงการเกิดใหม่ในรูปแบบชีวิตที่ต่างกันไปที่เกิดจากกรรมที่ทำให้ ณ ชาติปัจจุบัน และให้ความหมายของการจิตวิญญาณ (Spirit) ที่จะคงอยู่มากกว่าร่างกายที่เป็นที่อยู่ชั่วคราวของจิตวิญญาณ ดังนั้นจึงเป็นที่มาที่ไม่มีสิ่งใดเป็นตน (Not-self) โดยแท้จริง แต่เป็นที่อยู่ชั่วคราวในลักษณะกายหยาบเท่านั้น บทสรุปตอนท้ายของบทเน้นให้ความสำคัญที่ระวังการปฏิบัติตนเอง เพราะจะส่งผลต่อในภพภูมิต่อไปได้

บทที่ 3 พระสงฆ์ (Sangha)

เป็นบทที่กล่าวถึง พระสงฆ์หนึ่งในไตรสรณคมน์ได้อธิบายว่า พระสงฆ์ มีพื้นฐานการเริ่มต้น อย่างไรในพระพุทธศาสนา เหตุใดต้องโกนผม เหตุใดจึงห่มจีวร พระวินัย (Vinaya) มีเพื่อเป็นกฎเกณฑ์ให้พระสงฆ์ปฏิบัติ อย่างไรบ้าง ทำสิ่งใดได้ สิ่งใดไม่ได้ เหตุใดถึงมีระเบียบเรื่องรอบบิณฑบาต (Almsround) สิ่งใดที่พระสงฆ์ฉันได้หรือไม่ ความเป็นอยู่เพื่อการปฏิบัติตนของสงฆ์ในการครองเพศบรรพชิตต้องทำอะไรบ้าง การวางตัว กิจวัตรที่พระสงฆ์ทำประจำวัน การธุดงค์ (Tudong) คืออะไร การวางตัวให้เหมาะสมกับฆราวาส โดยเฉพาะเพศหญิง และเหตุใดเวลาผู้หญิงจะถวายของแก่พระสงฆ์เหตุใดพระสงฆ์จึงรับด้วยมือเปล่า ไม่ได้ต้องมีผ้ารองรับของแทน มุมมองในการวางตัวระหว่างสงฆ์กับผู้หญิง

บทที่ 4 ทศนคติของชาวพุทธ (Buddhist Attitudes)

เป็นบทที่กล่าวถึง การวางตัวต่อมุมมองสิ่งต่างๆอย่างเหมาะสม เช่น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การดูการ ละเล่นการแสดงต่างๆ การปรับตัวกับธรรมชาติรอบๆตัวของสงฆ์ นอกจากนี้ยังอธิบายเกี่ยวกับ พระสงฆ์ที่มีหน้าที่ช่วยเหลือคนและสังคมในรูปแบบต่างๆและมุมมองของสงฆ์ต่อการเป็นมังสวิรัต

บทที่ 5 ศาสนาพุทธในประเทศไทย (Buddhism in Thailand)

เป็นบทที่ขยายภาพให้เห็นของการเติบโตพระพุทธศาสนาในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่มีการสอนศาสนาพุทธในโรงเรียนทั่วประเทศจุดเริ่มต้นของการเข้ามาของศาสนาพุทธในประเทศไทย การเติบโต ทั้งการเผยแผ่ การมีการสร้างวัด รูปหล่อพระ รูปปั้นอรหันต์หรือเกจิอาจารย์ตั้งในที่ต่างๆ ทั่วประเทศ มีการอธิบายถึงการสวดมนต์ (Chanting) คืออะไร เหตุใดต้องมีการสวดมนต์ ข้อดีของการ สวดมนต์ คืออะไร เหตุใดพระอารามหรือวัด (Monasteries) จึงเป็นศูนย์กลางของศาสนาพุทธ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประชาชนทั้งประเทศเข้าวัด ความแตกต่างระหว่างวัดพระอารามหลวงกับวัดทั่วไป คืออย่างไร พระธรรม (Precept) ที่เป็นศีลพื้นฐาน 5 ข้อ คือ ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักทรัพย์ ห้ามผิดในกาม ห้ามพูดปด ห้ามดื่มของมึนเมาหรือสิ่งเสพติด จึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติของพุทธศาสนิกชน การกล่าวถึงบทบาท

ของพระสงฆ์ต่อการสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่ออบรมนักเรียนและคน ให้เป็นคนดี และมีการสรุปวันสำคัญต่างๆของพุทธศาสนาที่เป็นวันหยุดของประเทศ เพื่อให้เป็นวันที่ พุทธศาสนิกชนได้เข้าวัด ฟังธรรมและทำบุญ และระลึกถึงบุญต่างๆที่สามารถทำได้หลายรูปแบบช่วงท้ายได้สรุปเกี่ยวกับ วิญญาณ ผี และชีวิตหลังความตายเป็นอย่างไร

บทที่ 6 เส้นทางของการปฏิบัติ (The Path of Practice)

เป็นบทที่แบ่งเป็น 3 ช่วงใหญ่ๆ ดังนี้

การให้ (Giving) เป็นตอนที่กล่าวถึง การให้ คือพื้นฐานของการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การให้ด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ไม่หวังสิ่งตอบแทน การให้หรือทำบุญมีรูปแบบอย่างไรบ้าง คุณค่าของบุญจากการให้ต่อคน วัด หรือ บริจาค ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

ศีลธรรม (Morality)การกล่าวถึงพุทธศาสนาต่อศีลธรรม ศีลพื้นฐาน 5 ประการ ความสอดคล้องพื้นฐานของ คำสอนศาสนาพุทธกับศาสนาหลักอื่นๆ การกล่าวถึง ศีลธรรมที่หล่อหลอมจิตใจคน และศีลธรรมจะ ทำให้ประเทศสงบได้จริงหรือไม่ และพระธรรมมีความสัมพันธ์อย่างไรกับการทำสมาธิ (Meditation)

การบ่มเพาะจิตใจ (Mental Cultivation)เป็นส่วนที่กล่าวถึง จิตใจเหตุใดต้องบ่มเพาะ การทำสมาธิจะทำให้สงบและเกิดการบ่มเพาะ ให้จิตใจดีขึ้นได้อย่างไร เวลาที่เหมาะสมในการทำสมาธิ ขั้นตอนในการทำสมาธิ การเดินจงกรมกับ การทำสมาธิ เหตุใดต้องมีผู้นำในการฝึกฝนให้เกิดสมาธิ การทำสมาธิควรใช้เวลาานเท่าใด การทำสมาธิสัมพันธ์กับสติ (Mindfulness) อย่างไร ผลของบุคคลในการมีสติรู้จะเป็นอย่างไร อะไรคือ สมถะ (Samatha) และวิปัสณา (Vpassana) การทำสมาธิแบบใดมีประสิทธิภาพสูงสุด การฝึกปฏิบัติในการทำสมาธิอย่างต่อเนื่องยาวนานจะส่งผลดีอย่างไรกับผู้ปฏิบัติและทำให้จิตใจถูกบ่มเพาะไปในทางใด การทำสมาธิที่มีผู้ชี้นำกับการเสียงเพลงได้หรือไม่ หรือการทำกิจกรรมอื่น เช่น วิ่ง หรือ ว่ายน้ำ สามารถทำสมาธิได้หรือไม่ ในทางกลับกันได้สรุปประเด็นว่าการทำสมาธิจะมีผลร้าย หรือไม่ และเราสามารถทำเป็นประจำทุกวันได้หรือไม่

บทที่ 7 ทรัพยากรทางพุทธศาสนา (Buddhist Resource)

เป็นบทที่กล่าวถึง ข้อมูลอ้างอิงต่างๆ สำหรับผู้ที่สนใจพุทธศาสนาในประเทศไทยในการหา ข้อมูล แหล่งความรู้ต่างๆ เว็บไซต์ หนังสือธรรมะ พระธรรมต่างๆ

คุณค่าของหนังสือเล่มนี้

หนังสือเล่มนี้ได้ประมวลภาพกว้างให้ผู้ที่ย่านหนังสือภาษาอังกฤษหรือชาวต่างชาติได้เข้าใจว่าศาสนาพุทธกับประเทศมีความเป็นมาอย่างไร อะไรคือพื้นฐานของศาสนาพุทธและการปฏิบัติตนของสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนในประเทศไทยเป็นเช่นไร รวมถึงแนวทางเบื้องต้นในการวางตัวและปฏิบัติตัวให้เหมาะสมในรูปแบบของชาวพุทธในประเทศไทย

คำแนะนำการส่งรายงานวิจัยหรือบทความวิชาการ เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารระดับชาติซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดผลงานวิจัยและผลงานวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารราย 4 เดือน (3ฉบับ/ปี) โดยมีกำหนดออก ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

2. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จัดพิมพ์เพื่อเป็นแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้วิชาการ สำหรับคณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนจรรยาบรรณ นิสิต นักศึกษา

นโยบายพิจารณากลับกรองบทความ

1. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รับผิดชอบบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร เอกสารการประชุม หรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณารอตีพิมพ์ในวารสารอื่น

2. ขอบเขตของวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะครอบคลุมเนื้อหา ด้านบริหารธุรกิจ ด้านการจัดการอุตสาหกรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านบริหารการศึกษา ด้านจิตวิทยาและด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

3. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review)

กระบวนการพิจารณากลับกรองบทความ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ดังนี้

1. กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบเมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความเรียบร้อยแล้วสมบูรณ์
2. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบบทความว่าอยู่ในขอบเขตเนื้อหาวารสารหรือไม่ รวมถึงคุณภาพงานวิชาการ และประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ

3. ในกรณีที่กองบรรณาธิการพิจารณาเห็นควรรับบทความไว้พิจารณาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความเพื่อกลับกรองต่อไป โดยจะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ท่าน ประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมจะลงตีพิมพ์หรือไม่ โดยกระบวนการกลั่นกรองนี้ทั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เขียนจะไม่ทราบข้อมูลของกันและกัน (Double-Blind Peer Review)

4. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะตัดสินใจโดยอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ว่าบทความนั้นๆควรนำลงตีพิมพ์ หรือควรส่งให้ผู้เขียนแก้ไขก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอีกครั้งหนึ่งหรือปฏิเสธการตีพิมพ์

1. ข้อกำหนดต้นฉบับ

1.1การจัดพิมพ์ต้นฉบับ ผลงานที่เสนอพิจารณาตีพิมพ์ควรมีความยาวประมาณ 10-15 หน้ากระดาษ A4 บทความภาษาไทยพิมพ์ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point บทความภาษาอังกฤษพิมพ์ด้วย ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point

ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับบทความ

- **ขนาดกระดาษ A 4**
 - **กรอบของข้อความ** ในแต่ละหน้าให้มีขอบเขตดังนี้ จากขอบบนของกระดาษ 1.5 นิ้ว ขอบล่าง 1.0 นิ้ว ขอบซ้าย 1.5 นิ้ว ขอบขวา 1.0 นิ้ว
 - **หมายเลขหน้า** ให้ใส่ไว้ในตำแหน่งด้านขวาตั้งแต่ต้นจนจบบทความ
- **ระยะห่างระหว่างบรรทัด** หนึ่งช่วงบรรทัดของเครื่องคอมพิวเตอร์ 14 point
- **ตัวอักษร** การจัดพิมพ์ต้นฉบับ ผลงานที่เสนอพิจารณาตีพิมพ์ควรมีความยาวประมาณ 10-20 หน้ากระดาษ A4 บทความภาษาไทยพิมพ์ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point บทความภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วย ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point และพิมพ์ตามที่กำหนดดังนี้
- **ขนาดกระดาษแยกเป็น 2 คอลัมน์** ยกเว้นบทความคุยกับเอกสารอ้างอิง

รายการ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร
ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ (Title)	ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ (ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)	กำหนดตรงกลาง, ตัวหนา	ขนาด 18 point,
ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)	ตัวหนา	กำหนดตรงกลาง (ไม่ต้องระบุตำแหน่งการพิมพ์หรือค่านำหน้าชื่อ)	ขนาด 14 point
ชื่อหน่วยงานของผู้เขียน	ตัวปกติ	ด้านล่างการอ้างอิง	ขนาด 14 point
ชื่อบทคัดย่อ ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ	ตัวหนา	กำหนดกึ่งกลาง ตัวหนา	ขนาด 16 point
ข้อความบทคัดย่อภาษาไทย	ตัวธรรมดา	ย่อหน้า 0.5 นิ้ว	ขนาด 14 point
คำสำคัญ (Keywords) ใช้ตัวอักษรภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ	ตัวหนา สำหรับหัวข้อ ตัวปกติ สำหรับเนื้อหา *ประมาณ 4-5 คำ	กำหนดชิดขอบซ้าย	ขนาด 14 point
เนื้อหาบทความ หัวข้อใหญ่	ตัวหนา	กำหนดชิดซ้าย	ขนาด 16 point
หัวข้อรอง	ตัวหนา	ย่อหน้า 0.5 นิ้ว	ขนาด 16 point
เนื้อหา	ตัวปกติ	-	ขนาด 16 point
ข้อความในภาพและตาราง	ตัวปกติ	-	ขนาด 14 point
ข้อความอ้างอิง (ด้านล่าง)	ปกติ	-	ขนาด 14 point

2. ส่วนประกอบของบทความ

1. บทความวิชาการ หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับ เนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงมีการใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์โดยควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (สามารถมีหัวข้อหรือองค์ประกอบที่แตกต่าง)

1.1 ชื่อเรื่อง (Title)

1.2 บทคัดย่อ (Abstract) สรุปเนื้อหาของบทความให้ได้ใจความชัดเจน และควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ให้มีจำนวนคำควรอยู่ระหว่าง 200-300 คำควรเป็นบทคัดย่อที่สั้น ใช้คำได้กระชับและให้สาระสำคัญตรงประเด็น

1.3 คำสำคัญ (Keywords) ระบุคำที่เป็นคำสำคัญของเนื้อหาเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูลทั้ง

1.4 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา รวมทั้งระบุ ถึงขอบเขตเนื้อหาของบทความ

1.5 เนื้อหา (Body of Text) เป็นส่วนหลักของเนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นออกเป็นย่อๆ และมีการจัดเรียงลำดับเป็นหัวข้อตามรายละเอียดของเนื้อหา

1.6 สรุป (Conclusion) เป็นการสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน และกระชับ โดยมีการสรุป ปิดท้ายเนื้อหาที่เราได้นำเสนอไปแล้วว่ามีผลดี หรือผลเสียอย่างไร

1.7 เอกสารอ้างอิง (Reference) เขียนบรรณานุกรมในรูปแบบ APA (American Psychological Association)

2. บทความวิจัย ควรมีการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้รับอย่างเป็นระบบ โดยควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ชื่อควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยชื่อภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา

2.2 ชื่อผู้เขียนและหน่วยงานสังกัด ให้ระบุชื่อนามสกุลของผู้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ต้องระบุตำแหน่งหรือคำนำหน้าชื่อแต่ให้ระบุงานประจำและหน่วยงานสังกัดที่เชิงอรณ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ความยาวไม่เกิน 15 บรรทัด (การเขียนบทคัดย่อ คือการสรุปสาระสำคัญของเรื่องโดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการ และผลการวิจัย)

2.4 คำสำคัญ (Keyword) ระบุคำที่เป็นคำสำคัญของเนื้อหาเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นการอธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลที่นำไปสู่การวิจัยมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนหรือโต้แย้ง รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.6 วัตถุประสงค์ (Research Objectives) ระบุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

2.7 วิธีการวิจัย (Research Methodology) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียดและชัดเจน

2.8 ผลการวิจัย (Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย การใช้ตารางหรือแผนภูมิไม่ควรเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิโดยมีการแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบอย่างชัดเจน

2.9 อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและตีความผลการวิจัย ให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย

2.10 สรุป (Conclusion) สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยนั้นไปใช้ประโยชน์

2.11 เอกสารอ้างอิง (Reference) เขียนบรรณานุกรมในรูปแบบของ APA (American Psychological Association)

3. การเขียนเอกสารอ้างอิง

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ใช้รูปแบบการอิงของ APA (American Psychological Association)

3.1 การอ้างอิงในเนื้อหา (In text citation)

ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ นาม-ปี (Author-Year Format)

ภาษาไทย (ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า)

ภาษาอังกฤษ (นามสกุล, ปี ค.ศ.)

3.2 อ้างอิงในเนื้อหาจากสิ่งพิมพ์ (หนังสือ ตำรา เอกสาร)

กรณีผู้แต่งคนเดียว

การอ้างอิงให้ระบุ ชื่อ-นามสกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) หรือนามสกุลผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) ตามด้วย เครื่องหมาย (,) ปีที่พิมพ์ เครื่องหมาย (,) ตามด้วยหมายเลขหน้าเอกสารที่อ้างอิงใส่ไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น

(ประเวศ วะสี, 2546, หน้า 64)

กรณีที่สรุปเนื้อหาหมดทั้งเล่ม ไม่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ต้องระบุเลขหน้า

เช่น

(ประเวศ วะสี, 2546)

กรณีที่ผู้แต่งใช้ฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์ นำหน้าให้คงไว้เหมือนที่ปรากฏในหน้าหนังสือ

เช่น

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2540)

กรณีผู้แต่งมีศทางทหาร ตำรวจ ตำแหน่งทางวิชาการ คำเรียกทางวิชาชีพไม่ต้องใส่ เช่น ศาสตราจารย์กุลพล แสงจันทร์ เป็น

(กุลพล แสงจันทร์, 2540)

การอ้างอิงเอกสารหลายเรื่อง แต่ผู้แต่งคนเดียว ให้เขียนชื่อผู้แต่งครั้งเดียว แล้วเรียงปีที่พิมพ์จากน้อยไปหามาก

เช่น

(กุลพล แสงจันทร์, 2544; 2545)

กรณีผู้แต่ง 2 คน

กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนที่ 1 ตามด้วยเครื่องหมาย (,) เว้นวรรคหนึ่ง ตามด้วย “และ” ไม่เว้นวรรค ตามด้วยผู้แต่งคนที่ 2

เช่น

(จินตนา ลากเจริญ, และประไพ จันดี. (2550).

กรณีชาวต่างประเทศให้เขียนชื่อสกุล ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) เว้นหนึ่งวรรคตามด้วยตัวอักษรชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) และเครื่องหมายมหัพภาค (.) ตามด้วยเครื่องหมาย “&” และเว้นหนึ่งวรรค ตามด้วยชื่อสกุลคนที่ 2 แล้วใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้นแล้วใส่จุด

เช่น

(William, R., & Sales, B. D., (2008)

กรณีผู้แต่ง 3-6 คน

ชาวไทยใช้ชื่อ ชื่อสกุล คั่นเครื่องหมายจุลภาค (,) และเว้นวรรคหน้าผู้แต่งทุกคน และใช้คำว่า “และ” โดยไม่เว้นวรรค หน้าผู้แต่งคนสุดท้าย

เช่น

(กุลพล แสงจันทร์, เกียรติขจร เจริญยิ่ง, และสมหญิง ใจซื่อ. (2544).

กรณีชาวต่างประเทศให้เขียนชื่อสกุล ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นผู้แต่งทุกคน เว้นหนึ่งวรรคตามด้วยตัวอักษรชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) และใช้เครื่องหมาย “&” และเว้นหนึ่งวรรค หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายแล้วใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้นแล้วใส่จุด

เช่น

Salmon, M., Earman, J., Wilson, R. T., McGarry, D. D., & Hopman, D. (2009).

กรณีผู้แต่งเป็นสถาบัน

ให้ลงรายการด้วยหน่วยงานระดับสูงก่อน และตามด้วยหน่วยงานระดับรอง ลงมา

เช่น

(มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, บัณฑิตวิทยาลัย, 2544)

เอกสารไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ให้ลงชื่อแล้วตามด้วยปีที่พิมพ์ และเลขหน้า

เช่น

(การค้าการลงทุน, 2544, หน้า 16)

กรณีไม่ใช่ผู้เขียน แต่เป็น ผู้รวบรวม เรียบเรียง ผู้แปล หรือบรรณาธิการ

ให้ลงรายการด้วยชื่อ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และบอกต่อท้ายว่าเป็น “ผู้รวบรวม” “ผู้เรียง” “บรรณาธิการ” หรือ “ผู้แปล”

เช่น

(ดวงแก้ว มั่นใจ, บรรณาธิการ, 2546)

(Shah & Ratcliffe, editor, 2003)

อ้างอิงในเนื้อหาจากโสตทัศนวัสดุ

ให้ลงรายการชื่อผู้รับผิดชอบหรือผู้ผลิต ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่ผลิต ตามด้วย เครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) และลักษณะของโสตทัศนวัสดุ

เช่น

(สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ, 2544: CD-ROM)

การอ้างอิงในเนื้อหาจากระบบสารสนเทศออนไลน์ (WWW.)

ให้ลงรายการชื่อผู้รับผิดชอบ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่ค้น ข้อมูล

เช่น

(มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, 2547)

(western university, 2005)

4. การเขียนบรรณานุกรม

4.1 หนังสือ

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

4.2 บทความวารสาร

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่. หน้าแรก-หน้าสุดท้ายที่อ้างถึง
-วารสารสืบค้นจากฐานข้อมูลไทย

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่, หน้าแรก-หน้าสุดท้าย, ค้นเมื่อ วัน
เดือน ปี, จาก URL หรือ ชื่อฐานข้อมูล

4.3 รายงานการประชุม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่ประชุม). ชื่อเรื่อง. วัน เดือน พ.ศ.(หน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

4.4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขา คณะ ชื่อ
มหาวิทยาลัย, เมืองที่ตั้งมหาวิทยาลัย

4.5 บรรณานุกรมจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือหน่วยงานเจ้าของเว็บไซต์. (ปีที่เผยแพร่ข้อมูล). ชื่อเรื่อง. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี
พ.ศ., จาก <http://www>.

4.6 บทความในนิตยสาร หรือ หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อคอลัมน์. (วัน เดือน ปี). ชื่อบทความ. ชื่อนิตยสารหรือ หนังสือพิมพ์, ปีที่,
หน้า.

กรณีภาษาอังกฤษ จะใช้ว่า ปี,เดือน วัน (year, month day) และ p. หรือ pp.

4.7 การเขียนบรรณานุกรมแผ่นพับ

ชื่อผู้แต่งหรือหน่วยงานที่ผลิต. (ปี). ชื่อเรื่อง. [แผ่นพับ]. สถานที่พิมพ์: ผู้แต่งหรือหน่วยงาน
ที่ผลิต.

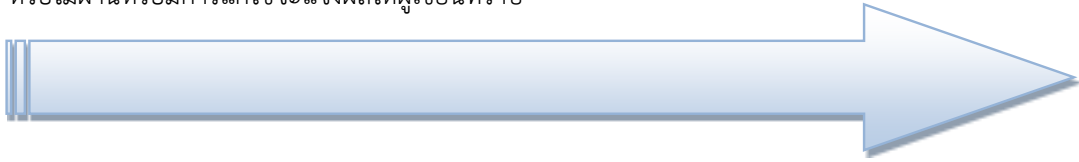
4.8 อ้างอิงจากการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี/เดือน/วัน). ตำแหน่ง. สัมภาษณ์.

การส่งต้นฉบับ

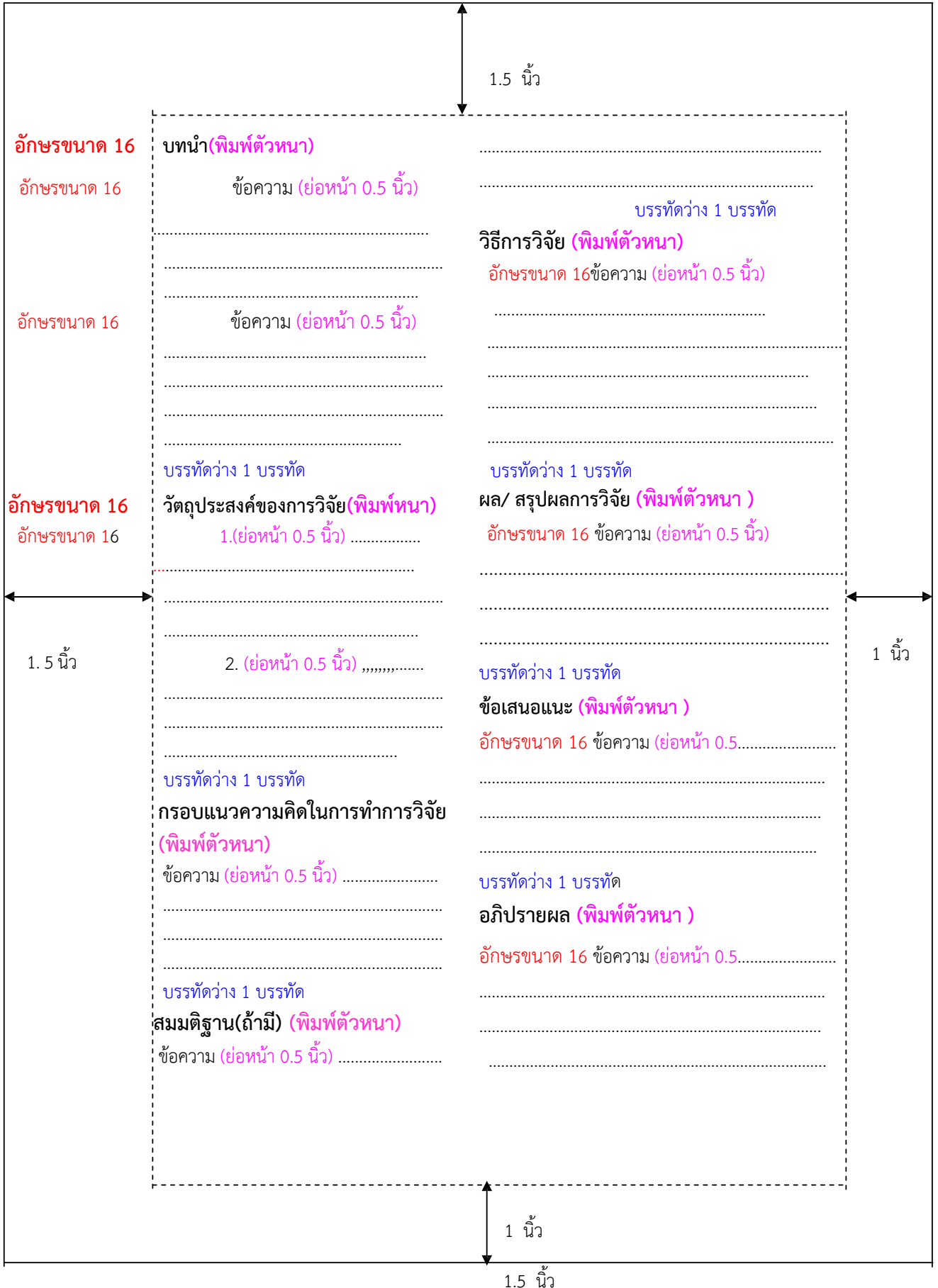
ผู้เขียนส่งไฟล์ต้นฉบับบทความ (Microsoft Word) และแบบฟอร์มนำเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในช่องทางของวารสารระบบออนไลน์ (Online Submission) เท่านั้น

กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณา จะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ประเมินจากภายนอกเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขจะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ

The diagram illustrates the layout of a research paper template with the following specifications:

- Top Margin:** 1.5 นิ้ว (1.5 cm)
- Title:** ชื่อผลงานวิจัยภาษาไทย (พิมพ์ตัวหนา) and ชื่อผลงานวิจัยภาษาอังกฤษ (พิมพ์ตัวหนา)
- Author:** ผู้วิจัย ชื่อ นามสกุล.....¹
- Keywords:** บทคัดย่อ (พิมพ์ตัวหนา ตรงกึ่งกลาง) and ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)
- Abstract:** Abstract (พิมพ์ตัวหนา) and ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)
- Key Words:** Key Word (s):¹อ้างอิง
- Margins:** Left margin: 1.5 นิ้ว; Right margin: 1 นิ้ว; Bottom margin: 1 นิ้ว
- Line Counts:** 18 lines for the title, 14 lines for the author, 16 lines for the abstract, and 14 lines for the key words.

1.5 นิ้ว

อักษรขนาด 16

บทนำ (พิมพ์ตัวหนา)

อักษรขนาด 16

ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

บรรทัดว่าง 1 บรรทัด

อักษรขนาด 16

ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

วิธีการวิจัย (พิมพ์ตัวหนา)

อักษรขนาด 16 ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

อักษรขนาด 16

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (พิมพ์หนา)

ผล/ สรุปผลการวิจัย (พิมพ์ตัวหนา)

อักษรขนาด 16

1. (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

อักษรขนาด 16 ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

1.5 นิ้ว

2. (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

บรรทัดว่าง 1 บรรทัด

1 นิ้ว

บรรทัดว่าง 1 บรรทัด

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย (พิมพ์ตัวหนา)

ข้อเสนอแนะ (พิมพ์ตัวหนา)

อักษรขนาด 16 ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

บรรทัดว่าง 1 บรรทัด

อภิปรายผล (พิมพ์ตัวหนา)

อักษรขนาด 16 ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

บรรทัดว่าง 1 บรรทัด

สมมติฐาน (ถ้ามี) (พิมพ์ตัวหนา)

ข้อความ (ย่อหน้า 0.5 นิ้ว)

1 นิ้ว

1.5 นิ้ว

อักษรขนาด 16 เอกสารอ้างอิง (พิมพ์ตัวหนา)

1.5 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว